

ЗАКОН

О ПОТВРЂИВАЊУ ОКВИРНОГ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ О ПРАВИЛИМА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ПОМОЋИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У ОКВИРУ ИНСТРУМЕНТА ЗА ПРЕТПРИСТУПНУ ПОМОЋ (ИПА II)

Члан 1.

Потврђује се Оквирни споразум између Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру инструмента за претприступну помоћ (ИПА II), сачињен 23. децембра 2014. године у Београду у оригиналу на енглеском језику.

Члан 2.

Текст Оквирног споразума између Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик гласи:

FRAMEWORK AGREEMENT BETWEEN THE REPUBLIC OF SERBIA AND THE EUROPEAN COMMISSION ON THE ARRANGEMENTS FOR IMPLEMENTATION OF UNION FINANCIAL ASSISTANCE TO THE REPUBLIC OF SERBIA UNDER THE INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE (IPA II)

The European Commission, hereinafter referred to as “**the Commission**”, acting for and on behalf of the European Union

on the one part,

and

the Republic of Serbia, hereinafter referred to as “**the IPA II beneficiary**”

on the other part,

and together, jointly referred to as “**the Parties**”

Whereas

- (1) On 11 March 2014, the European Parliament and the Council adopted Regulation (EU) No 231/2014 establishing an instrument for pre-accession assistance¹ (hereinafter referred to as the “IPA II Regulation”). This instrument constitutes the legal basis for the provision of financial assistance to the beneficiaries listed in Annex I to the IPA II Regulation (hereinafter

¹ Regulation (EU) No 231/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 establishing an Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II) (OJ L 77, 15 March 2014, p. 11).

referred to as the "IPA II beneficiaries") to support them in adopting and implementing the political, institutional, legal, administrative, social and economic reforms required by those beneficiaries in order to comply with the Union's values and to progressively align to the Union's rules, standards, policies and practices, with a view to Union membership.

- (2) On 11 March 2014, the European Parliament and the Council adopted Regulation (EU) No 236/2014 laying down common rules and procedures for the implementation of the Union's instruments for financing external action² (hereinafter referred to as the "Common Implementing Regulation").
- (3) On 2 May 2014, the Commission adopted a Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014 on the specific rules for implementing Regulation (EU) 231/2014 of the European Parliament and of the Council establishing an Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II)³, (hereinafter referred to as the "IPA II Implementing Regulation") setting out the applicable management and control provisions.
- (4) The IPA II beneficiary is eligible under IPA II as provided for in the IPA II Regulation.
- (5) Article 8 of the IPA II Regulation requires that the Commission and the IPA II beneficiaries conclude Framework Agreements on the implementation of assistance.
- (6) It is therefore necessary to set out the rules for implementation of Union financial assistance under IPA II,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

SECTION I GENERAL PROVISIONS

Article 1 Interpretation

- (1) Subject to any express provision to the contrary in this Agreement, the terms used in this Agreement shall bear the same meaning as attributed to them in the IPA II Regulation, the Common Implementing Regulation and the IPA II Implementing Regulation.
- (2) Subject to any express provision to the contrary in this Agreement, references to this Agreement are references to such Agreement as amended, supplemented or replaced from time to time.
- (3) Any references to Regulations of the European Parliament and of the Council or to Commission Regulations are references to such regulations as amended, supplemented or replaced from time to time.
- (4) Headings in this Agreement have no legal significance and do not affect its interpretation.

² Regulation (EU) No 236/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 laying down common rules and procedures for the implementation of the Union's instruments for financing external action (OJ L 77, 15 March 2014, p. 95).

³ Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014 on the specific rules for implementing Regulation (EU) 231/2014 of the European Parliament and of the Council establishing an Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II) (OJ L 132, 3 May 2014, p. 32).

Article 2 Partial invalidity and unintentional gaps

If a provision of this Agreement is or becomes invalid or if this Agreement contains unintentional gaps, this will not affect the validity of the other provisions of this Agreement. The Parties will replace any invalid provision by a valid provision or understanding which comes as close as possible to the purpose of and intent of the invalid provision. The Parties will fill any unintentional gap by a provision or understanding which best suits the purpose and intent of this Agreement in compliance with the IPA II Regulation and the IPA II Implementing Regulation.

Article 3 Definitions

For the purposes of this Agreement the following definitions shall apply:

- (a) "Programme" means an action programme, individual, special or support measures provided for in Articles 2 and 3 of the Common Implementing Regulation;
- (b) "Sectoral Agreement" means an arrangement concluded between the Commission and an IPA II beneficiary relating to a specific IPA II policy area or programme, setting out the rules and procedures to be respected which are not contained in this Agreement or Financing Agreements;
- (c) "Financing Agreement" means an annual or multi-annual agreement concluded between the Commission and an IPA II beneficiary, for implementing the Union's financial assistance through an action falling within the scope of the IPA II Implementing Regulation;
- (d) "Participating countries" means the IPA II beneficiaries alone or the IPA II beneficiaries together with the Member State(s) or with the countries falling within the scope of the European Neighbourhood Instrument⁴ participating in a multi-annual programme for cross-border cooperation jointly drawn up by the participating countries;
- (e) "Recipient" means a grant beneficiary (including a twinning contractor), contractor under service, supply or works contract, a beneficiary under cross-border cooperation programmes, a contracting party to a delegation agreement under indirect management or any natural or legal person that receives IPA II assistance;
- (f) "Financial year" means the period from 1 January to 31 December of one given year.

Article 4 Purpose and scope

- (1) In order to promote co-operation between the Parties and to assist the IPA II beneficiary in its progressive alignment with the standards and policies of the Union, including the *acquis*, with a view to Union membership, the Parties agree to implement actions in the following policy areas as applicable to the IPA II beneficiaries with a view of achieving the objectives as set out in Articles 1 and 2 of the IPA II Regulation:
 - (a) reforms in preparation for Union membership and related institution- and capacity building;

⁴ Regulation (EU) No 232/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 establishing a European Neighbourhood Instrument (OJ L 77, 15 March 2014, p. 27).

- (b) socio-economic and regional development;
 - (c) employment, social policies, education, promotion of gender equality, and human resources development;
 - (d) agriculture and rural development;
 - (e) regional and territorial cooperation.
- (2) The actions shall be financed and implemented within the legal, administrative and technical framework laid down in this Agreement and as further detailed in Sectoral Agreements and/or Financing Agreements, if any.
 - (3) Where the European Regional Development Fund contributes to programmes or measures established under the IPA II Regulation for cross-border cooperation between IPA II beneficiaries and Member States pursuant to Article 9(2) of the IPA II Regulation, such assistance shall be implemented according to the IPA II Implementing Regulation.
 - (4) Where IPA II assistance contributes to transnational and interregional cooperation programmes or measures established under Regulation (EU) No 1299/2013 of the European Parliament and the Council⁵ pursuant to Article 9(3) of the IPA II Regulation, such assistance shall be implemented according to that Regulation.
 - (5) Where IPA II assistance contributes to cross-border cooperation programmes or measures established under Regulation (EU) No 232/2014 of the European Parliament and the Council⁶ and pursuant to Article 9(4) of the IPA II Regulation, such participation shall be implemented according to that Regulation.
 - (6) Where appropriate, IPA II assistance may contribute to programmes or measures which are introduced as part of a macro-regional strategy.
 - (7) The IPA II beneficiary's administration shall take all necessary steps to facilitate the implementation of the related programmes.

Article 5 General principles for financial assistance

- (1) The following principles shall apply to Union financial assistance under IPA II:
 - (a) It shall respect the principles of coherence, complementarity, coordination, partnership and concentration;
 - (b) It shall be consistent with Union policies and shall support progressive alignment to the *acquis*;
 - (c) It shall comply with the budgetary principles laid down in Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 of the European Parliament and of the Council⁷ (hereinafter referred to as the "Financial Regulation") and

⁵ Regulation (EU) No 1299/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on specific provisions for the support from the European Regional Development Fund to the European territorial cooperation goal (OJ L 347, 20 December 2013, p. 259).

⁶ Regulation (EU) No 232/2014 of the European Parliament and of the Council establishing the European Neighbourhood instrument (OJ L 77, 15.3.2014, p. 27)

⁷ Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on the financial rules applicable to the general budget of the Union and repealing Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002 (OJ L 298, 26 October 2012, p. 1).

Commission Delegated Regulation (EU) No 1268/2012 (hereinafter referred to as the "Rules of Application of the Financial Regulation")⁸;

- (d) It shall be consistent with the needs identified in the enlargement process and the absorption capacities of the IPA II beneficiary. It shall also take account of lessons learned under previous assistance;
 - (e) The ownership of the programming and implementation of assistance by the IPA II beneficiary shall be strongly encouraged and adequate visibility of IPA II assistance shall be ensured;
 - (f) Actions shall be planned, with clear and verifiable objectives, which are to be achieved within a given period; the results obtained should be assessed through specific, measurable, agreed, realistic and time related (SMART) indicators;
 - (g) Any discrimination based on sex, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or sexual orientation shall be prevented during the implementation of assistance;
 - (h) The objectives of pre-accession assistance shall be consistent with the principle of sustainable development, including climate change mitigation and adaptation.
- (2) Assistance to the IPA II beneficiary shall be provided in accordance with the enlargement policy framework defined by the European Council and the Council and shall take due account of the Communication on the Enlargement Strategy and the Progress Reports comprised in the annual enlargement package of the Commission, as well as of the relevant resolutions of the European Parliament.
- In accordance with the specific objectives set out in Article 2(1) of the IPA II Regulation, the thematic priorities for providing assistance according to the needs and capacities of the IPA II beneficiaries are set out in Annex I to this Agreement. Each of those thematic priorities may contribute to the attainment of more than one specific objective.
- In accordance with the specific objective set out in point (d) of Article 2(1) of the IPA II Regulation, assistance shall support cross-border cooperation, both between the IPA II beneficiaries and between them and Member States or countries under the European Neighbourhood Instrument, with a view to promoting good neighbourly relations, fostering Union integration and promoting socio-economic development. The thematic priorities for assistance for territorial cooperation are set out in Annex J to this Agreement.
- (3) IPA II assistance shall be provided on the basis of country or multi-country indicative strategy papers (hereafter referred to as the "strategy papers"), established for the duration of the Union's multiannual financial framework for the period from 2014 to 2020, by the Commission in partnership with the IPA II beneficiaries.
 - (4) The provision of IPA II assistance shall be subject to the fulfilment of the IPA II beneficiary's obligations under this Agreement and under Sectoral Agreements and Financing Agreements, if any.

⁸ Commission Delegated Regulation (EU) No 1268/2012 of 29 October 2012 on the rules of application of Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 of the European Parliament and of the Council on the financial rules applicable to the general budget of the Union (OJ L 362, 31 December 2012, p. 1).

Article 6 Principle of ownership

- (1) The ownership of the programming and implementation of IPA II assistance lies primarily with the IPA II beneficiary.
- (2) The IPA II beneficiary shall appoint a National IPA Co-ordinator (NIPAC), who shall be the main counterpart of the Commission for the overall process of: strategic planning, coordination of programming, monitoring of implementation, evaluation and reporting of IPA II assistance.

The NIPAC shall:

- (a) ensure coordination within the IPA II beneficiary's administration and with other donors and a close link between the use of IPA II assistance and the general accession process;
 - (b) co-ordinate the participation of IPA II beneficiaries in the relevant territorial cooperation programmes, namely cross-border cooperation programmes referred to in Article 27 of the IPA II Implementing Regulation as well as, if appropriate, transnational or interregional cooperation programmes established and implemented under Regulation (EU) No 1299/2013 and cross-border cooperation programmes established and implemented under Regulation (EU) No 232/2014. The NIPAC may delegate this coordination task to a territorial cooperation co-ordinator or operating structure as appropriate;
 - (c) endeavour that the IPA II beneficiary's administration takes all necessary steps to facilitate the implementation of the related programmes.
- (3) The NIPAC shall be a high-ranking representative of the government or the national administration of the IPA II beneficiary with the appropriate authority.
 - (4) To provide a strengthened basis for the management of pre-accession assistance and national funds, the Commission and the IPA II beneficiary shall engage in a dialogue on public financial management. In this respect, the Commission shall assess the level of compliance of the administration of the IPA II beneficiary with the principles of an open and orderly public financial management system. Where the administration complies with those requirements only in part, the IPA II beneficiary and the Commission shall agree on the necessary measures to address the identified deficiencies.

Article 7 Methods of Implementation

IPA II assistance in the Republic of Serbia shall be implemented by the Commission as provided for in the Financial Regulation under:

- (a) direct management by the Commission departments, including its staff in Union Delegations and/or through executive agencies as defined in point (a) of Article 58(1) of the Financial Regulation;
- (b) indirect management, whereby the Commission entrusts budget implementation tasks of certain programmes or actions to the IPA II beneficiary as defined in point (i) of point (c) of Article 58(1) of the Financial Regulation while retaining overall final responsibility for general budget implementation in accordance with Article 58(2) of the Financial Regulation;

- (c) indirect management with entities other than IPA II beneficiaries as defined in points (ii), (iii), (v) to (vii) of point (c) of Article 58(1) of the Financial Regulation;
- (d) shared management with Member States as defined in point (b) of Article 58(1) of the Financial Regulation for cross-border cooperation programmes involving Member States of the European Union and implemented in accordance with the IPA II Implementing Regulation.

Article 8 Financing Agreements

- (1) Where required by the related financing decision, the Commission and the IPA II beneficiary shall conclude a Financing Agreement in accordance with Article 6 of the IPA II Implementing Regulation.
- (2) Financing Agreements shall provide, *inter alia*, the terms on which the IPA II assistance shall be managed, including the applicable methods of implementation, aid intensities, implementation deadlines as well as the rules on eligibility of expenditure.
- (3) Where programmes are implemented under indirect management by the IPA II beneficiary, Financing Agreements shall include the required provisions of Article 40 of the Rules of Application of the Financial Regulation and shall lay down the provisions defining *ex-ante* controls on key grant award and procurement procedures, if any, to be performed by the Union Delegation or the Commission as well as controls and supervision, if any, to be conducted by the Union Delegation or the Commission.
- (4) For cross-border cooperation programmes between IPA II beneficiaries or IPA beneficiaries and countries under the European Neighbourhood Instrument, a single Financing Agreement may be signed by the Commission and all the participating countries in a particular programme.
- (5) The rules for implementation of cross-border cooperation programmes between one or more Member States and one or more IPA II beneficiaries shall be set out in the Financing Agreement for a given cross-border cooperation programme to be signed between the IPA II beneficiary, the Commission and, where applicable, the Member State hosting the managing authority of that cross-border cooperation programme.
- (6) In accordance with Article 26 of Regulation (EU) No 1299/2013, the programme implementation conditions governing the financial management as well as the programming, monitoring, evaluation and control of the participation of third countries, through a contribution of IPA II resources to transnational and interregional cooperation programmes established and implemented under that Regulation between Member States and one or more IPA II beneficiaries, shall be established in the relevant cooperation programme and also, where necessary, in the financing agreement between the Commission, the governments of the third countries concerned and the Member State hosting the managing authority of the relevant cooperation programme while ensuring that those conditions are consistent with the Union's cohesion policy rules.
- (7) This Framework Agreement shall apply to all Sectoral and Financing Agreements concluded between the Parties for financial assistance under IPA II. Where they exist, Sectoral Agreements related to a given policy area or a programme shall apply to all Financing Agreements concluded under that

policy area or programme. Where there is no Financing Agreement, the rules included in this Agreement shall apply.

Article 9 Sectoral Agreements

Further details concerning rural development programmes under the policy area agriculture and rural development complementing this Agreement will be laid down in the respective Sectoral Agreements, which will, among other aspects, set out measures through which assistance will be implemented.

SECTION II RULES FOR INDIRECT MANAGEMENT BY THE IPA II BENEFICIARY

TITLE I MANAGEMENT AND CONTROL SYSTEMS

Article 10 Establishment of structures and authorities for indirect management by the IPA II beneficiary

- (1) The following structures and authorities shall be established by the IPA II beneficiary in the event of indirect management:
 - (a) the National IPA Co-ordinator (NIPAC);
 - (b) the National Authorising Officer (NAO);
 - (c) the operating structures.

The operating structure for rural development programmes under the policy area agriculture and rural development shall consist of the following separate authorities, operating in close cooperation:

 - (i) the Managing Authority, being a public body acting at national level, to be in charge of preparing and implementing the programmes, including selection of measures and their publicity, the coordination, evaluation, monitoring and reporting of the programme concerned and managed by a senior official with exclusive responsibilities; and
 - (ii) the IPA Rural Development (IPARD) Agency with functions of a similar nature as a paying agency in the Member States being in charge of publicity, selection of projects as well as authorisation, control and accounting of commitments and payments and the execution of payments.
- (2) The NAO shall establish a management structure composed of a National Fund and a support office for the NAO.
- (3) The IPA II beneficiary shall provide for an audit authority.
- (4) The IPA II beneficiary shall ensure adequate segregation of duties between and within the structures and authorities referred to in paragraphs (1) to (3). Duties are segregated when different tasks related to a transaction are allocated to different staff, thereby helping to ensure that each separate task has been properly undertaken.

Article 11 Functions and responsibilities of the structures and authorities

- (1) The structures and authorities mentioned in Article 10 shall be assigned functions and responsibilities as set out in Annex A to this Agreement and

shall comply with the internal control framework of Annex B to this Agreement.

The IPA II beneficiary shall immediately inform the Commission of any substantial changes concerning the structures and authorities mentioned in Article 10.

- (2) Policy area or programme specific assignments of functions and responsibilities may be set out in Sectoral or Financing Agreements in line with the basic approach chosen for the assignment of functions and responsibilities as set out in Annex A to this Agreement.
- (3) Where under indirect management by the IPA II beneficiary specific persons and/or entities have been given responsibility for an activity in relation to the management, implementation, control, supervision, monitoring, evaluation, reporting or audit of programmes, the IPA II beneficiary shall enable such persons and/or entities to exercise the duties associated with that responsibility. This includes, in particular, the cases where there is no hierarchical link between such persons and/or entities and the bodies participating in that activity. The IPA II beneficiary shall, in particular, provide those persons and/or entities with the authority to establish:
 - (a) formal working arrangements between them and the bodies concerned;
 - (b) an appropriate system for the exchange of information between them and the bodies concerned, including the power to require information and a right of access to documents and staff on the spot, if necessary;
 - (c) the standards to be met and the procedures to be followed.

TITLE II SPECIFIC PROVISIONS RELATING TO ENTRUSTING THE IPA II BENEFICIARY WITH BUDGET IMPLEMENTATION TASKS

Article 12 Conditions for entrusting the IPA II beneficiary with budget implementation tasks

- (1) The Commission entrusts budget implementation tasks to the IPA II beneficiary by concluding a Financing Agreement.
- (2) When managing IPA II funds, the IPA II beneficiary shall respect the principles of sound financial management⁹, transparency and non-discrimination, and shall ensure the visibility of IPA II assistance. The IPA II beneficiary shall guarantee a level of protection of the financial interests of the European Union equivalent to that required under the Financial Regulation when managing IPA II funds, with due consideration for:
 - (a) the nature of the tasks entrusted to them and the amounts involved;
 - (b) the financial risks involved;
 - (c) the level of assurance stemming from their systems, rules and procedures together with the measures taken by the Commission to supervise and support the implementation of the tasks entrusted to them.

⁹ The principle of sound financial management comprises the principles of economy, efficiency and effectiveness. The principle of economy requires that the resources used shall be made available in due time, in appropriate quantity and quality and at the best price. The principle of efficiency concerns the best relationship between resources employed and results achieved. The principle of effectiveness concerns the attainment of the specific objectives set and the achievement of the intended results.

- (3) In order to protect the financial interests of the Union, the IPA II beneficiary shall:
 - (a) set up and ensure the functioning of an effective and efficient internal control system;
 - (b) use an accounting system that provides accurate, complete and reliable information in a timely and regular manner clearly distinguishing costs accepted and payments made;
 - (c) provide for that the structures and authorities referred to in Article 10(1) and (2) are subject to an independent external audit, performed in accordance with internationally accepted auditing standards by an audit authority functionally independent of the structures and authorities concerned;
 - (d) apply appropriate rules and procedures for providing financing from IPA II assistance through grants, procurement and financial instruments.
- (4) The IPA II beneficiary shall further:
 - (a) ensure, in accordance with Article 23, the *ex-post* publication of information on recipients of IPA II assistance;
 - (b) ensure a reasonable protection of personal data as laid down in Directive 95/46/EC of the European Parliament and the Council¹⁰ and Regulation (EC) No 45/2001 of the European Parliament and the Council¹¹.
- (5) Where substantial changes are made to the systems or rules of the IPA II beneficiary or to the procedures that relate to the management entrusted to the IPA II beneficiary of Union funds, the IPA II beneficiary shall inform the Commission thereof without delay. The Commission shall review the financing agreements concluded with the IPA II beneficiary in order to ensure continued fulfilment of the requirements set out in paragraph 3.

Article 13 Entrusting budget implementation tasks

- (1) The NAO, on behalf of the IPA II beneficiary, shall be responsible for submitting to the Commission a request for being entrusted with budget implementation tasks under a given programme or measure.
- (2) Before submitting the request referred to in paragraph 1, the NAO shall ensure that the management structure and the relevant operating structure(s) satisfy the requirements of points (a), (b) and (d) of Article 12(3) and those of Annex B to this Agreement. In doing so the NAO may rely on results of an *ex-ante* assessment carried out with regard to a national accreditation decided pursuant to Council Regulation (EC) No 1085/2006¹² or a previous Financing Agreement.
When the NAO cannot rely on a previous *ex-ante* assessment the request shall be supported by an audit opinion on the management structure and the

¹⁰ Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (OJ L 281, 23 November 1995, p. 31).

¹¹ Regulation (EC) No 45/2001 of the European Parliament and the Council of 18 December 2000 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by the Community institutions and bodies and on the free movement of such data (OJ L 8, 12 January 2001, p. 1).

¹² Council Regulation (EC) No 1085/2006 of 17 July 2006 establishing an instrument for pre-accession assistance (IPA) (OJ L 210, 31 July 2006, p. 82).

operating structure(s), drawn up by an external auditor independent from the structures and authorities under Article 10(1) and (2) and be based on examinations conducted according to internationally accepted auditing standards.

- (3) The request shall be accompanied by a confirmation made by the NAO, the NIPAC and the head of the audit authority that they are ready to carry out the functions and responsibilities assigned to them in Annex A to this Agreement.
- (4) Before the Commission entrusts budget implementation tasks of IPA II assistance, it shall review the request referred to in paragraph 1 of this Article and the established structures and authorities referred to in Article 10 and shall, for the purposes of the *ex-ante* assessment pursuant to Article 61(1) of the Financial Regulation, obtain evidence that the requirements set out in points (a) to (d) of Article 12(3) and those of Annex B to this Agreement are fulfilled. This review may include on-the-spot verifications by the Commission.

For entrusting budget implementation tasks of IPA II assistance, the Commission may rely on an *ex-ante* assessment carried out with regard to an earlier Financing Agreement with the IPA II beneficiary or an *ex-ante* assessment carried out with regard to the conferral of management powers decided under Regulation (EC) No 1085/2006. On the request of the Commission, the IPA II beneficiary shall provide additional evidence if those assessments do not address all the requirements.

Article 14 Measures in case of non-compliance of management structure and operating structures with points (a), (b) and (d) of Article 12(3) and Annex B to this Agreement

- (1) After the Commission has entrusted budget implementation tasks, the NAO shall monitor the continued fulfilment by the management structure and operating structure(s) of the applicable requirements set out in points (a), (b) and (d) of Article 12(3) and Annex B to this Agreement. In case of failure to satisfy these requirements, the NAO shall inform the Commission with copy to the NIPAC without delay and shall take any appropriate safeguard measures regarding payments made or contracts signed.
- (2) In addition, the NAO shall take all necessary steps in order to ensure the renewed fulfilment of the requirements referred to in paragraph 1.

Article 15 Suspension or termination of parts of the Financing Agreement concerning the entrusted budget implementation tasks

- (1) The Commission shall monitor the compliance with Articles 12(3) and 51(1) and may take appropriate remedial measures, including the suspension or termination of parts of the Financing Agreement at any time, if the requirements are no longer fulfilled.
- (2) Where the Commission suspends or terminates parts of the Financing Agreement concerning the entrusted budget implementation tasks, the following provisions shall apply:
 - (a) the Commission may interrupt transfers of funds to the IPA II beneficiary;
 - (b) new legal commitments made by the operating structure concerned after the notification of the suspension or termination shall not be considered eligible for IPA II assistance;

- (c) without prejudice to any other financial corrections, the Commission may make financial corrections as laid down in Article 43 on the transactions affected by previous non-compliance with the requirements for entrusting budget implementation tasks.
- (3) The Sectoral or Financing Agreement may lay down further provisions concerning the suspension or termination of those parts concerning entrusted budget implementation tasks.

SECTION III RULES FOR PROGRAMMING

Article 16 Programming of the assistance

- (1) IPA II assistance shall be provided on the basis of strategy papers, established for the duration of the Union's Multi-annual Financial Framework by the Commission in partnership with the IPA II beneficiary. That assistance shall be implemented through programmes and measures as referred to in Articles 2 and 3 of the Common Implementing Regulation. Implementation shall, as a rule, take the form of annual or multi-annual, country specific or multi-country programmes, as well as cross-border co-operation programmes established in accordance with the strategy papers and drawn up by the IPA II beneficiary and/or the Commission, as appropriate, and adopted by the Commission.
- (2) Annual or multi-annual, country or multi-country programmes shall be based on action documents save for where otherwise provided for in this agreement. The action documents shall be prepared at national level by the relevant authorities designated by the IPA II beneficiary save for multi-country programmes which are prepared by the Commission in consultation with the IPA II beneficiaries. The NIPAC shall ensure that the objectives set out in the actions or programmes proposed by the IPA II beneficiary are coherent with the objectives in the country strategy papers and take due account of the relevant macro-regional and sea basin strategies. Where programming documents are prepared by the IPA II beneficiary, the NIPAC shall coordinate the preparation of the documents and submit them to the Commission.
- (3) In accordance with Article 5(6) of the IPA II Regulation, the Commission shall encourage coordination among the relevant stakeholders when preparing assistance. In accordance with the principle of ownership of Article 6 of this Agreement, the IPA II beneficiary shall ensure that relevant stakeholders, including civil society organisations and local authorities are or have been duly consulted and have timely access to relevant information allowing them to play a meaningful role in the programming process, in cooperation with the Commission where appropriate.
- (4) Assistance may be granted to support the participation of the IPA II beneficiary in Union programmes and Union agencies. The participation of the IPA II beneficiary in Union programmes shall follow the specific terms and conditions set out for each such programme in an agreement concluded between the Commission and the IPA II beneficiary, in accordance with the agreements establishing the general principles for participation of the IPA II beneficiaries in Union programmes.
- (5) The IPA II assistance under rural development programmes in the policy area agriculture and rural development shall be provided on the basis of relevant priorities set out in the country strategy papers, through a pre-defined set of

measures further specified in the Sectoral Agreement. The implementation shall take the form of multi-annual rural development programmes with split commitments in accordance with Article 189(3) of the Financial Regulation, drawn up at national level and covering the entire period of the IPA II implementation. The programme shall be prepared by the Managing Authority as specified in point (i) of Article 10(1)(c) of this Agreement to be submitted to the Commission after consulting the appropriate interested parties.

Assistance under the rural development programmes shall contribute to achieving the following objectives:

- (a) In view of Union priorities for rural development, by means of developing human and physical capital, to increase the food-safety of the IPA II beneficiary and the ability of the agri-food sector to cope with competitive pressure as well as to progressively align the sector with Union standards, in particular those concerning hygiene and environment, while pursuing balanced territorial development of rural areas.
- (b) Channelling investment support through management and control systems which are compliant with good governance standards of a modern public administration and where the relevant country structures apply standards equivalent to those in similar organisations in the Member States of the European Union.

Article 17 Adoption and amendments of programmes

- (1) After the adoption of the programme, the programme may, if necessary, be amended in accordance with Article 2 of the Common Implementing Regulation in order to take into account new information and results relating to the implementation of the actions concerned, including the results of monitoring and evaluation, as well as the need to adjust the amounts of assistance available. Any proposal for amendments submitted by the IPA II beneficiary shall be duly substantiated and shall include at least the following information: the text of the amended programme, the reasons for the proposed amendment, the expected effects of the amendment and the amended financial and action/activity/measure tables, where the proposed amendments are of a financial nature.
- (2) The IPA II beneficiary shall propose amendments to programmes whenever necessary to reflect changes in the relevant Union legislation or where changes in conditions for implementation so require.
- (3) The detailed provisions for preparation, adoption and amendments of the programmes as provided in the relevant documents and instructions prepared by the Commission shall be applied.

SECTION IV RULES FOR IMPLEMENTATION

TITLE I GENERAL RULES AND PRINCIPLES FOR IMPLEMENTATION

Article 18 Rules on procurement and award of grants

- (1) Assistance under all IPA II policy areas shall be managed in accordance with the rules for external action contained in Title IV of Part Two of the Financial Regulation and its Rules of Application.
- (2) All service, supplies, and work contracts and grant agreements shall be awarded and implemented in accordance with the procedures and standard documents laid down and published by the Commission for the implementation of external actions, in force at the time of the launch of the procedure in question, unless otherwise provided for in Sectoral or Financing Agreements.
- (3) Results of tender procedures as well as grant and prize awards shall be published in accordance with the rules referred to in paragraph 1 and as further specified in Article 23.
- (4) In case of indirect management by the IPA II beneficiary, within one month after the entry into force of the respective Financing Agreement, the NAO shall provide a procurement plan/financial forecasts for the programme or action implemented under the Financing Agreement to the Commission. This obligation shall not apply to IPA II assistance under rural development programmes in the policy area agriculture and rural development.
- (5) As regards procurement, the national law of the IPA II beneficiary transposing Directive 2014/24/EU shall be considered equivalent to the rules applied by the Commission in accordance with the Financial Regulation. The Commission may accept such national law to be applied for the implementation of IPA II assistance subject to the terms of the relevant provision in the Financing Agreement.

Article 19 Rules on nationality and origin for public procurement, grant and other award procedures

- (1) Participation in the award of procurement contracts, grants and other award procedures for actions financed under IPA II shall be open to all natural persons who are nationals of, and legal persons which are effectively established in the following countries (hereafter referred to as "eligible countries"), and to International Organisations¹³:
 - (a) Member States, IPA II beneficiaries, contracting parties to the Agreement on the European Economic Area and partner countries covered by the European Neighbourhood Instrument; and
 - (b) countries for which reciprocal access to external assistance is established by the Commission. Reciprocal access may be granted, for a limited period of at least one year, whenever a country grants eligibility on equal terms to entities from the Union and from countries

¹³ International Organisations are international public-sector organisations set up by intergovernmental agreements, specialised agencies set up by such organisations and other non-profit organisations assimilated to international organisations by a Commission decision.

eligible under IPA II. Before the Commission decides on the reciprocal access and on its duration, it will consult the IPA II beneficiary.

Legal persons may include civil society organisations, such as non-governmental non-profit organisations and independent political foundations, community based organisations and private sector non-profit agencies, institutions and organisations and networks thereof at local, national, regional and international level as long as they are capable of having legal rights and duties in accordance with the respective national laws.

- (2) If actions are jointly co-financed with a partner or other donor, or through a trust fund established by the Commission, countries which are eligible under the rules of that partner, other donor or Member State or determined in the trust fund constitutive act shall also be eligible.

If actions are implemented in indirect management through one of the entrusted bodies listed in points (ii) to (viii) of Article 58(1)(c) of the Financial Regulation, the countries which are eligible under the rules of that body shall also be eligible.

If actions are jointly financed by IPA II and by another instrument for external action, including the European Development Fund, the countries identified under both IPA II and the other instrument shall be considered eligible for the purpose of those actions.

In case of actions of a global, regional or cross-border nature financed by IPA II, the countries, territories and regions covered by the action may be considered eligible for the purpose of that action.

- (3) All supplies purchased under a procurement contract, or in accordance with a grant agreement, financed under IPA II shall originate from an eligible country.

However, they may originate from any country when the amount of the supplies to be purchased is below the threshold for the use of the competitive negotiated procedure. For the purposes of this article, the term "origin" is defined in Article 23 and 24 of Council Regulation (EEC) N°2913/92¹⁴.

- (4) The rules under this article do not apply to, and do not create nationality restrictions for natural persons employed or otherwise legally contracted by an eligible contractor or, where applicable, subcontractor.
- (5) In order to promote local capacities, markets and purchases, priority shall be given to local and regional contractors when the Financial Regulation provides for award on the basis of a single tender. In all other cases, participation of local and regional contractors shall be promoted in accordance with the relevant provisions of the Financial Regulation.
- (6) Eligibility as defined in this article may be further restricted in the Financing Agreement with regard to the nationality, geographical location or nature of applicants, where such restrictions are required by the specific nature and the objectives of the action and where they are necessary for its effective implementation, in particular to participation in award procedures in case of cross-border cooperation actions as referred to in Article 63.
- (7) Tenderers, applicants and candidates from non-eligible countries or goods from non-eligible origin may be accepted eligible by the Commission in case

¹⁴ Council Regulation (EEC) N°2913/92 of 12 October 1992 establishing the Community Customs Code and other Community legislation governing non-preferential origin (OJ L 302, 19 October 1992, p. 1).

of urgency or of unavailability of products and services in the markets of the countries concerned, or in other duly substantiated cases where application of the eligibility rules would make the realisation of a project, programme or action impossible or exceedingly difficult.

- (8) Natural and legal persons who have been awarded contracts shall comply with applicable environmental legislation including multilateral environmental agreements, as well as internationally agreed core labour standards¹⁵.

Article 20 Participation in Union programmes and agencies

In case of participation in Union programmes and agencies, implementation shall consist of payment to the programme or agency budget by the IPA II beneficiary. The respective country or multi-country programme may foresee contributions to the cost of the IPA II beneficiaries' participation in Union programmes and agencies.

Article 21 Implementation principles for budget support to the IPA II beneficiary

- (1) The Commission may decide to grant budget support to the IPA II beneficiary. Such support shall be implemented under direct management. Complementary support accompanying budget support can be provided under direct management, under indirect management with the IPA II beneficiary or under indirect management with other entities than the IPA II beneficiary, as applicable.
- (2) Disbursement of budget support shall be conditional on satisfactory progress being made towards achieving the objectives agreed with the IPA II beneficiary and provided for in the Financing Agreement.
- (3) The detailed provisions concerning the eligibility criteria covering stable macro-economic framework, sound public financial management, transparency and oversight of the budget and national/sector policies and reforms as well as risk assessment and preparation, implementation and follow-up of budget support are provided in the relevant documents and instructions prepared by the Commission which are applicable for the purposes of implementing IPA II assistance through budget support.

Article 22 Implementation principles for twinning

- (1) Actions may be implemented through twinning whereby the selected Member State administrations agree to provide the requested public sector expertise. Twinning shall be set up in the form of a grant to cover the reimbursement of the expenses incurred by the Member State(s) involved and may in particular provide for the long term secondment of a pre-accession advisor assigned to provide full time counsel to the administration of the IPA II beneficiary, hereinafter referred to as resident twinning advisor (RTA). The IPA II beneficiary shall make available adequate office facilities to the RTA.

The twinning grant shall be established in accordance with relevant provisions of Part One, Title VI on grants of the Financial Regulation and its Rules of Application.

¹⁵ The ILO core labour standards, conventions on freedom of association and collective bargaining, elimination of forced and compulsory labour, elimination of discrimination in respect of employment and occupation and the abolition of child labour.

- (2) A twinning manual, applicable to all twinings, has been established by the Commission and is updated regularly.

TITLE II TRANSPARENCY AND VISIBILITY

Article 23 Information, publicity and transparency

- (1) The IPA II beneficiary commits towards increased transparency and accountability in the delivery of assistance, including by publicly disclosing information on assistance volume and allocation, ensuring that data is internationally comparable and can be easily accessed shared and published. Any actor implementing IPA II assistance shall fulfil the requirements on information, publicity and transparency, and ensure the appropriate EU visibility of the actions.
- (2) In case of indirect management by the IPA II beneficiary, the operating structures shall be responsible for publishing information on recipients of IPA II assistance in the following way:
- (a) The publication shall be made according to a standard presentation, in a dedicated and easily accessible place of the IPA II beneficiary's internet site. If such internet publication is impossible, the information shall be published by any other appropriate means, including the official journal of the IPA II beneficiary;
 - (b) Publication shall take place no later than 30 June of the year following the financial year in which the funds were awarded;
 - (c) The IPA II beneficiary shall communicate to the Commission the address of the internet site where the information was published. If the information is published by any other appropriate means, the IPA II beneficiary shall give the Commission full details of the means used. Reference shall be made to this location in the dedicated place of the internet site of the Commission;
 - (d) The operating structures shall ensure that the recipient is informed that it will be included in the published list of recipients. Any personal data included in this list shall be processed in accordance with the requirements of Regulation (EC) No 45/2001, and with due observance of the requirements of confidentiality and security.

The IPA II beneficiary shall publish the name and locality of the recipient, the amount awarded and the nature and purpose of the awarded contract. The locality of a legal person shall be its address. The locality of a natural person shall be a region at NUTS 2 level¹⁶.

The information referred to in the second sub-paragraph shall only be published for prizes, grants and contracts which have been awarded as a result of contests, grant award procedures or public procurement procedures. The information shall not be published for contracts below the threshold referred to Article 137(2) of the Rules of Application of the Financial Regulation.

(a) ¹⁶ NUTS means Nomenclature of territorial units for statistics and NUTS 2 level means the class of administrative units with an average size of population between 800 000 and 3 million.

As far as data referring to natural persons are concerned, the names shall be replaced by "natural person" two years after the end of the financial year in which the funds were awarded. The same shall apply to personal data referring to legal persons for whom the official title identifies one or more natural persons.

Publication of names of natural persons shall be waived if such publication risks violating their fundamental rights or damaging their commercial interests.

The IPA II beneficiary shall present a list of data to be published concerning natural persons with justification for proposed waivers of publication to the Commission which must grant prior approval to this list. Where necessary, the Commission shall complete the locality of the natural person limited to a region at NUTS 2 level.

Publication of contracts may be waived if such publication risks harming the commercial interests of contractors or grant beneficiaries. The IPA II beneficiary shall present a list with such justifications to the Commission which must grant prior approval to such publication waiver.

- (3) In case of indirect management by the IPA II beneficiary, the relevant bodies shall, in accordance with the procedures and standard documents laid down and published by the Commission for the implementation of external actions, in force at the time of the launch of the procedure in question, prepare a contract award notice, once the contract has been signed, and send it to the Commission for publication unless otherwise provided for in the Financial Regulation and further specified in Sectoral Agreements. The contract award notice may also be published by the IPA II beneficiary in the relevant media.
- (4) The strategy papers and programmes as well as any revision thereof, shall be public documents, where applicable, and shall be made available to the general public and civil society.

Article 24 Visibility and communication

- (1) The Commission and the IPA II beneficiary shall agree on a coherent plan of visibility and communication activities to make available, and actively publicise information about programmes and actions under IPA II assistance in the Republic of Serbia. The procedures for implementing such activities shall be specified in the Sectoral or Financing Agreements.
- (2) In case of direct management, implementation of the activities referred to in paragraph 1 shall be the responsibility of the Commission with the assistance of the IPA II beneficiary.
- (3) In case of indirect management by the IPA II beneficiary, and for cross-border cooperation programmes referred to in points (b) and (c) of Article 63(2), implementation of the activities referred to in paragraph 1 shall be the responsibility of the operating structure(s) of the IPA II beneficiary(ies).
- (4) Visibility and communication activities shall demonstrate how the particular action contributes to the agreed programme objectives and the accession process and shall be aimed at strengthening general public awareness as well as support of actions financed and of the objectives pursued. The visibility and communication activities shall aim at highlighting to the relevant target audiences the added value and impact of the Union programmes and actions. Visibility activities shall also promote transparency and accountability on the use of funds.

- (5) The IPA II beneficiary shall report on its visibility and communication activities to the IPA monitoring committee and the sectoral monitoring committees.

TITLE III DATA PROTECTION AND CONFIDENTIALITY

Article 25 Data protection

- (1) The IPA II beneficiary shall ensure a reasonable protection of personal data. Personal data means any information related to a natural person. Any operation performed upon personal data, such as collection, recording, organisation, storage, adaption or alteration, retrieval, consultation, use, disclosure, erasure or destruction, shall be based on rules and procedures of the IPA II beneficiary and shall only be done as far as it is necessary for the implementation of the IPA II assistance.
- (2) In particular, the IPA II beneficiary shall take appropriate technical and organisational security measures concerning the risks inherent in any such operation and the nature of the information relating to the natural person concerned, in order to:
- (a) Prevent any unauthorised person from gaining access to computer systems performing such operations, and especially unauthorised reading, copying, alteration or removal of storage media; unauthorised data input as well as any unauthorised disclosure, alteration or erasure of stored information;
 - (b) Ensure that authorised users of an IT system performing such operations can access only the information to which their access right refers;
 - (c) Design its organisational structure in such a way that it meets the above requirements.

Article 26 Confidentiality

- (1) The IPA II beneficiary agrees that the documents possessed by an entity referred to in points (ii) to (iii) of Article 58(1)(c) of the Financial Regulation to which the Commission entrusted budget implementation tasks may be forwarded to the Commission by that entity for the sole purpose of monitoring the execution of those tasks. The Commission shall respect confidentiality arrangements agreed between the IPA II beneficiary and that entity in accordance with the provisions of this Agreement.
- (2) Without prejudice to Article 50, the IPA II beneficiary and the Commission shall preserve the confidentiality of any document, information or other material directly related to the implementation of the IPA II assistance that is classified as confidential.
- (3) The Parties shall obtain each other's prior written consent before publicly disclosing such information.
- (4) The Parties shall remain bound by the confidentiality until five years after the end of the execution period.

TITLE IV GRANTING OF FACILITIES AND TAXATION

Article 27 Granting of facilities for the implementation of programmes and execution of contracts

- (1) In order to ensure the effective implementation of programmes under IPA II, the IPA II beneficiary shall take all necessary measures to ensure:
 - (a) that, in case of service, supplies or works tender procedures as well as grant awards and twinings, natural or legal persons eligible to participate in award procedures pursuant to Article 19 shall be entitled to temporary installation and residence where the importance or the duration of the contract so warrants. This right shall be acquired only after the procedure has been launched and shall be enjoyed by the managerial and technical staff including RTAs, needed to carry out studies and other preparatory measures to the drawing up of bids/applications/proposals. This right shall expire one month after the decision of contract award;
 - (b) that tenderers and applicants can submit their bids/applications/proposals without encountering any obstacle such as additional legal, administrative or customs related requirements that impair equal treatment among tenderers or applicants unless such requirements are enshrined in an underlying programme document adopted by the Commission;
 - (c) that personnel taking part in the implementation of IPA II assistance and members of their immediate family are accorded no less favourable benefits, privileges and exemptions than those usually granted to other international or expatriate staff employed in the Republic of Serbia, under any other bilateral or multilateral agreement or arrangements for assistance and technical co-operation;
 - (d) that personnel taking part in the implementation of IPA II assistance and members of their immediate family are allowed to enter the Republic of Serbia, to establish themselves in the Republic of Serbia, to work there and to leave the Republic of Serbia, as the nature of the underlying contract so justifies;
 - (e) the granting of all permits necessary for the importation of goods, in particular professional equipment, required for the execution of the underlying contract, subject to existing laws, rules and regulations of the IPA II beneficiary;
 - (f) that imports carried out under IPA II will be exempted from all charges;
 - (g) the granting of all permits necessary for the re-export of the above goods, once the underlying contract has been fully executed;
 - (h) the granting of authorisations for the import or acquisition of the foreign currency necessary for the implementation of the underlying contract and the application of national exchange control regulations in a non-discriminatory manner to contractors, regardless of their nationality or place of establishment;
 - (i) the granting of all permits necessary to repatriate funds received in respect of the action financed under IPA II, in accordance with the foreign exchange control regulations in force in the Republic of Serbia;

- (j) that transactions necessary for carrying out contracts financed under IPA II will be exempted from procedures requiring the transfer of the payment for goods and/or services to their contractors abroad through banks or financial institutions operating in the Republic of Serbia.
- (2) The IPA II beneficiary shall ensure full co-operation of all relevant authorities. It will also ensure access to state-owned companies and other governmental institutions, which are involved or are necessary in the implementation of a programme or in the execution of the contract.
- (3) After the entry into force of this Agreement the IPA II beneficiary shall adopt or amend the legislation and/or enabling acts necessary to enforce the requirements of the procedures laid down in this article while keeping these procedures as simple, reasonable and time efficient as possible.

Article 28 Rules on taxes, customs duties and other fiscal charges

- (1) Except where otherwise provided for in a Sectoral Agreement or a Financing Agreement, taxes, customs and import duties and levies and/or charges having equivalent effect are not eligible under IPA II. This rule shall also apply to co-financing provided by the IPA II beneficiary and recipients of IPA II assistance.
- (2) The following provisions shall apply:
 - (a) All imports by Union contractors shall be allowed to enter the Republic of Serbia without being subject to customs or import duties, Value Added Tax (VAT), excise duties and other special consumption taxes or to any other similar tax, duties or charges having equivalent effect. Such exemption shall only be applied to imports in connection with the goods supplied and/or services rendered and/or works executed by the Union contractors under a Union contract. The Republic of Serbia shall ensure that the imports concerned will be released from the point of entry for delivery to the Union contractors as required by the provisions of the contract and for immediate use as required for the normal implementation of the contract, without any delays or disputes over the settlement of the above mentioned duties, taxes or charges;
 - (b) Union contractors shall be exempted from VAT for any service rendered and/or goods supplied and/or works executed under the Union contract. Goods supplied or services rendered or works executed by a contractor to the Union contractor shall also be exempted from VAT in so far that they are connected with the objectives and activities under the Union contract;
 - (c) The exemption provided for in paragraph (b) shall in principle be put into effect through ex-ante exemption. Where this is not technically and/or practically feasible, it shall be put into effect through refund/offsetting.

Where ex-ante exemption applies, the Union contractor or the contractor supplying goods and/or rendering services and/or executing works for a Union contractor, shall issue an invoice exclusive of VAT for which the IPA II beneficiary shall ensure that an effective mechanism and procedures for VAT ex-ante exemption has been put in place beforehand.

Where the refund procedure applies, Union contractors and contractors of Union contractors shall be able to obtain a VAT refund directly from the tax administration upon submission of a written request to the tax administration accompanied by the necessary documentation required under the Republic of Serbia law for the refund of VAT.

The Union contractor and contractors of Union contractors shall be entitled to offset or deduct any input VAT paid in connection with the goods supplied and/or services rendered and/or works executed under IPA II assistance which are exempted from VAT, as provided in this Agreement, against any VAT collected by them for any of their ordinary business transactions outside IPA II.

The tax administration shall complete any request for exemption, tax refund, and offsetting within a maximum of 30 calendar days without any cost other than minimum and reasonable administrative fees;

- (d) Profit or income arising from Union contracts shall be taxable in the Republic of Serbia in accordance with the national/local tax system. However, natural and legal persons, including expatriate staff and RTAs, resident or established in the Member States of the European Union or other countries eligible under IPA II other than the IPA II beneficiary, executing Union contracts shall be exempted from profit or income tax in the Republic of Serbia, including withholding and provisional or temporary taxes.

A Union grant to a grant beneficiary shall not be construed as a profit or income to that grant beneficiary. Where a profit is generated from a grant contract, the Commission shall be entitled to recover the percentage of the profit in accordance with the terms of the underlying contract. The remaining profit may be taxable according to the national/local tax system;

- (e) Expenditures of the Union contractors shall be relieved from special consumption taxes or excise duties or from any other taxes or charges having equivalent effect for the expenditure in connection with the goods supplied and/or services rendered and/or works executed by that Union contractor under the Union contract;
- (f) Those benefiting from actions and/or contracts and/or activities carried out under IPA II shall be exempted from "Inheritance and Transfer Tax" or any other taxes or charges having equivalent effect resulting from goods and/or rights and/or constructed facilities and/or funds transferred to them without consideration in any way under IPA II;
- (g) Personal and household effects imported for personal use by natural persons (and members of their immediate families), other than those recruited locally, carrying out tasks defined in service and/or works and/or grant contracts and/or twinning contracts or covenants, shall be exempted from customs duties, import duties, taxes and levies and/or taxes having equivalent effect and/or deterrent excessive collateral requirements, the said personal and household effects being re-exported or disposed of in the state, in accordance with the regulations in force in the Republic of Serbia after termination of the contract;
- (h) Union contracts, contracts signed by Union contractors as well as partners in a consortium or joint venture or co-beneficiaries and

affiliated entities in grants shall not be subject to stamp or registration duties, or to any other charge having equivalent effect in the Republic of Serbia. This exemption shall also apply to transactions (including assignment of rights) and documents related to payments made to the Union contractor, including contracts concluded between grant/loan beneficiaries (including their partners, affiliated entities or sub-grant/loan beneficiaries) and their contractors (including their staff or contracted experts), and contracts concluded for incidental and provisional expenditure under service contracts and works contracts respectively;

- (i) For the purposes of this Agreement, the term "*Union contractor*" shall be construed as natural and legal persons, rendering services and/or supplying goods and/or executing works under a Union contract. The term "*Union contractor*" shall also refer to grant/loan beneficiaries (including partners, affiliated entities and sub-grant/loan beneficiaries as well as twinning contractors), partners in a consortium or joint venture, contractors and RTAs under twinning contracts as well as contractors under the Technical assistance and Information exchange instrument (TAIEX);
 - (j) The term "*Union contract*" means any contract or grant contract, including sub-grant/loan contracts and delegation agreements under indirect management, through which an activity is financed under IPA II, including the co-financing by the IPA II beneficiary or recipients of IPA II assistance and which is signed by the European Commission or the IPA II beneficiary or a grant beneficiary. The term "*Union contract*" shall also cover provisions of assistance under TAIEX and participation in Union programmes including grants received under Union programmes and co-financing of such grants;
 - (k) The following charges shall also be exempted for Union contractors implementing a Union contract:
 - (i) special communication tax;
 - (ii) motor vehicle taxes;
 - (iii) special charges applied by regional or local authorities or special boards in the context of contract execution not proportional with the cost involved in their execution or of having equivalent effect of taxes.
- (3) Whenever necessary, the IPA II beneficiary shall adopt or amend the secondary legislation and/or enabling acts necessary to enforce the tax provisions in this Agreement immediately upon its entering into force.
- (4) The rules and procedures referred to in this Article shall also apply to any similar tax, duty, levy or charges having equivalent effect, which may be instituted after the date of entry into force of this Agreement in addition to, or in replacement of existing ones.
- (5) In case of conflict between the provisions in this Article and the national legislation of the IPA II beneficiary, the provisions of this Agreement shall prevail. In the event of accession to the Union, the IPA II beneficiary will continue to apply the provisions in articles 27 and 28 except where these are incompatible with its obligations under the relevant Union acquis.

SECTION V RULES ON FINANCIAL MANAGEMENT OF IPA II ASSISTANCE

TITLE I GENERAL PROVISIONS

Article 29 Eligibility of expenditure

- (1) An expenditure item financed under the IPA II Regulation shall not be subject to any other financing under the Union budget.
- (2) Prior to the conclusion of the relevant Financing Agreement contracts and addenda signed, expenditure incurred by the recipients and payments made by the IPA II beneficiary shall not be eligible for funding under the IPA II Regulation.
- (3) The following expenditure shall not be eligible for funding under the IPA II Regulation:
 - (a) purchase of land and existing buildings, except where justified by the nature of the action in the financing decision;
 - (b) other expenditure as may be provided for in the Sectoral or Financing Agreements.
- (4) The final date for the eligibility of expenditure shall be laid down in the Financing Agreements.

Article 30 Aid intensities and rate of Union contribution

- (1) IPA II assistance shall support the implementation of the IPA II beneficiary' reform efforts as referred to in Article 1 of the IPA II Regulation. Specific programmes and stand-alone actions may require both IPA II beneficiary' and Union financial contributions.
- (2) Where both IPA II beneficiary' and Union financial contributions are required, the Union contribution shall be calculated in relation to the eligible expenditure, as defined in the Sectoral or Financing Agreements.

TITLE II RULES RELATING TO INDIRECT MANAGEMENT BY THE IPA II BENEFICIARY

Article 31 Eligibility of expenditure under indirect management

Under rural development programmes in the policy area agriculture and rural development the following specific provisions shall apply:

- (a) Expenditure for technical assistance to support the preparation of rural development programmes and the setting up of management and control systems may be eligible before the date of adoption of the Commission decision for the approval of the rural development programme, but not earlier than 1 January 2014;
- (b) Investment projects under rural development programmes shall remain eligible for Union financing provided they do not, within five

years from the final payment by the operating structure, undergo a substantial modification;

- (c) In case of standard unit costs, lump sums not exceeding EUR 100 000 of public contribution and flat-rate financing, determined by the application of a percentage to one or several defined categories of costs, the EU is covering only the amounts as laid down for each measure in the programmes and as defined by the respective IPARD Agency in advance of the call for applications.

Article 32 Audit trail

The NAO shall ensure that all relevant information is available to ensure a sufficiently detailed audit trail. This information shall include documentary evidence of the authorisation of payment requests, of the accounting and payment of such requests, and of the treatment of advances, guarantees and debts.

Article 33 Payments of the Union contribution

- (1) Payment of the Union contribution shall be made within the limits of the funds available.
- (2) Payments shall take the form of pre-financing, interim payments and settlement of the final balance. In case of specific programmes and stand-alone actions, where contributions are required from both the Union and the IPA II beneficiary payments of the Union contribution to the financing of the actions concerned shall be calculated by applying the co-financing rate laid down in the financing decision to the eligible expenditure certified in accordance with point (a) of Clause 2(4) of Annex A to this Agreement subject to the maximum amount of the Union contribution set out in the financing decision.
- (3) By 15 January and 15 July each year, the IPA II beneficiary shall send to the Commission a forecast of its likely payment request for the financial year concerned and for the subsequent financial year, in relation to all IPA II policy areas and programmes. The Commission may ask for an update of the forecast as appropriate.
- (4) Payments by the Commission to the National Fund shall be made within 90 days after the conditions of Articles 34, 35 or 37 are met. This time limit for payment requests may be interrupted by the Commission in order to request all underlying documents necessary to clarify any elements relevant to the statement of expenditure, including information on the reporting of irregularities in accordance with Article 51(2) and Annex H to this Agreement.
- (5) Amounts set out in the programmes submitted by the IPA II beneficiary, in statements of expenditure, in payment requests and in expenditure mentioned in the implementation reports shall be denominated in euro. The IPA II beneficiary shall ensure that for the treasury flows between the Commission and the IPA II beneficiary the rate recorded for conversion between euro and national currency is the monthly accounting rate of the euro established by the Commission for the month during which the expenditure paid was recorded in the accounts of the National Fund or the operating structure concerned specified in the relevant Financing Agreement.
- (6) Payments by the Commission to the National Fund shall be made, subject to availability of budget appropriations, in euro to the euro account, in

accordance with the provisions laid down in Articles 34, 35 and 37 and Sectoral or Financing Agreements. A euro account shall be opened for each programme and shall be used exclusively for transactions relating to that programme.

- (7) The IPA II beneficiary shall ensure that recipients receive the total amount of the public contribution in due time and in full. No specific charge or other charge with equivalent effect shall be levied which would reduce these amounts for recipients and the public contribution and assets thus financed shall not be subject to any administrative or judicial confiscation, seizure or similar deductions.
- (8) In cases where the balance on the euro account referred to in paragraph 6 is insufficient to cover the payment requests submitted by the recipients pending the receipt of payment from the Commission, the IPA II beneficiary shall use national funds to pre-finance the Union contribution. In these cases the national funds shall be treated as Union funds and paragraph 6 shall apply at the moment when the full payment of the national contribution, if any, and the Union contribution pre-financed from national funds is recorded in the accounts of the National Fund.
- (9) The IPA II assistance may only cover expenditure incurred and paid by the IPA II beneficiary in accordance with the eligibility rules as provided for by the Financial Regulation, its Rules of Application, the Common Implementing Regulation, the IPA II Implementing Regulation and Articles 29, 30 and 31 and as laid down in the Sectoral or financing agreements if applicable.
- (10) The exchange of information concerning financial transactions between the Commission and the structures and authorities referred to in Article 10 shall, where appropriate, be made by electronic means, using procedures agreed upon between the Commission and the IPA II beneficiary.

Article 34 Pre-financing

- (1) The minimum requirements for a pre-financing payment request are the following:
 - (a) the NAO has notified to the Commission the opening of the euro account concerned;
 - (b) the relevant Financing Agreement has been concluded and is in force.
- (2) The detailed provisions concerning the calculation of pre-financing payments for annual and multi-annual programmes shall be set in the Sectoral and/or Financing Agreements.
- (3) The total pre-financing amount shall be cleared at the latest when the programme is closed unless otherwise specified in the Sectoral or Financing Agreement.

Article 35 Interim payments

- (1) The minimum requirements for an interim payment are the following:
 - (a) the NAO has sent to the Commission a payment request including a statement of expenditure detailing incurred and paid costs and including information, where relevant, on pre-financing. The payment request shall also include relevant information on implementation as detailed in the Sectoral or Financing Agreement;

- (b) the ceilings for the Union contribution, as laid down in the financing decision, have been respected;
 - (c) the NIPAC has sent to the Commission the annual report on implementation in accordance with Article 59(1), including the most recent one;
 - (d) the audit authority has sent to the Commission, in accordance with point (b) of Clause 5(3) of Annex A to this Agreement, the most recent annual audit opinion and annual audit activity report;
 - (e) the relevant Financing Agreement is in force;
 - (f) any information requested by the Commission has been provided.
- (2) Without prejudice to the annual audit opinion and examination and acceptance of accounts decision, if it appears that the applicable rules have not been complied with, or funds have not been properly used, the payments can be suspended or interrupted in accordance with Article 60(4) of the Financial Regulation and the procedure laid down in the Articles 39 and 40.

Article 36 Examination and acceptance of accounts procedures

- (1) The purpose of the examination and acceptance of accounts procedure shall be to ensure that the expenditure incurred and paid by the IPA II beneficiary in the context of indirect management and which may be chargeable to the Union budget is compliant with the applicable Union rules and that the accounts are complete, accurate and true.
- (2) The examination and acceptance of accounts procedure shall consist of:
- (a) the analysis of the statement of expenditure as submitted by the NAO;
 - (b) the analysis of the final report on implementation in accordance with Article 59(4);
 - (c) the analysis of the opinion sent by the audit authority on the statement of expenditure supported, where appropriate, by an audit activity report;
 - (d) the analysis of relevant documents as referred to in the Sectoral or Financing Agreement and, where appropriate, on-the-spot checks by the Commission, subject to no limitations or restrictions, on the content of those financial reports or statements and on the underlying transactions, including checks made with recipients;
 - (e) establishment by the Commission of the amount of expenditure recognised as accepted to the Union budget, following, where necessary, a contradictory procedure and after the IPA II beneficiary has been notified;
 - (f) calculation of the financial correction arising from the difference between declared expenditure and expenditure recognised as accepted to the Union budget;
 - (g) recovery or repayment by the Commission of the balance arising from the difference between accepted expenditure to the Union budget and the sums already paid to the IPA II beneficiary.
- (3) The examination and acceptance of accounts procedure referred to in paragraph 2 is without prejudice to the possibility for the Commission to

recover non eligible expenditure at a later stage on the basis of audits or inspections carried out during or after the implementation of the programme.

Article 37 Settlement of the final balance

- (1) The minimum requirements for settlement of the final balance are the following:
 - (a) the NAO has sent to the Commission a final payment application, if applicable, and a final statement of expenditure;
 - (b) the NIPAC has sent to the Commission the final report on implementation in accordance with Article 59(4);
 - (c) the audit authority has sent to the Commission, in accordance with point (iii) of Clause 5(3)(b) of Annex A to this Agreement, an opinion on the final statement of expenditure, supported where appropriate by a final audit activity report;
 - (d) the relevant Financing Agreement is in force;
 - (e) the Commission has completed the examination and acceptance of accounts procedure as foreseen in Article 36.
- (2) Where no request for final payment is made, the NAO has to provide a final financial declaration to the Commission.

Article 38 De-commitment of unused funds in case of multi-annual programmes with split commitments

- (1) The Commission shall automatically de-commit any portion of a budgetary commitment for a programme that, by 31 December of the fifth year following that of the budgetary commitment, has not been used for the purpose of pre-financing or making interim payments or for which the NAO has not presented any certified statement of expenditure or any payment application. An earlier deadline may be specified in a Sectoral or Financing Agreement.
- (2) The Commission shall inform the NAO in good time whenever there is a risk of de-commitment as referred to in paragraph 1.

Article 39 Interruption of payments

- (1) Notwithstanding the time limit[s] for payments set out in Article 33(4), the Commission may interrupt payments to the IPA II beneficiary fully or partially for the purpose of carrying out further checks where:
 - (a) reliable information comes to the notice of the Commission indicating a significant deficiency in the functioning of the internal control system or that the expenditure certified by the entity concerned is linked to a serious irregularity and has not been corrected;
 - (b) the interruption is necessary to prevent significant damage to the financial interests of the Union.
- (2) The Commission may limit the interruption to the part of the expenditure covered by the payment claim affected by the elements referred to in paragraph 1. The Commission shall inform the IPA II beneficiary immediately of the reason of interruption and shall ask for its immediate observations and

to remedy the situation if necessary. The interruption shall be ended by the Commission as soon as the necessary measures have been taken.

Article 40 Suspension of payments

- (1) The Commission may suspend payments to the IPA II beneficiary, in particular when systemic errors are detected which call into question the reliability of the internal control systems of the entity concerned or the legality and regularity of the underlying transactions.
- (2) The IPA II beneficiary shall be given the opportunity to present its observations within a period of two months before the Commission decides on a suspension in accordance with paragraph 1.
- (3) The Commission shall end the suspension when the IPA II beneficiary has taken the necessary measures to remedy the systemic errors.

If the IPA II beneficiary has not taken such measures, the Commission may decide to cancel all or part of the IPA II contribution to the programme in accordance with Article 43.

Article 41 Recovery of funds

- (1) Any situation as defined in Article 51(5) occurring at any time during the implementation of IPA II assistance or being the result of an audit may lead to the recovery of the funds by the Commission from the IPA II beneficiary.
- (2) The NAO shall recover the Union contribution paid to the IPA II beneficiary from those who were in any situation defined in Article 51(5) or benefited from it, in accordance with national recovery procedures for public funds. The fact that the NAO does not succeed in recovering all or part of the funds shall not prevent the Commission from recovering the funds from the IPA II beneficiary.

Article 42 Financial adjustments by the IPA II beneficiary

The NAO shall make financial adjustments where any situation defined in Article 51(5) is detected in actions or programmes, by cancelling all or part of the Union contribution to the actions or programmes concerned. The NAO shall take into account the nature and gravity of the irregularities and the financial loss to the Union contribution.

Article 43 Financial corrections by the Commission

- (1) In order to ensure that the IPA II funds have been used in accordance with the applicable rules, the Commission shall apply the examination and acceptance of accounts procedures as specified in Article 36 and financial correction mechanisms in accordance with Article 17 of the IPA II Implementing Regulation and as detailed in Sectoral or Financing Agreements.
- (2) A financial correction may arise from the following:
 - (a) identification of any situation defined under Article 51(5); or
 - (b) identification of a weakness or deficiency in the management and control systems of the IPA II beneficiary;

- (c) follow up by the Commission on the reports and opinions of the audit authority.
- (3) If the Commission finds that expenditure under the programmes covered by IPA II has been incurred and paid in a way that has infringed applicable rules, it shall decide what amounts are to be excluded from Union financing.
- (4) The calculation and establishment of any such corrections, as well as the related recoveries, shall be made by the Commission, following the criteria and procedures provided for in paragraphs 5 to 7 of this Article and Articles 36 and 44.
- (5) Financial corrections shall be made as appropriate by compensation, in the situations referred to in paragraph 2.
- (6) The Commission shall apply the financial corrections on the basis of identification of the amounts unduly spent and on the financial implications for the budget. Where such amounts cannot be identified precisely in order to apply individual corrections, the Commission may apply flat-rate corrections or corrections based on an extrapolation of the findings.
- (7) When deciding the amount of a correction, the Commission shall take into account the nature and gravity of any situation defined in Article 51(5) and/or the extent and financial implications of the weaknesses or the deficiencies found in the management and control system in the programme concerned.

Article 44 Procedure for financial corrections and acceptance of accounts

- (1) Before taking a decision on a financial correction, including the ones taken on the basis of the examination and acceptance of accounts procedure, the Commission shall inform the NAO of its provisional conclusions and request his/her comments within two months.

Where the Commission proposes a financial correction based on an extrapolation of the findings or at a flat rate pursuant to Article 43(6), the IPA II beneficiary shall be given the opportunity to provide information which would allow the Commission to establish the actual extent of any situation defined in Article 51(5), through an examination of the documentation concerned. In agreement with the Commission, the IPA II beneficiary may limit the scope of this examination to a proportion or sample of the documentation concerned. Save for duly justified cases, the time allowed for this examination shall not exceed a period of two months after the two-month period referred to in the first subparagraph. Further details may be set out in the Sectoral or Financing Agreement.

- (2) The Commission shall take a decision after taking into account any evidence supplied by the IPA II beneficiary.

Article 45 Re-use of the Union contribution

- (1) The resources cancelled from the Union contribution following financial corrections pursuant to Article 43 shall be paid to the Union budget.
- (2) The contribution cancelled or recovered by the IPA II beneficiary in accordance with Article 42 may not be re-used for the activity or activities that were the subject of the recovery or the adjustment, nor, where the recovery or adjustment follows a systemic irregularity, for on-going activities within the

whole or part of the programme or action in which the systemic irregularity occurred.

Article 46 Repayment

- (1) The IPA II beneficiary shall make any repayment to the general budget of the Union before the due date indicated in the recovery order drawn up in accordance with Article 79 of the Financial Regulation. The due date shall be the last day of the second month following the issuing of the order.
- (2) Any delay in repayment shall give rise to interest on account of late payment, starting on the due date and ending on the date of actual payment. The rate of such interest shall be one-and-a-half percentage points above the rate applied by the European Central Bank in its main refinancing operations on the first working day of the month in which the due date falls.

TITLE III CLOSURE OF A PROGRAMME

Article 47 Closure of a programme under indirect management by the IPA II beneficiary

- (1) The Commission shall notify in writing the closure of a programme to the IPA II beneficiary.
- (2) The Commission shall not close a programme and shall not settle the final balance to the IPA II beneficiary without prior examination and acceptance of the accounts as provided for in Article 36.
- (3) The closure of a programme is without prejudice to the right of the Commission to undertake financial corrections at a later stage.
- (4) More detailed rules on the closure of programmes may be set out in Sectoral or Financing Agreements.

Article 48 Closure of a programme under direct management and indirect management with entities other than the IPA II beneficiary

- (1) A programme is closed when all the contracts and grants funded by this programme have been closed.
- (2) The Commission shall notify in writing the closure of a programme to the IPA II beneficiary.
- (3) The closure of a contract or grant is without prejudice to the right of the Commission to undertake financial corrections at a later stage.
- (4) More detailed rules on the closure of programmes may be set out in Sectoral or Financing Agreements.

Article 49 Retention of documents

The IPA II beneficiary shall retain for six years from the final date for operational implementation of a financing agreement, all documents relevant for the procurement and grant award procedures, contracts, addendum, relevant correspondence and all relevant documents relating to payments and recoveries.

The time period referred to in the first subparagraph shall be interrupted either in case of legal proceedings or by a duly justified request of the Commission.

TITLE IV SUPERVISION, CONTROL AND AUDIT AND PROTECTION OF FINANCIAL INTERESTS

Article 50 Supervision, control and audit by the Commission and the European Court of Auditors

- (1) All Financing Agreements as well as all resulting programmes, actions and subsequent contracts shall be subject to supervision, control and audit by the Commission, including the European Anti-Fraud Office (OLAF), and audits by the European Court of Auditors.

Under indirect management by the IPA II beneficiary, this also includes the right of the Commission and the Union Delegation in the Republic of Serbia to, as appropriate, carry out measures such as:

- (a) ex-ante verification of tendering and contracting carried out by the related operating structures;
- (b) ex-post controls of tendering, contracting, contract execution, including financial management thereof and programme activities carried out by the related operating structures;
- (c) supervision concerning the functioning of the underlying management and control systems.

The duly authorised agents or representatives of the Commission and of OLAF shall have the right to carry out any technical and financial verification that the Commission or OLAF may consider necessary to follow the implementation of a programme, action or contract including visits of sites and premises at which IPA II funded activities are implemented. The Commission shall give the national authorities concerned advance notice of such missions.

- (2) The IPA II beneficiary shall designate a service (an Anti-fraud coordination service)¹⁷, to facilitate effective cooperation and exchange of information, including information of an operational nature, with OLAF.

The service shall under indirect management be tasked with coordinating administrative and operational obligations and activities and propose amendments to national legislation as appropriate in order to protect the financial interests of the Union. The service shall, inter alia, lead the creation/implementation of national strategies to protect the financial interests of the Union, identify possible weaknesses in national systems for managing Union funds including disbursed IPA II assistance, ensure sufficient human resources capacity for these tasks, including training of fraud-prevention staff, support cooperation between national administrations, prosecution authorities and OLAF, share information on irregularities and suspected fraud cases with national administrations and OLAF and ensure the fulfilment of all the obligations under Regulation (EC, Euratom) No 883/2013 of the European

¹⁷ This service does not form part of the structures referred to in Article 10 and its establishment is thus not a pre-requisite for entrusting budget implementation tasks.

Parliament and of the Council¹⁸, Council Regulation (Euratom, EC) No 2988/1995¹⁹ and Council Regulation (EC, Euratom) No 2185/1996²⁰.

- (3) The IPA II beneficiary shall supply all requested information and documents including any computerised data and take all suitable measures to facilitate the work of the persons instructed to carry out audits or inspections.
- (4) The IPA II beneficiary shall maintain records and accounts adequate to identify the services, supplies, works and grants financed under the related Financing Agreement. The IPA II beneficiary shall also ensure that the agents or representatives of the Commission, including OLAF, have the right to inspect all relevant documentation and accounts pertaining to items financed under the related Financing Agreement and assist the European Court of Auditors to carry out audits relating to the use of IPA II assistance.
- (5) In order to ensure the efficient protection of the financial interests of the Union, the Commission, including OLAF, may also conduct documentary and on-the-spot checks and inspections in accordance with Regulation (EU, Euratom) No 883/2013 and Regulation (EC, Euratom) No 2185/1996. These checks and inspections shall be prepared and conducted in close collaboration with the IPA II beneficiary, which shall be notified in good time of the object, purpose and legal basis of the checks and inspections, so that it can provide all the requisite help. The IPA II beneficiary shall identify a service which will assist at OLAF's request in conducting investigations in accordance with Regulation (EU, Euratom) No 883/2013 and Regulation (EC, Euratom) No 2185/1996. The service referred to in paragraph 2 can fulfil this task if it has administrative and criminal investigative powers. If the IPA II beneficiary wishes, the on-the-spot checks and inspections may be carried out jointly. Where the participants in IPA II funded activities resist an on-the-spot check or inspection, the IPA II beneficiary, acting in accordance with national rules, shall give Commission/OLAF inspectors such assistance as they need to allow them to discharge their duty in carrying out an on-the-spot check or inspection.

The Commission/OLAF shall report as soon as possible to the IPA II beneficiary any evidence or suspicion relating to a fraud or irregularities which has come to its knowledge in the course of an on-the-spot check or inspection. In any event, the Commission/OLAF shall be required to inform the above-mentioned authority of the result of such checks and inspections.

- (6) The controls and audits described above are applicable to all recipients and sub-contractors who have received IPA II assistance, including all related information to be found in the documents of the responsible authority in the IPA II beneficiary concerning the national contribution, if any.
- (7) Without prejudice to the responsibilities of the Commission and the European Court of Auditors, under indirect management, the accounts and operations of the National Fund and, where applicable, operating structures may be

¹⁸ Regulation (EU, Euratom) No 883/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 September 2013 concerning investigations conducted by the European Anti-Fraud Office (OLAF) and repealing Regulation (EC) No 1073/1999 of the European Parliament and of the Council and Council Regulation (Euratom) No 1074/1999, (OJ L 248, 18 September 2013, p.1).

¹⁹ Council Regulation (EC, Euratom) No 2988/1995 of 18 December 1995 on the protection of the European Communities financial interests (OJ L 312, 23 December 1995, p.1).

²⁰ Council Regulation (Euratom, EC) No 2185/96 of 11 November 1996 concerning on-the-spot checks and inspections carried out by the Commission in order to protect the European Communities financial interests against fraud and other irregularities, (OJ L 292, 15 November 1996, p. 2).

checked at the discretion of the Commission by the Commission itself or by an external auditor assigned by the Commission.

Article 51 Protection of the financial interests of the Union

- (1) In accordance with Article 60(3) of the Financial Regulation, the IPA II beneficiary entrusted with budget implementation tasks of IPA II assistance shall prevent, detect and correct irregularities and fraud when executing those tasks. To this end, the IPA II beneficiary shall carry out, in accordance with the principle of proportionality, ex ante and ex post controls including, on-the-spot checks on representative and/or risk-based samples of transactions, to ensure that the actions financed from the budget are effectively carried out and are implemented correctly. The IPA II beneficiary shall also recover funds unduly paid and bring legal proceedings where necessary in this regard.
- (2) The IPA II beneficiary shall ensure investigation and effective treatment of suspected cases of fraud, conflict of interest and irregularities and shall under indirect management ensure the functioning of a control and reporting mechanism as referred to in Article 16 of the IPA II Implementing Regulation. The IPA II beneficiary shall report suspected fraud and other irregularities which have been the subject of a primary administrative or judicial finding, without delay to the Commission and keep the latter informed of the progress of administrative and legal proceedings. Reporting shall be done by electronic means using the module provided by the Commission for this purpose. In addition to the reporting provisions set in Annex H to this Agreement, further details may be laid down in the Sectoral or Financing Agreement.
- (3) Furthermore, the IPA II beneficiary shall under indirect management, take any appropriate measure to prevent and counter any active or passive corruption practices at any stage of the procurement procedure or grant award procedure or during the implementation of the corresponding contracts.
- (4) The IPA II beneficiary, including the personnel responsible for the programming and implementation of the tasks of the IPA II funded activities, shall take whatever precautions necessary to avoid any risk of conflict of interests and shall inform the Commission immediately of any such conflict of interest or any situation likely to give rise to any such conflict.
- (5) For the purpose of this article the following definitions shall apply:
 - (a) *Error* means non-deliberate clerical and technical errors committed by the IPA II beneficiary or a recipient of IPA II assistance;
 - (b) *Irregularity* means any infringement of a provision of applicable rules and contracts resulting from an act or an omission by an economic operator which has, or would have, the effect of prejudicing the general budget of the Union by charging an unjustified item of expenditure to the general budget;
 - (c) *Economic operator* means any natural or legal person or other entity taking part in the implementation of IPA II assistance;
 - (d) *Systemic irregularity* means any irregularity that may be of a recurring nature, with a high probability of occurrence in similar types of operations, which result from a serious deficiency in the effective functioning of the management and control systems, including a failure to establish appropriate procedures in accordance with applicable rules;

- (e) *Fraud* means any intentional act or omission relating to: the use or presentation of false, incorrect or incomplete statements or documents, which has as its effect the misappropriation or wrongful retention of funds from the general budget of the Union or budgets managed by, or on behalf of, the European Union, non-disclosure of information in violation of a specific obligation with the same effect or the misapplication of such funds for purposes other than those for which they were originally granted;
- (f) *Suspected fraud* means an irregularity giving rise to the initiation of administrative or judicial proceedings at national level in order to establish the presence of intentional behaviour, in particular fraud, as referred to above;
- (g) *Active corruption* means the deliberate action of whosoever promises or gives, directly or through an intermediary, an advantage of any kind whatsoever to an official for himself or for a third party for him to act or to refrain from acting in accordance with his duty or in the exercise of his functions in breach of his official duties in a way which damages or is likely to damage the financial interests of the Union;
- (h) *Passive corruption* means the deliberate action of a civil servant, who, directly or through an intermediary, requests or receives advantages of any kind whatsoever, for himself or a third party, or accepts a promise of such advantage, to act or to refrain from acting in accordance with his duty or in the exercise of his functions in breach of his official duties in a way which damages or is likely to damage the financial interests of the Union;
- (i) *Conflict of interests* means where the impartial and objective exercise of the functions of a financial actor or other person is compromised for reasons involving family, emotional life, political or national affinity, economic interest or any other shared interest with a recipient;
- (j) *Primary administrative or judicial finding* means a first written assessment by a competent authority, either administrative or judicial, concluding on the basis of specific facts that an irregularity has been committed, without prejudice to the possibility that this conclusion may subsequently have to be revised or withdrawn as a result of developments in the course of the administrative or judicial procedure.

The definitions listed in this article shall not be construed as introducing new types of crime to the Republic of Serbia penal code or changes there to.

SECTION VI MONITORING, EVALUATION AND REPORTING

TITLE I MONITORING

Article 52 IPA monitoring committee

- (1) The Commission and the IPA II beneficiary shall set up an IPA monitoring committee no later than six months after the entry into force of the first Financing Agreement. This committee shall also fulfil the responsibilities of the IPA monitoring committee under Regulation (EC) No 1085/2006.

- (2) The IPA monitoring committee shall review the overall effectiveness, efficiency, quality, coherence, coordination and compliance of the implementation of all actions towards meeting the objectives set out in the Financing Agreements and the country strategy papers. For this purpose, it shall, where relevant, base itself on the information provided by the sectoral monitoring committees.
- (3) The IPA monitoring committee may make proposals to the Commission, the NIPAC and the NAO for ensuring better coherence and coordination of IPA II assistance as provided for in the country strategy papers and, if relevant, the multi-country strategy papers or in the IPA II Regulation, and to enhance the overall efficiency, effectiveness, impact and sustainability of such assistance. It may also make recommendations for corrective actions to the relevant sectoral monitoring committee(s) in order to ensure the achievement of IPA II objectives and enhance the efficiency and effectiveness of the IPA II assistance. For this purpose, it shall, where relevant, take into account the conclusions and recommendations drawn in monitoring and evaluations launched by either the Commission and/or the IPA II beneficiary.
- (4) The IPA monitoring committee shall adopt its rules of procedure in agreement with the NIPAC, the NAO and the Commission.
- (5) The IPA monitoring committee shall be composed of representatives of the Commission, the NIPAC and other relevant national authorities and bodies of the IPA II beneficiary and, where relevant, international organisations, including international financial institutions and other stakeholders, such as civil society and private sector organisations. The representatives of stakeholders shall be chosen according to rules and criteria defined in the rules of procedure of the IPA monitoring committee and in agreement with the Commission. A representative of the Commission and the NIPAC shall co-chair the IPA monitoring committee meetings.
- (6) The IPA monitoring committee shall meet at least once a year. Ad hoc meetings may also be convened at the initiative of the Commission or of the IPA II beneficiary, in particular on a thematic basis.
- (7) Where under direct management sectoral monitoring committees, as referred to in Article 53, are not set up, the IPA monitoring committee shall fulfil the functions listed in paragraph 3 of that Article.

Article 53 Sectoral monitoring committee

- (1) Under indirect management by the IPA II beneficiary, sectoral monitoring committees shall be set up by the IPA II beneficiary by policy area or by programme, including at sector level where appropriate, no later than six months after the entry into force of the first Financing Agreement related to the respective policy area or programme following the consultation with the Commission. When appropriate, sectoral monitoring committees may be set up on an ad hoc basis under other implementation methods.
- (2) Each sectoral monitoring committee shall review the effectiveness, efficiency, quality, coherence, coordination and compliance of the implementation of the actions in the policy area or programme and their consistency with the relevant national and, whenever relevant, regional sector strategies. It shall measure progress in relation to achieving the objectives of the actions and their expected outputs, results and impact by means of indicators related to a baseline situation, as well as progress with regard to financial execution.

- (3) Supported by the reports provided by the operating structure(s), the sectoral monitoring committees shall in particular:
- (a) review the progress towards meeting the objectives, achieving the planned outputs and results, and assessing the impact and sustainability of the on-going programmes and actions while ensuring coherence with the on-going policy dialogue, the related national and regional sector strategies and multi-country and/or regional activities in the country;
 - (b) review annual implementation reports, including financial execution of the actions;
 - (c) examine relevant findings and conclusions as well as proposals for remedial follow-up actions stemming from the on-the-spot checks, monitoring and evaluations if available;
 - (d) discuss any relevant aspects of the functioning of the management and control systems;
 - (e) discuss any problematic issues and actions;
 - (f) if necessary, consider or make proposals to amend programmes and any other corrective action to ensure the achievement of the objectives of the actions and enhance the efficiency, effectiveness, impact and sustainability of IPA II assistance;
 - (g) review information, publicity, transparency, visibility and communication measures taken, in accordance with Articles 23 and 24.

Other specific provisions may be laid down in the Sectoral or Financing Agreements.

- (4) Operational conclusions, including any recommendations, will be drawn at the end of the sectoral monitoring committees meetings. These conclusions shall be subject to adequate follow-up and a review in the following committee meetings and shall be the basis for reporting to the IPA monitoring committee on progress made in accordance with Article 52(2).
- (5) Each sectoral monitoring committee shall adopt its rules of procedure, to be drawn up in consultation with the operating structure, the NIPAC and the Commission.
- (6) The sectoral monitoring committee shall be composed of representatives of relevant national authorities and bodies, other stakeholders such as economic, social and environmental partners and, where relevant, international organisations, including international financial institutions and civil society. The Commission shall participate in the work of the committee. The representatives of the stakeholders shall be chosen according to the rules and criteria defined in the rules of procedure. A senior representative of the IPA II beneficiary shall chair the sectoral monitoring committee meetings. Depending on the policy area or programme, the Commission may co-chair the committee meetings.
- (7) The sectoral monitoring committees shall meet at least twice a year. Ad hoc meetings may also be convened.
- (8) During the implementation of programmes and actions pursuant to Regulation (EC) No 1085/2006 and to the IPA II Regulation, sectoral monitoring committees established pursuant to Article 19 of the IPA II Implementing

Regulation shall also consider the work undertaken by sectoral monitoring committees established pursuant to Regulation (EC) No 1085/2006, in particular regarding programmes and actions in the relevant IPA component or policy area or sector.

Article 54 Other monitoring activities

- (1) The IPA II beneficiary shall apply transparent, non-discriminatory and effective review procedures concerning the actual implementation of the tasks entrusted including regular, systematic and properly planned ex-post monitoring reviews to assess the relevance, efficiency, effectiveness, impact and sustainability of the IPA II assistance.
- (2) Other monitoring platforms may be set up where appropriate. Their activities and outcomes shall be reported to the IPA monitoring committee.

TITLE II EVALUATION

Article 55 General principles of evaluation of IPA II Assistance

- (1) IPA II assistance shall be subject to evaluations, in accordance with Article 30(4) of the Financial Regulation, with the aim of improving its relevance, coherence, quality, efficiency, effectiveness, Union added value, consistency and synergy with the relevant policy dialogue.
- (2) The objectives of evaluation shall include:
 - (a) assessing the conditions for the implementation of the assistance, its performance, both prospective and actual, and its consistency with the policy objectives set out in view of achieving long-term, impacts and objectives;
 - (b) assessing the relevance of agreed result and impact indicators to achieve long-term, global impacts and objectives;
 - (c) assessing the programming process and monitoring system and, where appropriate, implementation arrangements;
 - (d) achieving accountability of the assistance to the institutions of the EU and to the public with respect to the value for money and the use of funds;
 - (e) drawing useful lessons aiming at improving the quality and design of future policies and interventions.

For these purposes, evaluations shall be completed in a timely manner and their findings shall be taken into account in the following programming and implementation cycle, as well as in the decision on resource allocation.

- (3) Evaluations may be carried out at policy, strategic, thematic, sectoral, programme and operational level as well as at country or regional level.
- (4) *Ex-ante* evaluations may be carried out. These evaluations shall aim to optimise the allocation of budgetary resources under programmes and improve programming quality. They shall identify and appraise the disparities, gaps and potential for development, the goals to be achieved, the results expected, the quantified targets, the coherence, if necessary, of the strategy

proposed and the quality of the procedures for implementation, monitoring, evaluation and financial management.

- (5) *Interim* evaluations shall be carried out where appropriate, in accordance with Article 18 of the Rules of Application of the Financial Regulation. The interim evaluation shall assess the performance of the assistance and results obtained and lessons learned in terms of the human and financial resources allocated in order to verify that they are consistent with the objectives set. In addition, the Commission may carry out evaluations of the strategy papers at country or regional level.
- (6) *Ex-post* evaluations shall assess the relevance, Union added value, efficiency, effectiveness, impact and sustainability of IPA II assistance in view of achieving the set objectives.
- (7) Evaluations shall take into account the objective of sustainable development and the relevant Union legislation. The longer-term impacts and the sustainability of effects of the IPA II assistance shall be evaluated in accordance with the rules and procedures applicable at that time.
- (8) The results of evaluations shall be taken into account by the IPA monitoring committee and the sectoral monitoring committees.
- (9) The Commission shall develop evaluation methods, including quality standards and objective and measurable indicators. The IPA II beneficiary shall follow such methods when carrying out the evaluations.

Article 56 Evaluations by the Commission

When the Commission undertakes evaluations in accordance with Article 12 and 17 of the Common Implementing Regulation, the IPA II beneficiary shall support the Commission in providing all the data and information necessary, in line with the international commitments on aid effectiveness, to permit the monitoring and evaluation of the actions concerned, including indicators to measure progress on a country level as provided for in the country strategy papers.

Article 57 Evaluations by the IPA II beneficiary under indirect management

- (1) An IPA II beneficiary which has been entrusted budget implementation tasks of IPA II assistance shall be responsible for conducting, evaluations of the programmes it manages, in accordance with Article 55.
- (2) The IPA II beneficiary shall, in consultation with the Commission, draw up an evaluation plan presenting the evaluation activities which it intends to carry out in the different phases of the implementation.

TITLE III REPORTING

Article 58 General reporting requirements to the Commission

By 15 February of the following financial year, the NIPAC shall provide the Commission with an annual report on the implementation of IPA II assistance. The report shall follow the model attached to the Financing Agreement and shall include in particular:

- (a) involvement of the IPA II beneficiary in programming, monitoring and evaluation, communication and visibility efforts;
- (b) problems encountered in meeting the required conditionalities and in ensuring sustainability, related measures taken/planned, main horizontal problems encountered and mitigating measures taken, problems encountered during implementation of activities;
- (c) information on the indicators set up in the country strategy papers and in the programming documents specified in Section III of this Framework Agreement.

Any other reporting requirements may be set out in the Sectoral or Financing Agreements.

Article 59 Reporting requirements to the Commission under indirect management by the IPA II beneficiary in accordance with Article 60(5) of the Financial Regulation

- (1) In addition to the requirements referred to in Article 58, the NIPAC shall, with copy to the NAO and the audit authority provide the Commission with an annual report on the implementation of the entrusted budget implementation tasks by 15 February of the following financial year. The report shall be based on information provided by the operating structures, shall follow the model attached to the Financing Agreement and shall include in particular:
 - (a) a summary of main achievements;
 - (b) a summary of any significant problems encountered in implementing the budget implementation tasks entrusted and any subsequent measures taken;
 - (c) quantitative and qualitative information on the progress made in implementing the objectives, results, indicators set up in the country strategy papers and programming documents specified in Section III;
 - (d) recommendations for corrective/further actions.
- (2) By 15 February of the following financial year, the NAO shall, with copy to the NIPAC and the audit authority, provide the Commission with:
 - (a) annual financial reports or statements on accrual basis as specified in the Financing Agreement, drawn up in accordance with the format of the annual financial reports or statements attached to the Financing Agreement, which clearly distinguishes costs accepted and payments made.
 - (b) an annual management declaration per programme drawn up in accordance with Annex C to this Agreement and covering:
 - (i) the overall responsibility for the financial management of EU funds in the Republic of Serbia and for the legality and regularity of the underlying transactions;
 - (ii) the responsibility for the effective functioning of the management and internal control systems under IPA II;

If the confirmations required in accordance with Annex C to this Agreement, are not available, the NAO shall inform the Commission of the reasons and the potential consequences along with the actions taken or being planned to remedy the situation and to protect the interests of the European Union; and

- (c) a summary of the reports on the internal audits and of controls carried out by the management structure, providing a sound basis for the management declaration. Such summary shall include an analysis of the nature and extent of errors and weaknesses identified in systems, corrective action taken or planned as well as follow-up given to the reports issued by the audit authority.
- (3) By 15 March of the following financial year, the audit authority shall submit an audit opinion to the Commission and the Government of the Republic of Serbia with a copy to the NIPAC and the NAO, accompanied by the annual activity report of the audit authority, as detailed in point (ii) of Clause (5)(3)(b) of Annex A and in Annexes D and E to this Agreement.
- (4) At the end of the implementation of each programme and by the deadline set in the Financing Agreement, the NIPAC shall - based on the reports from the operating structures referred to in Article 60(1) - submit a final report which shall cover the whole period of implementation and may include the last annual report.
- (5) The NIPAC shall submit a final report on the implementation of IPA II assistance which shall cover the whole period of implementation of the programmes adopted from 1 January 2014 to 31 December 2020.
- (6) The NAO shall report regularly on the data concerning the financial implementation using the electronic transmission of data. The detailed provision on the frequency, format and type of data transmitted shall be determined in the Financing Agreements.

Article 60 Reports by the operating structures under indirect management by the IPA II beneficiary

- (1) The operating structures shall deliver all the necessary information to the NIPAC and the NAO for the purposes of the reports referred to in Articles 58 and 59.
- (2) Depending on the action or programme under its responsibility, the operating structure may be required to draw up a comprehensive annual report covering the full financial year, to be submitted by the NIPAC to the Commission, after examination by the responsible sectoral monitoring committee. Any reporting requirements additional to those set in paragraph 1 shall be set out in the Sectoral or Financing Agreements.

Article 61 Language

All reports, assessments and any other documents relating to the preparation or implementation of IPA II programmes to be provided to the Commission shall be drafted in English.

**SECTION VII PROVISIONS ON MULTI-ANNUAL ACTION
PROGRAMMES WITH SPLIT COMMITMENTS**

**Article 62 Implementation principles for multi-annual action programmes
with split commitments implemented under indirect management
by the IPA II beneficiary**

(1) IPA II assistance may be implemented under indirect management through multi-annual action programmes with split commitments as referred to in Article 189(3) of the Financial Regulation and Article 6(3) of the Common Implementing Regulation. Such programmes shall be prepared by the Commission on the basis of sector operational programme(s) or action documents as appropriate, drafted by the relevant operating structures. The sector operational programmes or action documents shall be established in close consultation with the Commission and the relevant stakeholders.

The sector operational programmes shall contain all the information required by the related Commission instructions, including inter alia:

- (a) an assessment of medium term needs and objectives;
- (b) an overview of the consultation of the relevant stakeholders;
- (c) a description of the chosen strategic actions;
- (d) a financial table specifying, for each year, for each action and, in an indicative way, for each related activity the total amount of the Union contribution;
- (e) the proposed evaluation and monitoring modalities;
- (f) an indicative list of major projects, if any;
- (g) where relevant, a description of the national structures and authorities for the management and control of the operational programme, in accordance with Article 10 and Annex A to this Agreement.

(2) As part of a multi-annual action programme with split commitments referred to under paragraph 1 assistance may finance major projects. For the purpose of this Article, a "*major project*" means a project comprising of a series of works, activities or services which is intended, in itself, to accomplish a definite and indivisible task of a precise economic or technical nature, which has clearly identified goals and whose total cost exceeds EUR 10 million.

(3) Major projects shall be submitted to the Commission for approval by the IPA II beneficiary. The decision approving the project shall define the physical object and the eligible expenditure. It shall be followed by a bilateral agreement with the IPA II beneficiary, laying down those elements.

(4) When submitting a major project to the Commission, the IPA II beneficiary shall provide all the information required by the related Commission instructions, including inter alia:

- (a) information on the entity responsible for implementation;
- (b) information on the nature of the investment;
- (c) a timetable for the implementation;
- (d) an assessment of the overall socio-economic balance of the operation;
- (e) an analysis of the environmental impact and

- (f) a financing plan.
- (5) For the purposes of this Article "*activity*" means a component of an action which can be clearly identified by its costs and EU contribution, as well as type of financing (e.g. procurement, grant, etc.) selected by the operating structures of the programmes concerned, or under their responsibility, that contributes to the objectives of an action. In the context of financial instruments, an activity is constituted by the financial contributions from a programme to financial instruments and the subsequent financial support provided by those financial instruments.
- (6) In case of major projects as referred to in paragraph 3, expenditure shall not be eligible before the Commission Decision approving the major project has been adopted.
- (7) In the framework of multi-annual programmes with split commitments, the Commission shall be entitled to request the prior submission of proposals also for activities that do not fall under the definition of major projects. Concerning these activities, expenditure shall not be eligible before the Commission has communicated formally to the IPA II beneficiary that the activity has been approved.
- (8) As regards the activities to be funded under IPA II assistance under multi-annual action programmes with split commitments as referred to in paragraph 1 which generate net revenue after their completion, the eligible expenditure shall be reduced in advance taking into account the potential of the activity to generate net revenue over a specific reference period that covers both implementation of the activity and the period after its completion.
- For the purposes of this paragraph "net revenue" means cash in-flows directly paid by users for the goods or services provided by the activity, such as charges borne directly by users for the use of infrastructure, sale or rent of land or buildings, or payments for services less any operating costs and replacement costs of short-life equipment incurred during the corresponding period. Operating cost-savings generated by the activity shall be treated as net revenue unless they are offset by an equal reduction in operating. Where not all the investment cost directly related and necessary for the activity are eligible for funding under IPA II assistance, the net revenue shall be allocated pro rata to the eligible and non-eligible parts of the investment cost. The detailed provisions for calculation of the net revenue shall be set in the respective Financing Agreement.
- (9) This Article does not apply to multi-annual rural development programmes with split commitments.

SECTION VIII PROVISIONS ON CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMMES

TITLE I GENERAL PROVISIONS

Article 63 Forms of cross-border cooperation

- (1) Assistance under this Section shall aim at promoting good neighbourly relations, fostering Union integration and promoting socio-economic development through joint local and regional initiatives.

- (2) Cross-border cooperation shall provide assistance to the following:
 - (a) Cross-border cooperation between one or more Member States and one or more IPA II beneficiaries;
 - (b) Cross-border cooperation between two or more IPA II beneficiaries;
 - (c) Cross-border cooperation where countries eligible under the European Neighbourhood Instrument participate in IPA II Cross-border cooperation programmes.
- (3) This Section shall apply to cross-border cooperation referred to in points (b) and (c) of paragraph 2. The rules applicable to cross-border cooperation referred to in point (a) of paragraph 2 shall be set up in the financing agreements to be concluded pursuant to Article 8 of this Agreement.

Article 64 Additional definitions for cross-border cooperation

For the purposes of this Section the following definitions shall apply:

- (a) "operation" means a project, contract, action or group of projects selected by the contracting authority of the programme concerned, or under its responsibility, contributing to the objectives of a thematic priority or thematic priorities to which it relates;
- (b) "beneficiary" means a public or private body responsible for initiating or initiating and implementing operations;
- (c) "public expenditure" means any public contribution to the financing of operations the source of which is the budget of national, regional or local public authorities, the budget of the Union related to IPA II assistance, the budget of associations of public authorities or public law bodies with a public service mission.

Article 65 Aid intensity and rate of IPA II assistance

- (1) The Commission decision adopting a cross-border cooperation programme shall fix the co-financing rate and the maximum amount of IPA II assistance, based either on:
 - (a) total eligible expenditure, including public and private expenditure, or
 - (b) public eligible expenditure
- (2) The Union co-financing rate at the level of each thematic priority shall not be less than 20% and not higher than 85% of the eligible expenditure. The co-financing rate for technical assistance referred to in Article 72 will be 100%.

TITLE II RULES FOR PROGRAMMING

Article 66 Thematic priorities and concentration of IPA II cross-border cooperation

- (1) A maximum of four thematic priorities as listed in Annex J to this Agreement shall be selected by the participating countries for each cross-border cooperation programme.

- (2) The cross-border cooperation programmes shall also include a specific budget allocation for technical assistance operations as indicated in Article 72.

Article 67 Geographical coverage

The participating countries and the Commission shall agree on the list of eligible regions which shall be included in the relevant cross-border cooperation programme.

Article 68 Preparation, assessment, approval and amendment of cross-border cooperation programmes

- (1) Cross-border cooperation programmes shall be drawn up in accordance with the model programme provided by the Commission and shall be prepared jointly by the participating countries.
- (2) For each selected thematic priority, the participating countries shall agree on the specific objectives, expected results, targets and indicators and the types of activities to be supported including the identification of the main target groups and beneficiaries.
- (3) The cross-border cooperation programme shall be submitted to the Commission for approval by electronic means, by the IPA II beneficiary where the contracting authority is located.
- (4) The Commission shall assess the consistency of cross-border cooperation programmes with the IPA II Implementing Regulation and their effective contribution to the selected thematic priorities defined in Annex J to this Agreement, and the objectives set out in the strategy papers.
- (5) The Commission shall make observations within three months of the date of submission of the cross-border cooperation programme. The participating countries shall provide to the Commission all necessary additional information and, where appropriate, revise the proposed cross-border cooperation programme.
- (6) When approving the cross-border cooperation programme following its formal submission, the Commission has to ensure that any of its observations have been adequately taken into account.
- (7) At the initiative of the participating countries or of the Commission in agreement with the participating countries cross-border cooperation programmes may be amended.
- (8) Requests for amendment of cross-border cooperation programmes submitted by the participating countries shall be duly substantiated and shall in particular set out the expected impact of the changes to the cross-border cooperation programme on achieving its objectives. These requests shall be accompanied by the revised programme. Paragraphs (3) to (6) shall apply to amendments of cross-border cooperation programmes.

Amendments can be requested in one or more of the following cases:

- (a) following the mid-term review of the strategy papers leading to changes in the strategies affecting substantially the cross border cooperation programmes, including changes in the location of the contracting authority or the financial plan;
- (b) following significant socio-economic changes in the programme area;

- (c) in order to take account of major changes in Union, national or regional priorities;
- (d) following the results of the evaluations referred to in Article 55.

Article 69 Bilateral Arrangements between participating countries for the management of cross-border cooperation programmes implemented under indirect management

Under indirect management the participating countries shall conclude for the whole duration of the cross-border cooperation programme a bilateral arrangement setting out their respective responsibilities for implementing the relevant cross-border cooperation programme. The bilateral arrangement shall include inter alia:

- (a) description of the main implementation structures and their roles and responsibilities;
- (b) description of the management, financial, control and audit arrangements for the cross-border cooperation programme;
- (c) arrangements concerning the main implementation procedures including process for the selection of operations and the arrangements for cross-border cooperation programme and operations level monitoring;
- (d) arrangements for ensuring the legality and regularity of the expenditure incurred by the beneficiaries, and for ensuring that the verifications referred to in Clause 4(3)(b)(x) of Annex A to this Agreement are carried out;
- (e) remedial measures in case of implementation difficulties;
- (f) arrangements for guaranteeing the sound financial management of the funds allocated to the cross-border cooperation programme, including recovery of amounts unduly paid;
- (g) arrangements for exemption of taxes referred to in Article 28.

TITLE III OPERATIONS

Article 70 Selection of operations

- (1) Operations selected under a cross-border cooperation programme shall deliver clear cross-border impacts and benefits.
- (2) Operations under cross-border cooperation programmes shall be selected by the contracting authority through calls for proposals covering the whole eligible area.
- (3) Participating countries may also identify operations outside call for proposals. In that event, the operations shall be specifically mentioned in the cross-border cooperation programme referred to in Article 68.
- (4) Operations selected for cross-border cooperation shall involve beneficiaries from at least two participating countries. Beneficiaries shall cooperate in the development and implementation of operations. In addition, they shall cooperate in either the staffing or the financing of operations or both.

- (5) An operation may be implemented in a single participating country, provided that cross-border impacts and benefits are identified.

Article 71 Beneficiaries

- (1) For cross-border cooperation programmes referred to in point (b) of Article 63(2), the beneficiaries shall be established in an IPA II beneficiary participating in the programme. For cross-border cooperation programmes referred to in point (c) of Article 63(2), the beneficiaries shall be established in an IPA II beneficiary or in a country under the European Neighbourhood Instrument participating in the programme.
- (2) One of the beneficiaries of an operation in a cross-border cooperation programme shall be designated by all the grant beneficiaries as the lead beneficiary.
- (3) The lead beneficiary shall assume responsibility for ensuring the financial implementation of the entire operation, monitor that the operation is implemented in accordance with the conditions set out in the contract and lay down the arrangements with other beneficiaries to guarantee the sound financial management of the funds allocated to the operation, including the arrangements for recovering amounts unduly paid.

Article 72 Technical assistance

- (1) Each cross-border cooperation programme shall include a specific budget allocation for technical assistance operations.
- (2) The amount of IPA II assistance to be allocated to technical assistance shall be limited to 10% of the total amount allocated to the cross-border cooperation programme.
- (3) Technical assistance operations may include inter alia:
 - (a) preparation, management, monitoring, evaluation, information, communication, networking, complaint resolution, control and audit activities related to the implementation of the cross-border cooperation programme;
 - (b) activities to reinforce the administrative capacity for implementing the cross-border cooperation programme;
 - (c) actions for the reduction of the administrative burden for beneficiaries, including electronic data exchange system, and actions to reinforce the capacity of, and exchange best practices between, authorities in the participating countries and of beneficiaries to administer and use IPA II assistance.

These actions may concern preceding and subsequent programming periods.

- (4) By way of derogation from Article 31, the expenditure for technical assistance to support the preparation of a cross-border cooperation programme and the setting up of management and control systems may be eligible before the date of adoption of the Commission decision for the approval of the cross-border cooperation programme, but not earlier than 1 January 2014.

TITLE IV IMPLEMENTATION

Article 73 Implementation Modes

- (1) Cross-border cooperation programmes shall be implemented under direct or indirect management.
- (2) Cross-border cooperation programmes shall be managed by one contracting authority as defined in the Commission decision approving the relevant cross-border cooperation programme.

TITLE V PROGRAMME STRUCTURES AND AUTHORITIES AND THEIR RESPONSIBILITIES

Article 74 Structures and authorities for CBC management

- (1) The following structures referred to in Article 10 shall be involved in the management of cross-border cooperation programmes in IPA II beneficiaries:
 - (a) NIPACs of the countries participating in the cross-border cooperation programme and, where applicable, the territorial cooperation coordinators;
 - (b) the NAO and the management structure of the participating IPA II beneficiary in which the contracting authority is located when the cross-border programme is implemented in indirect management;
 - (c) the operating structures in all the participating countries which shall cooperate closely in the programming and implementation of the relevant cross-border cooperation programme. In case of indirect management the operating structure shall include a contracting authority;
 - (d) the audit authority when the cross-border programme is implemented in indirect management.
- (2) The participating countries shall establish a Joint Monitoring Committee (hereinafter referred to as 'JMC') which shall also fulfil the role of the sectoral monitoring committee referred to in Article 53.
- (3) A Joint Technical Secretariat (hereinafter referred to as 'JTS') shall be set up to assist the Commission, the operating structures and the JMC.

Article 75 NIPAC

The NIPACs of the participating countries are jointly responsible for ensuring that the objectives set out in the proposed cross-border cooperation programmes are consistent with the objectives in the IPA II strategy papers.

Article 76 Operating structures

- (1) Operating structure(s) shall be established within the administration of each participating country to prepare, implement and manage the cross-border cooperation programmes. The same operating structure may be used for more than one cross-border cooperation programme.

- (2) In indirect management, the operating structure of the country entrusted with budget implementation tasks for a given cross-border cooperation programme shall also include a contracting authority.
- (3) The operating structures of the participating countries shall co-operate closely in tasks of mutual interest. They shall jointly fulfil the following functions and assume the following responsibilities:
 - (a) prepare the cross-border cooperation programmes in accordance with Article 68, or revisions thereof;
 - (b) prepare a bilateral arrangement in accordance with Article 69 in case of indirect management and ensure its implementation;
 - (c) cooperate in ensuring that the tasks referred to in paragraphs 4 and 5 of this Article are fulfilled;
 - (d) ensure participation to JMC meetings and other bilateral meetings;
 - (e) nominate their representative(s) to the JMC;
 - (f) set up the Joint Technical Secretariat (JTS) and ensure that it is adequately staffed;
 - (g) prepare and implement the strategic decisions of the JMC;
 - (h) support the work of the JMC and provide it with the information required to carry out its tasks, in particular data relating to the progress of the operational programme in achieving the specific objectives and targets per thematic priority as set up in the cross-border cooperation programme;
 - (i) establish a system to gather reliable information on the cross-border cooperation programme's implementation;
 - (j) draw up the annual and final implementation reports as referred to in Article 80;
 - (k) prepare and implement a coherent plan on communication and visibility;
 - (l) draw up an annual work plan for the JTS, to be approved by the JMC;
- (4) If the cross-border cooperation programme is implemented under indirect management, the operating structure of the IPA II beneficiary where the contracting authority is located shall, in addition to the provisions in Clause 4 of Annex A to this Agreement:
 - (a) nominate the evaluation committee members and ensure that the evaluation committee includes one more voting member from the country where the contracting authority is not located, while the contracting authority will nominate, as it is its prerogative, the chair and the secretary of the committee;
 - (b) carry out operational follow-up and management of the operations in close cooperation with the other participating country.
- (5) If the operating structure of the IPA II beneficiary where the contracting authority is located cannot carry out the verifications as set out in Clause 4(3)(b)(x) of Annex A to this Agreement throughout the programme area, the participating countries shall agree on how such management verification functions shall be carried out. The arrangements for conducting such

verifications shall be spelled out in the bilateral arrangement referred to in Article 69.

Article 77 Audit Authority

- (1) The audit authority for the cross border cooperation programme shall be the one from the country where the contracting authority is located.
- (2) The functions of the audit authority shall be those referred to in Clause 5 of Annex A to this Agreement.
- (3) Where the audit authority referred to in paragraph 1 does not have the authorisation to directly carry out its functions in the whole territory covered by the cross-border cooperation programme, it shall be assisted by a group of auditors comprising a representative of each country participating in the cross-border cooperation programme. The group of auditors shall be chaired by the audit authority of the IPA II beneficiary where the contracting authority for the cross-border cooperation programme is located. The specific arrangements for conducting such functions shall be spelled out in the bilateral arrangement referred to in Article 69.

Article 78 Joint Monitoring Committee (JMC)

- (1) The participating countries shall establish a JMC no later than six months from the entry into force of the first Financing Agreement.
- (2) Each participating country shall appoint its representatives to the JMC.
- (3) The JMC shall be composed of representatives of, the NIPACs or the territorial cooperation coordinators as appropriate, and representatives of the participating countries (national, regional, local authorities) including the cross-border cooperation operating structures, and where relevant other stakeholders such as civil society organisations. The Commission shall participate in the work of the JMC in an advisory capacity.
- (4) The participating country in which the contracting authority is not located shall chair the JMC.
- (5) The JMC shall meet at least twice a year. Ad-hoc meetings may also be convened at the initiative of the participating countries or the Commission.
- (6) The JMC shall adopt its rules of procedure to be drawn up in consultation with the operating structures and the Commission.
- (7) Each participating country has equal voting rights regardless of the number of representatives it has appointed.
- (8) The JMC shall:
 - (a) be responsible for identifying the thematic priorities, specific objectives, target beneficiaries and specific focus of each call for proposals which shall be endorsed by the Commission;

- (b) examine and provide an advisory opinion on the list of operations selected through calls for proposals before the grant award decision. The contracting authority shall adopt the final decision on the award of grants;
 - (c) review the progress made in relation to achieving the specific objectives, expected results and targets per thematic priority as set out in the cross-border cooperation programme, on the basis of the information provided by the operating structures of the participating countries. Progress shall be monitored against the indicators set up in the cross-border cooperation programme;
 - (d) examine relevant findings and conclusions as well as proposals for remedial follow-up actions stemming from the on-the-spot checks, monitoring and evaluations if available;
 - (e) approve any proposal to revise the cross-border cooperation programme. Whenever needed, it can make proposals to amend the cross-border cooperation programme as referred to in Article 68, to ensure the achievement of the objectives of the cross-border cooperation programme and enhance the efficiency effectiveness, impact and sustainability of the IPA II assistance. The JMC can also make recommendations as to how to improve the implementation of the cross-border cooperation programme;
 - (f) examine and approve the communication and visibility plan for the cross-border cooperation programme;
 - (g) examine and approve the evaluation plan referred to in Article 57(2);
 - (h) examine and approve the annual and final reports on implementation referred to in Article 80;
 - (i) examine and approve the annual work plan of the Joint Technical Secretariat.
- (9) The JMC shall report to the IPA Monitoring Committee of the country where the contracting authority is located.

Article 79 Joint Technical Secretariat (JTS)

- (1) A JTS for each cross border cooperation programme shall be set up to assist the Commission, the operating structures and the JMC. It shall be located in the country in which the contracting authority is located. The JTS may have an antenna office in the other participating country.
- (2) The operation of the JTS shall be financed from the technical assistance budget.
- (3) The JTS shall be staffed with nationals from both countries participating in the cross-border cooperation programme.
- (4) The JTS shall be managed by the operating structure where the contracting authority is located.
- (5) Each year a work plan for the JTS shall be prepared by the operating structures and sent to the JMC for examination and approval.

- (6) The JTS may be responsible, inter alia, for the following tasks:
- (a) organise meetings of the JMC, including draft and distribute minutes;
 - (b) assist potential applicants in partner search and project development, organising information days and workshops; develop and maintain a network of stakeholders;
 - (c) advise grant beneficiaries in project implementation;
 - (d) support the work of the evaluation committees;
 - (e) prepare, conduct and report on monitoring visits to cross-border cooperation operations;
 - (f) establish a system for gathering reliable information on the cross-border cooperation programme implementation;
 - (g) provide inputs to annual and final implementation reports on the cross-border programme;
 - (h) plan and implement information campaigns and other activities related to raising public awareness on the cross-border cooperation programme including the publication of publicity material on the cross-border programme and maintenance of the cross-border cooperation programme website.

TITLE VI REPORTING

Article 80 Annual and final implementation reports

- (1) In accordance with Article 60, the operating structures shall prepare an annual- and a final implementation report for each cross-border cooperation programme for the purposes of the reporting requirements in Articles 58 and 59. The final report may include the last annual report. The report shall follow the model attached to the Financing Agreement and shall include inter alia:
- (a) the progress made in implementing the cross-border programme and in particular in achieving the specific objectives per thematic priorities, including quantitative and qualitative elements indicating progress in relation to targets;
 - (b) information on the steps taken to ensure the quality and effectiveness of implementation, in particular:
 - (i) monitoring measures, including data collection arrangements, and where applicable evaluation measures;
 - (ii) a summary of any significant problems encountered in implementing the cross-border programme and any corrective actions taken;
 - (iii) recommendations for corrective actions.
 - (c) measures taken to ensure visibility of and publicise the cross-border programme;
 - (d) detailed information about the financial execution of the cross-border programme.

The information referred to in point (d) shall be provided by the contracting authority of the programme and be included in the reports only under indirect management.

- (2) After examination and approval of the JMC, the reports shall be sent to the NIPAC and the NAO as appropriate, of the participating IPA II beneficiary where the contracting authority is located, for submission to the NIPAC of the other participating countries and to the Commission in the framework of the reporting requirements as set out in Articles 58 and 59.

SECTION IX FINAL PROVISIONS

Article 81 Communication

Exchange of information and documents between the Commission and the IPA II beneficiary concerning programmes, action documents, and their amendments as well as documentation relating to implementation of actions shall to the extent possible be made by electronic means. The arrangements concerning the exchange of data shall be agreed between the Commission and the IPA II beneficiary and set out in the Sectoral or Financing Agreement.

Article 82 Consultation

- (1) Any question relating to the execution or interpretation of this Agreement shall be subject to consultation between the Parties to this Agreement leading, where necessary, to an amendment of this Agreement.
- (2) Where there is a failure to carry out an obligation set out in this Agreement which has not been the subject of remedial measures taken in due time, the Commission may suspend the financing of activities under IPA II.
- (3) The IPA II beneficiary may renounce in whole or in part the implementation of IPA II assistance. To this aim, the IPA II beneficiary shall provide advance notice of at least 6 months. The Parties to this Agreement shall set out the details of the said renunciation in an exchange of letters or by amending the relevant Financing Agreement, as the case may be.

Article 83 Settlement of differences, arbitration

- (1) Differences arising out of the interpretation or execution of this Framework Agreement shall be settled amicably through consultation as provided for under Article 82. The Parties shall communicate their positions and any solution that they consider possible in writing. A Party shall reply to a request sent by the other Party for an amicable settlement within 30 days. Upon expiry of this period, or if an attempt to reach an amicable settlement has not led to an agreement within 60 days since the first request, any of the Parties may notify the other one that it considers the procedure of amicable settlement have failed.
- (2) Where no amicable settlement can be reached, either Party may refer the matter to arbitration by the Permanent Court of Arbitration pursuant to the Permanent Court of Arbitrations Arbitration Rules 2012 in force at the date of entry into force of this Agreement.

- (3) The language to be used in the arbitration proceedings shall be English. The appointing authority shall be the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration following a written request submitted by either Party. The parties agree to abide by the arbitration award. The Arbitrator's decision shall be binding on all Parties and there shall be no appeal.

Article 84 Disputes with third parties

- (1) Without prejudice to the jurisdiction of any court designated in an IPA II-funded contract as the competent court for disputes arising out of a contract between the parties to it, the Union shall enjoy in the territory of the Republic of Serbia immunity from suit, including arbitration except as provided for in Article 83 of this Agreement, and legal process with respect to any dispute between the European Commission and/or the IPA II beneficiary and a third party, or between third parties, which directly or indirectly relates to the provision of IPA II assistance to the IPA II beneficiary under this Agreement, except where the Union has expressly waived its immunity.
- (2) The IPA II beneficiary shall in any legal or administrative proceedings before a court, tribunal or administrative instance in the Republic of Serbia uphold this immunity and take a position which fully considers the interests of the Union. Where necessary, the IPA II beneficiary and the Commission shall proceed with advance consultations on the position to take.

Article 85 Notices

- (1) Any communication in connection with this Agreement shall be made in writing and in the English language. Every communication shall be signed and be supplied as an original document, or scanned original document.

- (2) Any communication in connection with this Agreement shall be sent to the following addresses:

For the Commission:

European Commission
DG Neighbourhood and Enlargement Negotiations /D
Rue de la Loi 15
B-1049 Brussels, Belgium
Fax: +32 229 68727
e-mail: near-d@ec.europa.eu

For the IPA II beneficiary:

Minister without portfolio responsible for European integration
National IPA Coordinator (NIPAC)
Nemanjina 11, Belgrade, Serbia
Fax: +381 11 3617 597
E-mail: kabinet@eu.rs

Article 86 Annexes

The Annexes to this Agreement shall be an integral part of this Framework Agreement.

Article 87 Entry into force

This Agreement shall enter into force on the day on which the last of the Parties informs the other one in writing of its approval in accordance with the national legislation or procedure of the Party.

Article 88 Applicability of the Framework Agreement for IPA

Framework Agreements signed between the Commission and the Republic of Serbia shall remain applicable to assistance adopted under previous pre-accession instruments, until such assistance is completed in accordance with the terms of the relevant Framework Agreements.

Article 89 Amendment

Any amendment agreed to by the Parties shall be in writing and will form part of this Agreement. Such amendment shall come into effect in accordance with the procedure set out in paragraph 1 of Article 87.

Article 90 Termination

- (1) This Agreement shall be in force for an indefinite period unless terminated by written notification by either of the Parties. Termination shall take effect 3 months after the date of written notification.
- (2) On termination of this Agreement, any assistance still in the course of execution shall be terminated except for the respect of acquired rights under specific IPA funded contracts.

This Agreement is drawn up in duplicate in the English language.

Signed, for and on behalf of the Government of the Republic of Serbia, in Belgrade on December 23, 2014.

Ms Jadranka Joksimovic
Minister in charge of European Integration

Signed, for and on behalf of the Commission, in Brussels on December 19, 2014.

Mr Jean-Eric Paquet
Director

ANNEX A

Functions and responsibilities of the structures, authorities and bodies in accordance with Article 10 of this Framework Agreement

Preliminary remark:

This list shows the main functions and common responsibilities of the structures, authorities and bodies concerned. It is not to be considered exhaustive. It supplements the core part of this Agreement.

Clause 1 The National IPA Coordinator (NIPAC)

The NIPAC shall be established by the IPA II beneficiary. The NIPAC shall be a high-ranking representative of the government or the state administration of the IPA II beneficiary with the appropriate authority. In addition to the functions and responsibilities under Articles 6(2), 16(2), 59 and 75 of this Agreement, where budget implementation tasks are entrusted to the IPA II beneficiary, the NIPAC shall:

- (a) take measures to ensure that the objectives set out in the actions or programmes for which budget implementation tasks have been entrusted are appropriately addressed during the implementation of IPA II assistance.
- (b) In accordance with Article 57 of this Agreement, coordinate the drawing up of an evaluation plan in consultation with the Commission presenting the evaluation activities to be carried out in the different phases of the implementation as per provisions of Article 55 of this Agreement.

Clause 2 The National Authorising Officer (NAO)

- (1) The NAO shall be established by the IPA II beneficiary. The NAO shall be a high-ranking representative of the government or the national administration of the IPA II beneficiary with the appropriate authority.
- (2) The NAO shall bear the overall responsibility for the financial management of IPA II assistance in the Republic of Serbia and for ensuring the legality and regularity of expenditure. The NAO shall in particular be responsible for:
 - (a) the management of IPA II accounts and financial operations;
 - (b) the effective functioning of the internal control systems for the implementation of IPA II assistance in accordance with Annex B to this Agreement.

While carrying out these functions the NAO may carry out on the spot verifications.

- (3) For the purpose of paragraph 2(a), the NAO, supported by the National Fund, shall in particular fulfil the following tasks:
 - (a) draw up and submit to the Commission statements of expenditure detailing:
 - (i) incurred and paid costs;
 - (ii) and where applicable, include information on pre-financing in the payment requests, and certify that these result from reliable

accrual based accounting systems as established in compliance with point (b), are accurate and based on verifiable supporting documents, and have been subject to verifications by the operating structures and by the management structure. At the closure of a programme, the NAO shall provide a final statement of expenditure;

- (b) ensure that there is an accrual based accounting system which records and stores, in computerised form, accounting records for each action/activity/operation and which supports all the data required for drawing up payment requests and annual financial reports or statements. Such system shall provide accurate, complete and reliable information in a timely manner and shall also include records of amounts recoverable, amounts recovered and amounts withdrawn following cancellation of all or part of the IPA II assistance for a programme or action;
 - (c) ensure the transfer of funds to the operating structures or recipients;
 - (d) verify, where applicable, the existence and correctness of the co-financing elements and ensure the existence of sufficient resources in the National Fund to cope with possible shortages due to late transfer of funds from the Commission or recovery orders issued by it;
 - (e) make financial adjustments required in connection with irregularities according to Article 51, in accordance with Article 17 of the IPA II Implementing Regulation and Article 42 of this Agreement and recover the Union contribution paid to the recipient in accordance with national recovery procedures in case of situations referred to in Article 51(5) and, as provided for in Article 41 of this Agreement;
 - (f) take account, when drawing up and submitting financial reports or statements and payment requests as referred to above under point (a) of paragraph (3), of the results of all audits carried out by or under the responsibility of the audit authority;
 - (g) be the contact point for the flow of financial information between the Commission and the IPA II beneficiary and for any questions in connection with the financial provisions of this Agreement.
- (4) For the purpose of paragraph 2(b), the NAO, supported by the NAO support office, shall in particular fulfil the following tasks:
- (a) provide assurance about the legality and regularity of underlying transactions;
 - (b) put into place effective and proportionate anti-fraud measures taking into account the risks identified and ensure reporting in accordance with Article 51(2) while keeping the Anti-fraud coordination service referred to in Article 50(2) informed of such reporting;
 - (c) be responsible for monitoring the continuous fulfilment by the management structure and the operating structures of the applicable requirements set out in points (a), (b) and (d) of Article 12(3) and Annex B to this Agreement and in case of failure to satisfy these requirements for informing the Commission without delay and taking any appropriate safeguard measures regarding payments made or contracts signed;

- (d) ensure the existence as well as effective functioning of the internal control systems for the implementation of IPA II assistance;
 - (e) ensure reporting on the management and control systems and review the programming and implementation capacities of staff within operating structures involved in the programming and implementation of the actions;
 - (f) ensure that a reporting and information system is put in place and functioning;
 - (g) follow-up the findings of audit reports from the audit authority, drawn up in accordance with Clause 5(2) of Annex A of this Agreement. While doing so the NAO shall:
 - (i) decide whether any improvements to the management and internal control systems are required, record the decisions in that respect and ensure the timely implementation of those improvements;
 - (ii) make adjustments to the payment requests to the Commission, if necessary;
 - (h) take account, when drawing up the management declaration as referred to in point (b) of Article 59(2), of the results of all audits carried out by or under the responsibility of the audit authority;
 - (i) immediately notify the Commission of any substantial change concerning the management and control systems for examination and approval in advance of their implementation;
 - (j) coordinate, whenever relevant, the preparation of consolidated action plans addressing any outstanding weaknesses detected in the management and control systems.
- (5) The NAO shall draw up and submit to the Commission, by 15 February of the following financial year the documents provided for in Article 59(2) of this Framework Agreement.

Clause 3 The management structure

- (1) The management structure shall be composed of a National Fund and a support office for the NAO. The tasks and responsibilities of the National Fund and the support office shall be adequately segregated.
- (2) The National Fund shall be accountable to the NAO and shall be located in a national level ministry of the IPA II beneficiary with central budgetary competence and shall act as central treasury entity. It shall support the NAO in fulfilling his/her tasks, in particular those of management of IPA II accounts and financial operations referred to under Clause 2(3) of this Annex and shall be in charge of tasks of financial management of IPA II assistance, under the responsibility of the NAO.
- (3) The National Fund shall in particular be in charge of:
 - (a) holding and organising the central IPA bank accounts;
 - (b) requesting funds and receiving all payments from the Union budget;
 - (c) authorising the transfer of such payments to the operating structures or to the recipients;

- (d) returning funds to the Union budget following recovery orders issued by the Commission;
 - (e) support NAO in preparing financial reporting to the Commission;
 - (f) operating computer based accrual accounting system that provides accurate, complete and reliable information in a timely manner.
- (4) Where appropriate, exchange of information with the Commission concerning financial transactions shall be made by electronic means, using procedures agreed upon between the Commission and the IPA II beneficiary.
- (5) The NAO support office shall be accountable to the NAO and shall assist the NAO in fulfilling the tasks referred to under Clause 2(4) and (5) of this Annex.

Clause 4 The operating structure(s)

- (1) Operating structure(s) shall be established, within the administration of the IPA II beneficiary to prepare, implement and manage the IPA II assistance.
- (2) The operating structure shall be responsible for preparation, implementation, information and visibility referred to in Articles 23 and 24 of this Agreement, monitoring and reporting of programmes, and evaluation thereof whenever relevant, in accordance with the principle of sound financial management. It shall be responsible for ensuring the legality and regularity of the expenditure incurred in the implementation of the programmes under its responsibility.
- (3) The operating structure shall fulfil the following functions and assume the following responsibilities:
- (a) As regards the management of a programme, the operating structure shall:
 - (i) monitor the implementation of the programme, propose amendments, as needed, and provide to the sectoral monitoring committee information on the progress of the programme in achieving its objectives, in particular being based on set milestones and related indicators (targets), as well as financial data;
 - (ii) deliver all the necessary information for the purposes of the reports drawn up by the NIPAC and the NAO and submitted to the Commission as provided for in Article 59 of this Agreement. It may be required to draw up a comprehensive annual report covering the full financial year, to be submitted by the NIPAC to the Commission, after examination by the responsible sectoral monitoring committee;
 - (iii) share within the operating structure any information that is relevant to the execution of the tasks allocated and to the implementation of actions;
 - (iv) be responsible for drawing up an evaluation plan and conducting, as appropriate, *ex-ante*, interim and *ex-post* evaluations of the programmes it manages, following the provisions of Article 55 of this Agreement.
 - (b) As regards the selection and control of actions and financial management, the operating structure shall in accordance with the relevant Articles of this Agreement:

- (i) ensure that actions are selected for funding and approved in accordance with the procedures and criteria applicable to the policy area or programme;
- (ii) arrange for procurement and grant award procedures and contracting;
- (iii) set up procedures to ensure retention of all documents regarding procurement, grant award, contracting, financial management, controls and audits required to ensure an adequate audit trail;
- (iv) make payments to, and recovery from, the recipients of IPA II assistance;
- (v) ensure that all bodies within the operating structure involved in the implementation of actions maintain either a separate accounting system or an adequate accounting codification for all transactions relating to an action;
- (vi) ensure that the NAO receives all necessary information on the procedures and management verifications carried out in relation to expenditure;
- (vii) set up an accrual based accounting system which records and stores, in computerised form, accounting records for each action/ activity and which supports all the data required for drawing up payment request and annual financial report or statement and making commitments and payments and monitoring the implementation of the action;
- (viii) set up a system for timely reporting of irregularities and for effective and proportionate anti-fraud measures, taking into account the risks identified;
- (ix) set up a system for the recognition of all amounts due and for the recording in a debtors' ledger of all such debts, including irregularities, prior to their receipt.
- (x) verify that the expenditure incurred, paid and declared to the NAO complies with applicable Union and national law, the programme, the conditions for support of the action and the conditions of the contract, the goods or services have been delivered, and the payment requests by the recipient are correct.

These management verifications shall cover administrative, financial, technical and physical aspects of each action and shall include:

- full administrative verification of the supporting documents in respect of each commitment and payment;
 - physical on-the-spot verifications, the frequency and scope of which shall take into account, *inter alia*, the type of action, the amount of public expenditure involved and the level of risk identified;
- (xi) ensure internal audit of the bodies within the operating structure;

- (xii) ensure compliance with information, publicity, transparency, visibility and communication requirements as provided for in Articles 23 and 24 of this Framework Agreement;
- (c) The bodies within the operating structure shall record arrangements between them formally in writing. The heads of these bodies shall be clearly designated and shall be responsible for the assigned tasks. The IPA II beneficiary shall enable them to exercise their duties and responsibilities. They shall be accountable to the head of the operating structure, where applicable.

Clause 5 The Audit Authority

- (1) The IPA II beneficiary shall provide for an audit authority which shall be independent from the NIPAC, the NAO, the management structure and the operating structure(s) and be ensured the necessary financial autonomy. It shall comply with internationally accepted auditing standards. A head of the audit authority shall be appointed by the IPA II beneficiary. S/he shall possess adequate competence, knowledge and experience in the field of audit to carry out the required tasks.
- (2) The audit authority shall carry out audits on the management and control system(s), on actions, transactions and on the annual accounts in line with internationally accepted auditing standards and in accordance with an audit strategy. Further guidance and definitions from the Commission may complement those standards.
- (3) Under the responsibility of its head, the audit authority shall in particular fulfil the following functions and assume the following responsibilities:
 - (a) prepare an audit strategy on a tri-annual basis, following the model in Annex G to this Agreement, which will be up-dated annually. The audit strategy shall set out the audit methodology, the sampling methods for audits of actions and transactions and the planning of audits. The audits shall aim at verifying:
 - (i) the completeness, accuracy and veracity of the annual financial reports or statements and the underlying annual accounts;
 - (ii) the efficient and effective functioning of the management, control and supervision systems;
 - (iii) the legality and regularity of the underlying transactions.The audit authority shall submit the audit strategy for the following three years by end of November each year to the Commission with a copy to the NAO. Where a common management and control system applies to more than one programme, a single audit strategy may be prepared for the programmes or actions concerned.
 - (b) draw up and submit to the Commission and the Government of the Republic of Serbia, with a copy to the NIPAC and the NAO reports and opinions as follows:
 - (i) by 15 March each year, an **annual audit opinion** in accordance with the second subparagraph of Article 60(5) of the Financial Regulation and following the model set out in Annex E to this Agreement, on the annual financial reports or statements and the underlying annual accounts for the

preceding financial year, covering their completeness, accuracy and veracity and on the functioning of the management, control and supervision system and the legality and regularity of the underlying transactions;

- (ii) by 15 March each year, together with the annual audit opinion, an **annual audit activity report** following the model in Annex D to this Agreement and setting out the findings from the audits carried out in accordance with the audit strategy during the period concerned and supporting the annual audit opinion. The annual audit activity report shall set out, inter alia, any deficiencies found in the management, control and supervision systems and any corrective measures taken or planned by the NAO, National Fund and/or the operating structures concerned;
 - (iii) an **opinion on any final statement of expenditure** that the NAO has submitted to the Commission for the closure of any programme or of any part thereof. Such opinion shall address the validity of the final payment application and the accuracy of the financial information. Where appropriate, a final audit activity report shall support the opinion. The opinion on any final statement of expenditure shall follow the model provided in Annex F to this Agreement. The audit authority shall send the opinion within three months of the submission of the relevant final statement of expenditure by the NAO.
- (c) Further specific requirements for the audit strategy and/or the reports and opinions mentioned under point b) may be set out in the Sectoral or Financing Agreements.

ANNEX B

INTERNAL CONTROL FRAMEWORK

Standard list of areas and related requirements as referred to in point (a) of Article 12(3)

1. Control environment

(a) Ethics and integrity policies

- demonstrating commitment by the organization to integrity and ethical values
- ensuring the culture for the organisation required by top management is understood throughout the organisation
- ensuring that procedures exist to identify and avoid conflicts of interests

(b) Supervision by management of tasks delegated to subordinates

- ensuring that oversight procedures and structures are developed, including reporting from subordinate actors
- ensuring that accountability is supported by proactive and continued supervision

(c) Establishment of structures, reporting lines, and authorities and responsibilities

- ensuring that structures are defined and established at all levels in a way to enable achievement of assigned objectives and that tasks and functions to entities are allocated respectively
- ensuring that all entities and individuals have proper legal bases and full legal authority to carry out their assigned tasks and functions
- ensuring that reporting lines are designed within and between the entities to guarantee necessary flow of information to manage the activities of each entity and to enable accountability over all levels of organisation
- ensuring that authority and the level of responsibility is defined and assigned based on demonstrated competence and allocated tasks:
 - (i) Senior management – retains authority over significant decisions, reviews management's assignments, establishes directives, guidance and control to enable management and other staff to understand and carry out their internal control responsibilities
 - (ii) Management – guides and facilitates the execution of senior management directives and instructions at their respective entity level
 - (iii) Personnel – understands the entity's standards of conduct, assessed risks to objectives, and the related control activities at their respective levels, the expected information and communication flow, and monitoring activities relevant to their achievement of the objectives
 - (iv) Outsourced service providers – adhere to management's definition of the scope of authority and responsibility for all non-employees engaged

(d) Staff planning, recruitment, retention, training and appraisal

- ensuring that adequate numbers and quality of staff are in place at all levels to reach the objectives

- ensuring that no member of staff is in doubt as to the extent of their responsibilities with the view of achieving the set objectives
- ensuring that mission statements, job descriptions, etc. are up to date and known to all staff
- ensuring that staff in "sensitive posts" are identified and that appropriate controls (including, where appropriate, rotation policies) are applied to "sensitive posts"

(e) Accountability for allocated tasks and responsibilities

- establishing performance measures, incentives, and other rewards appropriate at all levels considering the achievement of objectives
- ensuring regular performance evaluation of staff at all levels and exercising appropriate follow-up, for example in terms of reward or disciplinary actions
- ensuring that pressure is applied in the organisation positively to ensure achievement of objectives and negative pressures, for example in terms of unrealistic performance targets or conflicting objectives, are avoided

2. Risk management

(a) Objective setting

- ensuring that objectives are set at all levels with sufficient clarity to enable identification and assessment of risks relating to objectives
- ensuring that *operational objectives* provide a clear focus to allow allocation of required resources to attain desired performance goals
- ensuring that *external and internal reporting objectives* encompass aspects of reliability, timeliness and transparency of reports
- ensuring that *compliance objectives* reflect that all activities are carried out in line with applicable rules and regulations

(b) Risk identification, assessment and response

- ensuring that risks are identified comprehensively at all levels and that risk identification encompasses all significant internal and external factors to the entity
- ensuring that adequate risk assessment is carried out, after risk identification, including an estimation of likelihood and impact of identified risks
- ensuring that management defines and implements adequate risk response to identified and assessed risks to mitigate any negative impact on reaching the objectives

(c) Fraud risk

- ensuring that potential for fraud and irregularities is considered when assessing risks to the achievement of objectives
- ensuring that irregularities noted lower down in the organisation are reported appropriately and followed-up, including protection for "whistle-blowers"

(d) Identification and assessment of changes affecting the system of internal controls

- ensuring that management identifies and assesses important changes, both internal and external, that can affect the effectiveness of internal controls and have impact on the organisation's achievement of objectives

3. Control activities

(a) Selection and development of control activities

- ensuring that control activities that contribute to the mitigation of risks to the achievement of objectives are identified and developed at all levels of the organisation
- ensuring that a single manager is accountable for all aspects of the transaction in cases of commitments or payments engaged to third parties
- ensuring that the control activities include, *inter alia*, the following:
 - (i) Before a transaction is authorised, the aspects of this transaction have to be verified by at least one member of staff other than the one(s) who initiated the transaction. For the same file the same person cannot do initiation and verification (four eyes principle).
 - (ii) Rules for each type of procurement and grant calls ensuring appropriate legal framework for all such commitment processes
 - (iii) Procedures, including checklists, for each step of procurement and grant calls (e.g. technical specifications, evaluation committees, reporting of exceptions etc.) ensuring each member of staff is clear as to their responsibilities in these areas
 - (iv) Publicity rules and procedures ensuring that the legislative requirements are fulfilled
 - (v) Payment procedures, including procedures for confirmation of output delivery, and/or eligibility conditions, 'on-the-spot' where necessary, ensuring that payments are made only for justified payment requests, which fulfil all contractual requirements
 - (vi) Procedures for monitoring delivery of co-financing ensuring that the legal requirements are fulfilled
 - (vii) Budgetary procedures to ensure availability of funds in all cases guaranteeing that the organisation can fulfil its contractual commitments
 - (viii) Procedures for continuity of operations ensuring that significant risks to continuity (e.g. concerning loss of data, absence of individuals etc.) are identified and contingency plans put in place
 - (ix) Accounting procedures ensuring complete, accurate and transparent accounting following internationally accepted accounting principles
 - (x) Reconciliation procedures ensuring that wherever required accounting balances are reconciled against third-party information
 - (xi) Reporting of exceptions, *inter alia*, exceptions to normal procedures approved at appropriate level, unapproved exceptions and control failures whenever identified ensuring variations to normal practices are always recorded and logged and reviewed at appropriate levels
 - (xii) Archiving procedures ensuring that documents will be available for review throughout the required periods for which they must be kept

(xiii) Segregation of duties ensuring that different tasks in the life of the same operation are allocated to different staff to ensure automatic cross-checking controls

(b) Security control activities

- ensuring adequate security procedures (IT and otherwise) that assets and data are kept secure from unauthorized interference and physical damage
- ensuring that appropriate access rights are in place both in terms of physical access and electronic access at all levels

(c) Policies and procedures related to control activities

- ensuring that written policies and procedures exist establishing what is expected at all levels and specifying detailed actions
- ensuring that clear responsibility and accountability exists for the execution of control activities
- ensuring that policies and procedures include the timing when a control activity, and any corrective activity, is to be performed
- ensuring that in conducting a control activity, matters identified for follow-up are properly investigated and required corrective action is taken
- ensuring that control activity is carried out by competent personnel and with a continued focus on the risks which are to be mitigated by the activity
- ensuring that the management and senior management, where appropriate, periodically reassess policies and procedures and related control activities for continued relevance and effectiveness

4. Information and communication

(a) Information to support functioning of internal controls

- ensuring that processes are in place at all levels to identify the information required and expected to support the functioning of the other components of internal control and the achievement of the organisation's objectives
- ensuring that information is obtained from all relevant sources including both internal and external sources
- ensuring that information is captured from relevant sources and processed into meaningful, actionable information to meet defined information requirements
- ensuring that produced information is timely, current, accurate, valid, complete, sufficient, accessible, protected, and verifiable and retained in order to be used in assessment of internal controls and achievement of objectives

(b) Internal communication

- ensuring that processes are in place to communicate required information to enable all staff, including management, to understand and carry out their internal control responsibilities
- ensuring that communication exists between senior management and other levels of the organisation so that senior management have the information needed to fulfil its role with respect to the organisation's objectives

- ensuring that separate communication channels, such as "whistle-blower" hotlines, are in place and serve as fail-safe mechanism to enable anonymous or confidential communication when normal channels are inoperative or ineffective
- ensuring that the chosen method of communication considers the timing, recipient, and nature of information

(c) External communication

- ensuring that processes are in place to communicate required information in a relevant format and timely to external parties, including the European Commission, the European Court of Auditors, etc.
- ensuring inbound communication channels to allow input from external parties providing all levels of organisation, including the senior management, with relevant information
- ensuring that relevant information from external parties, including the European Commission, the European Court of Auditors, etc., reaches the relevant levels of the organisation, including the senior management
- ensuring that separate communication channels, e.g. in case of denunciations or "whistle-blowing", are in place and enable anonymous or confidential communication up to the level of senior management
- ensuring that the method of communication considers the timing, recipient, and nature of communication as well as legislative and regulatory requirements and expectations.

5. Monitoring of internal control framework²¹

(a) On-going and specific monitoring

- ensuring that on-going and specific monitoring is developed and performed to ascertain that the components of internal control are present and functioning at all levels
- ensuring that senior management is provided with results of the functioning of their systems at subordinate levels
- ensuring that on-going monitoring is carried out by the responsible management at the level of each entity in the organisation
- ensuring that regular specific monitoring is carried out by internal audit function to provide higher management with independent review of the subordinate systems

(b) Assessment, recording and communication of internal control deficiencies

- ensuring that responsible management and senior management, as appropriate, assess the results of on-going and specific monitoring
- ensuring that deficiencies are communicated to parties responsible for taking corrective action and to senior management, as appropriate

²¹ Monitoring activity assesses whether controls within each of the five components of internal control are present and operating as intended, whereas control activity responds to specific risks. Within an organisation, supervision by line management could be considered as control activity and review by, for example, quality control function as monitoring activity.

- ensuring that management and senior management, as appropriate, tracks whether deficiencies are remedied adequately and within established deadlines.

ANNEX C

Model Management Declaration²²

I, the undersigned (*name, first name, title or function*), National Authorising Officer of the Republic of Serbia, for the programme (*name of the programme, CCI*) based on the implementation of the (*name of programme*) during the year (*year*), based on my own judgment and on all information available to me, including the results from my direct supervision and the work of the internal audit. Also from audits and controls in relation to the expenditure included in the payment applications submitted to the Commission during the year (*year*), and taking into account my obligations under Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014 and in particular Article 9 thereof

hereby declare that:

- the information in the annual financial reports or statements is properly presented, complete and accurate in accordance with Article 23(1)(b) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014;
- the expenditure entered in the annual financial reports or statements was used for its intended purpose, in accordance with Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014, and the principle of sound financial management²³;
- the management and control system²⁴ put in place for the programme gives the necessary guarantees concerning the legality and regularity of the underlying transactions.
- I have supervised the operation of the internal control system²⁵ relating to the implementation of IPA II assistance and related to the Financing Agreement [ref. of the FA].

I confirm that irregularities identified in final audit or control reports in relation to the financial year in accordance with Clause 5(2) of Annex A of the Framework Agreement, have been appropriately treated in accordance with Clause 2(4)(g) of the Framework Agreement. Where necessary, adequate follow-up was given to deficiencies in the management and control system reported in those reports or is on-going as regards the following required remedial actions: (if appropriate indicate which remedial actions are still on-going, at the date of signing the declaration).

I also confirm that expenditure which is subject to an ongoing assessment of its legality and regularity has been excluded from the declaration of expenditure and

²² Pursuant to Article 9(4) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014

²³ The principle of sound financial management comprises the principles of economy, efficiency and effectiveness. The principle of economy requires that the resources used shall be made available in due time, in appropriate quantity and quality and at the best price. The principle of efficiency concerns the best relationship between resources employed and results achieved. The principle of effectiveness concerns the attainment of the specific objectives set and the achievement of the intended results. (Article 30 of Regulation (EU, EURATOM) No 966/2012)

²⁴ The structures and authorities referred to in Article 7(1) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014 established by the IPA II beneficiary and the management structure referred to in Article 7(2) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014 established by the NAO.

²⁵ The operating structure and the management structure

financial statements pending conclusion of the assessment, for possible inclusion in a payment request in a subsequent year.

Furthermore, I confirm that effective and proportionate anti-fraud measures are in place and take account of the risks identified and that I am not aware of any undisclosed matter related to the implementation of the programme which could be damaging to the reputation or the financial interest of the Union.

(Place and date of issue)

Signature

(Name and official title or function of the National Authorising Officer)

ANNEX D

Model Annual Audit Activity Report²⁶

addressed to

- the European Commission, Directorate-General
- the Government of the Republic of Serbia
- copy to the National IPA Coordinator (NIPAC) of the Republic of Serbia and
- copy to the National Authorising Officer (NAO) of the Republic of Serbia

1. INTRODUCTION

1.1 Details of the responsible audit authority and other bodies that have been involved in preparing the report.

1.2 Reference period (i.e. the year) and the scope of the audits (including the expenditure declared to the Commission for the year concerned).

1.3 Identification of the sector/policy area(s) covered by the report and of its/their operating structure and management structure.

1.4 Description of the steps taken to prepare the report and to draw the audit opinion.

2. SUBSTANTIAL CHANGES IN MANAGEMENT AND CONTROL SYSTEMS

2.1 Details of any substantial changes in the management and control systems, and confirmation of its compliance with Article 7 of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014 based on the audit work carried out by the audit authority under Article 12 of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014.

2.2 The dates from which these changes apply, the dates of notification of the changes to the audit authority, as well as the impact of these changes on the audit work are to be indicated.

3. CHANGES TO THE AUDIT STRATEGY

3.1 Details of any changes that have been made to the audit strategy or are proposed, and of the reasons for them. In particular, indicate any change to the sampling method used for the audit of operations (see paragraph 5 below).

3.2 The audit authority differentiates between the changes made or proposed at a late stage, which do not affect the work done during the reference period and the changes made during the reference period, that affect the audit work and results.

Only the changes compared to the previous version of the audit strategy are included.

4. SYSTEMS AUDITS

4.1 Details of the bodies that have carried out systems audits, including the audit authority itself.

4.2 Summary table of the audits carried out, with the indication of the authorities/bodies audited, the assessment of the key requirements for each

²⁶ Pursuant to Article 12(3) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014

authority/body, issues covered²⁷ and a comparison to the audit planning. The summary includes the programme (name and CCI), the authority/body that has carried out the system audits, the date of the audit, the scope of audit including scope limitations and the authorities/bodies audited. Horizontal thematic audits are also reported in this section.

Audit period	1. Programme (CCI and title)	2. Audit Body ²⁸	3. Audited Body(ies)	4. Date of the audit ²⁹	5. Scope of the audit ³⁰	6. Principal findings and conclusions	7. Problems of systemic character and measures taken	8. Estimated financial impact (if applicable)	9. State of follow-up (closed/or not)

4.3 Description of the basis for selection of the audits in the context of the audit strategy. A reference is made to the audit strategy applicable, more particularly to the risk assessment methodology and the results that led to establishing the specific systems audit plan. In case an update of the risk assessment has been done, this is described in point 3 above covering the changes of the audit strategy.

4.4 If needed the following section can contain further details in addition to the table above concerning:

4.4.1 Description of the principal findings and conclusions drawn from the audit work for the management and control systems and their functioning, including the sufficiency of management checks, certification procedures and the audit trail, adequate separation of functions and compliance with Union requirements and policies, and

4.4.2 Details of whether any problems identified were considered to be of a systemic character, and of the measures taken, including a quantification of the irregular expenditure and any related financial corrections.,

4.5 Description (where applicable) of specific deficiencies related to the management of financial instruments, detected during systems audits and of the follow-up given by the national authorities to remedy these shortcomings.

4.6 Level of assurance obtained following the system audits (low/average/high) and justification.

5. AUDITS OF SAMPLES OF TRANSACTIONS

²⁷ The issues should correspond to the ones indicated in the audit strategy (but not exclusively), such as quality of management verifications, including in relation to the respect of public procurement rules, State aid rules, environmental requirements, equal opportunities, implementation of financial engineering instruments, the effectiveness of IT systems, reporting of withdrawals and recoveries, the implementation of fraud risk assessment; the reliability of data relating to indicators and milestones and on the progress of the programme in achieving its objectives.

²⁸ Indication of the bodies that have carried out the system audits, including the audit authority itself.

²⁹ Date of audit fieldwork.

³⁰ Authorities audited, horizontal thematic audited, scope limitations, ...

5.1 Authorities/bodies that carried out the sample audits, including the audit authority.

5.2 Description of the sampling methodology applied and information whether the methodology is in accordance with the audit strategy.

5.3 Indication of the parameters used for statistical sampling, materiality level, the confidence level, the expected error rate applied, calculation of the required sample and the interval, sampling unit, number of sampling units in the population, number of sampling units actually audited.

5.4 Reconciliation of the expenditure declared to the Commission in the financial year to the sampled expenditure. Reconciling items include negative items where financial corrections have been made in the financial year, as well as differences between amounts declared in euro and amounts in national currency, where relevant.

5.5 Where there are negative items, confirmation that they have been treated as a separate population.

5.6 In case of the use of non-statistical sampling, indicate the reasons for using the method in line with Article 12 (2) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014, the percentage of actions/operations / expenditure covered through audits, the steps taken to ensure randomness of the sample (and its representativeness) and to ensure a sufficient size of the sample enabling the audit authority to draw up a valid audit opinion. A projected error rate is calculated also in case of non-statistical sampling.

5.7 Summary table (see below), broken down where applicable by programme indicating the eligible expenditure declared to the Commission during the year, the amount of expenditure audited, and the percentage of expenditure audited in relation to total eligible expenditure declared to the Commission for the last year, as well as the total number of sampling units in the population and the number of sampling units actually audited for the random sample.

Information relating to the random statistical sample is distinguished from that related to other samples if applicable (e.g. risk-based complementary samples).

5.8 Analysis of the principal results of the audits (sample items selected and audited, together with the respective amount and types³¹ of error by operation) as well as the nature³² of errors found, root causes and corrective measures proposed, including mitigating these errors in the future.

5.9 Details of the most likely error rate (total error rate³³) and, in case of statistical sampling method, the upper limit of the error rate as a result of the audits of operations, and the amount of irregular expenditure detected and the error rate resulting from the random sample audited.

5.10 Compare the total error rate with the set materiality level, in order to ascertain if the population is materially misstated or not. If so, analyse the significance of the total error rate for the audit opinion and report the recommended corrective measures.

5.11 Corrections relating to the current year implemented by the operating structure/management structure before submitting the final declaration of expenditure

³¹ Random, systemic, anomalous

³² For instance: eligibility, public procurement, state aid

³³ As defined in Article 28(14) of Commission Delegated Regulation (EU) No 480/2014.

and financial statements to the Commission, and resulting from the audits of operations³⁴, including flat rate or extrapolated corrections.

5.12 Residual total error rate³⁵ following the implementation of the above-mentioned corrections and significance for the audit opinion.

5.13 Information on the results of the audit of the complementary (e.g. risk based) sample, if any.

5.14 Information on the follow-up of irregularities, including revision of previously reported residual error rates, as a result of all subsequent corrective actions.

5.15 Details of whether any problems identified were considered to be systemic in nature, and the measures taken, including a quantification of the irregular expenditure and any related financial corrections.

5.16 Description (where applicable) of specific deficiencies or irregularities related with financial instruments. Where applicable, indication of the sample error rate concerning the audited financial instruments.

5.17 Analysis of the principal results of the audits of negative items, including conclusions as to whether the negative items audited correspond to the decisions of the country or of the Commission, and reconcile with the amounts included in the accounts on amounts withdrawn and recovered during the year and amounts to be recovered at the end of the year.

5.18 Conclusions drawn from the results of the audits with regard to the effectiveness of the management and control system.

6. AUDITS OF THE ANNUAL FINANCIAL REPORTS OR STATEMENTS/ANNUAL ACCOUNTS

6.1 Indication of the authorities/bodies that have carried out audits of the annual financial reports or statements/annual accounts.

6.2 Description of audit approach used to verify the elements of the annual financial reports or statements/annual accounts defined in Article 12(2) and Article 23(1)(b) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014.

6.3 Indication of the conclusions drawn from the results of the audits in regard to the completeness, accuracy and veracity of the declaration of expenditure and financial statements, including an indication on the financial corrections made and reflected in the declaration of expenditure and financial statements as a follow-up to the results of the audit on transactions/operations.

6.4 Indication of whether any problems identified were considered to be systemic in nature, and the measures taken.

7. FOLLOW-UP OF PREVIOUS YEARS' AUDIT ACTIVITY

7.1 Information on the follow-up of outstanding audit recommendations and on the follow-up of results of systems audits and audits of transactions/operations (including the audits done in regard to the complementary sample) from earlier years.

7.2 Subsequent events affecting the previous opinion and the previous annual audit activity report under Article 12(3) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014.

³⁴ This concerns both corrections on the audited sample units and corrections implemented as a result of the total error rate.

³⁵ Total errors minus corrections referred to in paragraph 5.11, divided by the total population.

8. OTHER INFORMATION

8.1 Information on reported fraud and suspicions of fraud, together with the measures taken.

8.2 Subsequent events occurred after the submission of the declaration of expenditure and financial statements and before the transmission of the annual audit activity report under Art. 12 (3) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014 to the Commission and considered when establishing the level of assurance and opinion by the audit authority.

8.3 Any other information that the audit authority considers relevant and important to communicate to the Commission, in particular to justify the audit opinion, is reported in this section.

9. OVERALL LEVEL OF ASSURANCE

9.1 Explanation on how the overall level of assurance on the proper functioning of the management and control system is obtained from the combination of the results of the system audits and audits of operations.

9.2 Where the total error rate relating to the expenditure declared in the payment claims in a year is above the materiality level, analyse its significance and assess whether this indicates a serious deficiency(ies) in the functioning of the relevant management and control system during the year. Where relevant, take also account of the results of other national or Union audit work carried out in relation to the year.

9.3 Assessment of the corrective action necessary both from a system and financial perspective.

9.4 Assessment of any relevant subsequent adjustments made and corrective actions taken such as financial corrections included in the declaration of expenditure and financial statements and assess the residual error rate and the need for any additional corrective measures necessary both from a system and financial perspective.

10. TABLE FOR DECLARED EXPENDITURE AND SAMPLE AUDITS

			A	B		C	D	E		F	G	H=F-G	GI	JH
Fund	Reference (CCI)	Programme	Expenditure declared to the Commission in reference to the year ³⁶	Expenditure in reference to the financial year audited for the random sample		Total number of units in the population	Number of sampling units for the random sample	Amount and percentage (error rate) of irregular expenditure in random sample ³⁷		Total projected error rate	Corrections implemented as a result of the total error rate	Residual total error rate	Other expenditure audited ³⁸	Amount of irregular expenditure in other expenditure sample
				Amount ³⁹	% ⁴⁰			Amount	%	%				

³⁶ This column corresponds to "the total amount of eligible expenditure entered into the accounting systems of the management structure which has been included in payment requests submitted to the Commission. This expenditure should correspond to the gross expenditure included in the payment claims declared in respect of the year, before any corrections made as a result of the audit authority work for the same year.

³⁷ Where the random sample covers more than one Fund or programme, the information on the amount and percentage (error rate) of irregular expenditure is provided for the whole sample and cannot be provided on programme/fund level.

³⁸ Expenditure from complementary sample and expenditure for random sample not in the reference year (amount).

³⁹ Amount of expenditure audited.

⁴⁰ Percentage of expenditure audited in relation to expenditure declared to the Commission in the reference year.

ANNEX E

Model Annual Audit Opinion⁴¹

addressed to

- the European Commission, Directorate-General
- the Government of *(IPA II beneficiary)*
- copy to the National IPA Coordinator (NIPAC) of the Republic of Serbia and
- copy to the National Authorising Officer (NAO) of the Republic of Serbia

INTRODUCTION

I, the undersigned, Head of the Audit Authority of the Republic of Serbia, independent in the sense of Article 12(1) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014, have carried out audit procedures on the functioning of the management and control system, on a sample of declared expenditure and on the accounts drawn-up by and under the responsibility of the National Authorising Officer (NAO) in accordance with Articles 7(2) and 11 of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014, in relation to the programme [name of programme, CCI number] (hereafter "the programme"), in order to issue an audit opinion in accordance with Articles 12(3) and 23(2) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014. This audit opinion is in accordance with the following standards[quote the international auditing standards followed].

I have also assessed the consistency of the management declaration drawn-up by the National Authorising Officer (NAO) under Article 9(4) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014 with this audit work.

AUDIT SCOPE

The audit in respect of the programme was carried out in accordance with the audit strategy and taking into account internationally accepted auditing standards, with reference to the year (*year*), and reported in the attached annual audit activity report pursuant to Article 12(3) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014.

Either

There were no limitations on the audit scope.

Or

The audit scope was limited by the following factors:

- (a) ...
- (b) ...
- (c) etc.

[Indicate any limitation on the audit scope, for example any lack of supporting documentation, cases under legal proceedings, and estimate under section Qualified opinion below, the amounts of expenditure and the Union contribution affected and the impact of the scope limitation on the audit opinion.]

⁴¹ Pursuant to Article 12(3) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014

OPINION

RELIABILITY OF THE ANNUAL FINANCIAL REPORTS OR STATEMENTS/ANNUAL ACCOUNTS

Either

(Unqualified opinion)

Based on the audit procedures referred to above and with regard to the programme, I have reasonable assurance that:

- the declaration of expenditure and financial statements give a true and fair view, In my opinion, the audit work carried out does not put in doubt the assertions made in the management declaration.

Or

(Qualified opinion)

Based on the audit procedures referred to above and with regard to the programme, I have reasonable assurance that:

- the declaration of expenditure and financial statements give a true and fair view, except in the following respects:⁴².

Therefore I estimate that the impact of the qualification(s) is [limited] / [significant].

This impact corresponds to [amount in EUR and %] of the total expenditure declared. The Community contribution affected is thus ... [amount in EUR].

In my opinion, the audit work carried out does not put in doubt the assertions made in the management declaration, or

In my opinion the audit work carried out puts in doubt the assertions made in the management declaration for the following aspect.....

Or

(Adverse opinion)

Based on the audit procedures referred to above and with regard to the programme, I have reasonable assurance that:

- the declaration of expenditure and financial statements give not a true and fair view,

This adverse opinion is based on⁴³

In my opinion the audit work carried out puts in doubt the assertions made in the management declaration for the following aspects:

[The audit authority may also include emphasis of matter, not affecting its opinion, as established by internationally accepted auditing standards. A disclaimer of opinion can be foreseen in exceptional cases⁴⁴.]

⁴² In case the management and control systems are affected, indicate the body or bodies and the aspect(s) of their systems that did not comply with requirements and/or did not operate effectively.

⁴³ In case the management and control systems are affected, indicate for each body and each aspect the reasons for the adverse opinion.

⁴⁴ These exceptional cases should be related to unforeseeable, external factors outside the remit of the audit authority.

LEGALITY AND REGULARITY OF EXPENDITURE AND FUNCTIONING OF MANAGEMENT AND CONTROL SYSTEMS

Either

(Unqualified opinion)

Based on the audit procedures referred to above and with regard to the programme, I have reasonable assurance that:

- the expenditure for which reimbursement has been requested from the Commission is legal and regular,
- the management and control systems put in place function properly.

In my opinion, the audit work carried out does not put in doubt the assertions made in the management declaration.

Or

(Qualified opinion)

Based on the audit procedures referred to above and with regard to the programme, I have reasonable assurance that:

- the expenditure for which reimbursement has been requested from the Commission is legal and regular,
- the management and control systems put in place function properly,

except in the following respects (clarify which aspects above is / are concerned): ...
.....⁴⁵

Therefore I estimate that the impact of the qualification(s) is [limited] / [significant].

This impact corresponds to [amount in EUR and %] of the total expenditure declared. The Community contribution affected is thus ... [amount in EUR].

In my opinion, the audit work carried out does not put in doubt the assertions made in the management declaration, or

In my opinion the audit work carried out puts in doubt the assertions made in the management declaration for the following aspects:

Or

(Adverse opinion)

Based on the audit procedures referred to above and with regard to the programme, I have reasonable assurance that:

- the expenditure for which reimbursement has been requested from the Commission is not legal and regular,
- the management and control systems put in place does not function properly.

This adverse opinion is based on⁴⁶

In my opinion the audit work carried out puts in doubt the assertions made in the management declaration for the following aspects:

⁴⁵ In case the management and control systems are affected, indicate the body or bodies and the aspect(s) of their systems that did not comply with requirements and/or did not operate effectively.

⁴⁶ In case the management and control systems are affected, indicate for each body and each aspect the reasons for the adverse opinion. ..

[The audit authority may also include an emphasis of matter, not affecting its opinion, as established by internationally accepted auditing standards. A disclaimer of opinion can be foreseen in exceptional cases⁴⁷.]

(Place and date of issue)

Signature

(Name and official title or function of the Head of the Audit Authority designated)

⁴⁷ These exceptional cases should be related to unforeseeable, external factors outside the remit of the audit authority.

ANNEX F

Model Audit Opinion on the final statement of expenditure⁴⁸

addressed to

- the European Commission, Directorate-General
- the Government of the Republic of Serbia
- copy to the National IPA Coordinator (NIPAC) of the Republic of Serbia and
- copy to the National Authorising Officer (NAO) of the Republic of Serbia

INTRODUCTION

I, the undersigned, Head of the Audit Authority of the Republic of Serbia, functionally independent in the sense of Article 12(1) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014, have carried out an audit on the final statement of expenditure for the programme (indicate programme - title, component, period, reference (CCI) number) drawn-up under the responsibility of the National Authorising Officer (NAO) in accordance with Article 9(4) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014 in order to issue an audit opinion in accordance with Article 12(4) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014. This audit opinion is in accordance with the following standards....[quote the international auditing standards followed].

I believe that the audit work carried out provides a reasonable basis for my opinion.

AUDIT SCOPE

The audit was carried out in accordance with Article 17(1) of the Framework Agreement (FWA).

Either

There were no limitations on the audit scope.

Or

The audit scope was limited by the following factors:

- (a) ...
- (b) ...
- (c) etc.

[Indicate any limitation on the audit scope, for example any lack of supporting documentation, cases under legal proceedings, and estimate under section Qualified opinion below, the amounts of expenditure and the Union contribution affected and the impact of the scope limitation on the audit opinion.]

OPINION

Either

(Unqualified opinion)

⁴⁸ Pursuant to Article 12(4) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014

Based on the audit referred to above and with regard to the programme, I have reasonable assurance that:

- the amounts stated in the final statement of expenditure and in the final request for payment, in which the statement is included, are valid and eligible,
- the financial information presented is accurate and.
- the expenditure included in the final statement of expenditure is legal and regular

Or

(Qualified opinion)

Based on the audit referred to above and with regard to the programme, I have reasonable assurance that:

- the amounts stated in the final statement of expenditure and in the final request for payment, in which the statement is included, are valid and eligible,
- the financial information presented is accurate and,
- the expenditure included in the final statement of expenditure is legal and regular

except in the following respects:⁴⁹.

Therefore, I estimate that the impact of the qualification(s) is [limited] / [significant].

This impact corresponds to [amount in EUR and %] of the total expenditure declared.

The Community contribution affected is thus ... [amount in EUR].

Or

(Adverse opinion)

Based on the audit referred to above and with regard to the programme, I have reasonable assurance that:

- the amounts stated in the final statement of expenditure and in the final application for payment, in which the statement is included, are not valid and/or eligible,
- the financial information presented is not accurate and /or.
- the expenditure included in the final statement of expenditure is not legal and regular

This adverse opinion is based on⁵⁰

[The audit authority may also include emphasis of matter, not affecting its opinion, as established by internationally accepted auditing standards. A disclaimer of opinion can be foreseen in exceptional cases⁵¹.]

⁴⁹ In case the management and control systems are affected, indicate the body or bodies and the aspect(s) of their systems that did not comply with requirements and/or did not operate effectively.

⁵⁰ In case the management and control systems are affected, indicate for each body and each aspect the reasons for the adverse opinion.

⁵¹ These exceptional cases should be related to unforeseeable, external factors outside the remit of the audit authority.

(Place and date of issue)

Signature

(Name and official title or function of the Head of the Audit Authority designated)

ANNEX G

Model Audit Strategy⁵²

1. INTRODUCTION

- 1.1 Identification of the programmes (name and CCI) covered by the audit strategy.
- 1.2 Identification of the audit authority responsible for drawing up, monitoring and updating the audit strategy and of any other bodies that have contributed.
- 1.3 Explanation of the procedure followed for drawing up, monitoring and updating the audit strategy.
- 1.4 Specification of the overall objectives of the audit strategy and the steps taken to ensure the alignment of the objectives with all the audit bodies.
- 1.5 Explanation of all the functions and responsibilities of the audit authority, with reference to the mission statement, audit charter or national legislation, where applicable.
- 1.6 Confirmation by the audit authority of its independence, in accordance with Article 12(1) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014 and its necessary financial autonomy, in accordance with Clause 5(1) of Annex A of the Framework Agreement.

2. LEGAL BASIS AND SCOPE

- 2.1 Indication of any national regulatory framework that affects the audit authority and its functions.
- 2.2 Confirmation that the strategy covers the next year and the two subsequent financial years.

3. RISK ASSESSMENT

- 3.1 Explanation of the overall risk assessment method followed, including: an indication of the risk factors taken into account including those for the specific thematic areas described under paragraph 4.2.3 below [together with the targeted processes and assessment of procedural and organisation changes, inter alia], risk scoring used, the extent to which the results of previous audits of the bodies and systems have been taken into account, covering operating structure and management structure.
- 3.2 Identify the controls including their design, implementation and operation at three levels:
 - the first level of controls exercised by the IPA administrative structures,
 - the second level of controls exercised on the one hand, through the internal control system and on the other hand, through the internal audit function and
 - the high level monitoring, exercised through the assurance function by the NAO.
- 3.3 Procedures for updating the risk assessment.

4. METHODOLOGY

⁵² Pursuant to Article 12(2) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014

4.1 Brief description of the audit methodology

Short description of the main steps of the audit work such as: planning and design of audits⁵³ objectives to be achieved, performing the audits and gathering evidence, evaluating evidence and forming conclusions, reporting⁵⁴, follow-up processes⁵⁵ and quality control arrangements for the work of the audit authority.

Reference to existing audit manuals or procedures, where those steps can be described in more detail.

Reference to the internationally accepted audit standards that the audit authority intends to use.

Reference to the procedures in place for drawing up the annual audit activity report and audit opinion to be submitted to the Commission in accordance with Article 12(3) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014.

4.2 For system audits:

4.2.1 Specification of the bodies to be audited and the related key control elements.

4.2.2 Indication of any system audits relating to key control elements targeted to specific thematic areas, such as:

- the quality of management verifications, including in relation to the respect of public procurement rules, environmental requirements, equal opportunities;
- the quality of project selection and management verifications related to the implementation of financial engineering instruments;
- the functioning and security of IT systems, and their connection with the Commission IT system(s);
- the reliability of data relating to indicators, milestones reached and the progress of the programme in achieving its objectives provided by the operating structure;
- the reporting of withdrawals and recoveries;
- the implementation of effective and proportionate anti-fraud measures underpinned by a fraud risk assessment.

4.3 For audits of transactions/operations:

4.3.1 Specification of the sampling methodology to be used in line with Article 12(2) Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014, including the procedures for its revision when necessary.

4.3.2 Where applicable, a description of the approach of non-statistical sampling enabling the audit authority to draw up a valid audit opinion, as provided for in Article 12(2) Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014.

4.3.3 Description of the procedure for recommending appropriate steps to be taken by the concerned authorities where errors are detected (or reference to the audit manuals or procedures where this matter is set out).

⁵³ Including a reference to materiality thresholds and other quantitative and qualitative factors to consider when assessing the materiality of audit findings for the main types of audits described in sections 4.2, 4.3 and 4.4. of this strategy.

⁵⁴ This means reference to the different phases of reporting (such as draft audit reports, contradictory procedure with the auditee and final audit reports), deadlines for reporting, follow-up processes.

⁵⁵ Including reference to procedures for monitoring the implementation of recommendations and corrective measures resulting from audit reports.

4.3.4 Description of the procedures in place for the classification and treatment of the errors detected (or reference to the audit manuals or procedures where this matter is set out).

4.3.5 Specific aspects related to the audits of financial instruments, if applicable.

4.3.6 Specific aspects related to the audits of simplified cost options, in accordance with Article 31(c) of the FWA, if applicable.

4.4 For audits of the annual financial reports or statements/annual accounts:

Indication of the audit approach for the audit of the annual financial reports or statements/annual accounts, the procedure for recommending appropriate steps to be taken by the concerned authorities where errors are detected.

The audit approach should take into account the results of the systems audits and audits on transactions/operations carried out in the management structure and operating structure, and the management verifications foreseen in Clause 4(3)(b)(x) of Annex A to this Agreement,.

4.5 Procedures to enable the audit authority to determine whether the audit work puts in doubt the assertions made or the absence of reservations in the management declaration, in accordance with Article 9(4) of Commission Implementing Regulation (EU) No 447/2014.

5. AUDIT WORK PLANNED

5.1 Indication and justification of the priorities and specific objectives in relation to the next year and the two subsequent years, together with an explanation of the linkage of the risk assessment results to the audit work planned.

5.2 Planned monitoring activities and follow up of previous audit findings.

5.3 An indicative schedule of audit assignments in relation to the next year and the two subsequent years for systems and thematic audits, as follows:

Authorities/Bodies or specific thematic areas to be audited	CCI	Programme Name	Result of risk assessment	20xx Audit objective and scope	20xx Audit objective and scope	20xx Audit objective and scope

6. PLANNED RESOURCES

6.1 Provide the organisation chart of the audit authority.

6.2 Indication of planned resources to be allocated in relation to the next year and the two subsequent years.

6.3 Indication of the qualifications and experience required for the staff performing audits, and training requirements, where applicable.

ANNEX H

Reporting on suspected fraud and other irregularities concerning the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II)

Clause 1 Definitions

For the purposes of the reporting of suspected fraud and other irregularities the definitions laid down in Article 51 of this Agreement, on the protection of the financial interest of the Union, shall apply.

Clause 2 Initial reporting

- (1) The IPA II beneficiary shall report any suspected fraud and other irregularities which have been the subject of a primary administrative or judicial finding without delay to the Commission and keep the latter informed of the progress of administrative and legal proceedings.

In that report the IPA II beneficiary shall in all cases give details concerning the following:

- (a) the IPA II Instrument and the policy area concerned, the name and the number of the programme and the action or operation concerned;
- (b) the identity of the natural and legal persons involved or of any other participating entities and their role, except where this information is irrelevant for the purposes of combating irregularities, given the nature of the irregularity concerned;
- (c) the identification of the region or area where the operation has been carried out using the appropriate information such as NUTS⁵⁶ level;
- (d) the provision(s) which have been infringed;
- (e) the date and source of the first information leading to suspicion that an irregularity has been committed;
- (f) the practices employed in committing the irregularity;
- (g) where appropriate, whether the practice gives rise to a suspicion of fraud;
- (h) the manner in which the irregularity was discovered;
- (i) where appropriate, the IPA II beneficiary and Member States and/or third countries involved;
- (j) the period during which, or the moment at which, the irregularity was committed;
- (k) the date on which the primary administrative or judicial finding on the irregularity was established;
- (l) the total amount of eligible expenditure specified by Union contribution, national contribution and private contribution;
- (m) the expenditure affected by the irregularity specified by Union contribution and National contribution;

⁵⁶ Nomenclature of Territorial Units for Statistics

- (n) the amount which would have been unduly paid had the irregularity not been identified according to Union contribution and national contribution;
 - (o) the nature of the irregular expenditure;
 - (p) the suspension of payments, where applicable, and the possibility of recovery.
- (2) Where some of the information referred to in paragraph 1, and in particular information concerning the practices employed in committing the irregularity and the manner in which it was discovered, is not available or needs to be rectified, the IPA II beneficiary shall as far as possible supply the missing or correct information to the Commission without delay.
- (3) If national provisions provide for the confidentiality of investigations, communication of the information shall be subject to the authorisation of the competent tribunal or court.

Clause 3 Urgent cases

Each IPA II beneficiary shall immediately report to the Commission and, where necessary, to the Member States or other IPA II beneficiaries concerned, any irregularities discovered or supposed to have occurred, where it is feared that they may very quickly have repercussions outside its territory.

Clause 4 Follow-up reporting

- (1) In addition to the information referred to in Clause 2, the IPA II beneficiary shall provide the Commission without delay with reference to any previous report made pursuant to that Clause, with details concerning the initiation, conclusion or abandonment of any procedures for imposing administrative or criminal penalties related to the reported irregularities as well as of the outcome of such procedures.

With regard to irregularities for which penalties have been imposed, the IPA II beneficiary shall also indicate the following:

- (a) whether the penalties are of an administrative or a criminal nature;
 - (b) whether the penalties result from a breach of Union or national law;
 - (c) the provisions in which the penalties are laid down;
 - (d) the reasons for any abandonment of recovery procedures;
 - (e) whether fraud was established.
- (2) At the written request of the Commission, the IPA II beneficiary shall provide additional information in relation to a specific irregularity or group of irregularities.

Clause 5 Electronic transmission

The information referred to in Clause 2, 3 and 4(1) shall be sent in the English language, by electronic means, using the module provided by the Commission for this purpose via a secure connection.

Clause 6 Use of information

The Commission may use any information of a general or operational nature communicated by IPA II beneficiaries under these provisions to perform risk analyses and may, on the basis of the information obtained, produce reports and develop early-warning systems serving to identify risks more effectively.

Clause 7 Use of the euro

The euro shall be used as currency for reporting of irregularities. The IPA II beneficiary shall convert the amounts of expenditure incurred in national currency into euro. Those amounts shall be converted into euro using the monthly accounting exchange rate of the Commission in the month during which the expenditure was registered in the accounts of the operating structure of the programme or action concerned. The exchange rate shall be published electronically by the Commission each month.

Where the amounts relate to expenditure registered in the accounts of the national authority during a period of more than one month, the exchange rate in the month during which expenditure was last registered may be used. Where the expenditure has not been registered in the accounts of the national authority, the most recent accounting exchange rate published electronically by the Commission shall be used.

Clause 8 Protection of personal data

- (1) The IPA II beneficiaries and the Commission shall take all necessary measures to prevent any unauthorised disclosure of, or access to, the information referred to in Clause 2, 3 and 4 (1).
- (2) The information referred to in Clauses 2, 3 and 4 (1) may not be sent to persons other than those in the IPA II beneficiary or within the Union institutions whose duties require that they have access to it, unless the IPA II beneficiary supplying such information has expressly so agreed.
- (3) Any personal data included in the information referred to in Clauses 2, 3 and 4 (1) shall be processed only for the purpose specified in that provisions.

ANNEX I

Thematic priorities for assistance

Assistance may, as appropriate, address the following thematic priorities:

(a) Compliance with the principle of good public administration and economic governance. Interventions in this area shall aim at: strengthening public administration, including professionalisation and de-politicisation of the civil service, embedding meritocratic principles and ensuring adequate administrative procedures; enhancing the capacity to strengthen macroeconomic stability and supporting progress towards becoming both a functioning market economy and a more competitive economy; supporting participation in the multilateral fiscal surveillance mechanism of the Union and systematic cooperation with international financial institutions on fundamentals of economic policy, as well as strengthening public financial management.

(b) Establishing and promoting from an early stage the proper functioning of the institutions necessary in order to secure the rule of law. Interventions in this area shall aim at: establishing independent, accountable and efficient judicial systems, including transparent and merit-based recruitment, evaluation and promotion systems and effective disciplinary procedures in cases of wrongdoing; ensuring the establishment of robust systems to protect the borders, manage migration flows and provide asylum to those in need; developing effective tools to prevent and fight organised crime and corruption; promoting and protecting human rights, rights of persons belonging to minorities – including Roma as well as lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex persons – and fundamental freedoms, including freedom of the media.

(c) Strengthening the capacities of civil society organisations and social partners' organisations, including professional associations, in beneficiaries listed in Annex I of the IPA II Regulation and encouraging networking at all levels among Union-based organisations and those of beneficiaries listed in Annex I of the IPA II Regulation, enabling them to engage in an effective dialogue with public and private actors.

(d) Investment in education, skills and lifelong learning. Interventions in this area shall aim at: promoting equal access to quality early-childhood, primary and secondary education; reducing early school-leaving; adapting vocational education and training (VET) systems to labour market demands; improving the quality and relevance of higher education; enhancing access to lifelong learning and supporting investment in education and training infrastructure; particularly with a view to reducing territorial disparities and fostering non-segregated education.

(e) Fostering employment and supporting labour mobility. Interventions in this area shall aim at: sustainable integration of young people not in employment, education or training (NEET) into the labour market, including through measures stimulating investment in quality job creation; supporting integration of the unemployed; and encouraging higher participation in the labour market of all under-represented groups. Other key areas of intervention shall be to support gender equality, the adaptation of workers and enterprises to change, the establishment of a sustainable social dialogue and the modernisation and strengthening of labour market institutions.

(f) Promoting social inclusion and combating poverty. Interventions in this area shall aim at: integrating marginalised communities such as the Roma; combating

discrimination based on sex, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or sexual orientation; and enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, such as health care and social services of general interest, including through the modernisation of social protection systems.

(g) Promoting sustainable transport and removing bottlenecks in key network infrastructures, in particular by investing in projects with high European added value. The identified investments should be prioritised according to their contribution to mobility, sustainability, reduced greenhouse gas emissions, relevance to connections with Member States, and coherence with the Single European Transport Area.

(h) Improving the private-sector environment and competitiveness of enterprises, including smart specialisation, as key drivers of growth, job creation and cohesion. Priority shall be given to projects which improve the business environment.

(i) Strengthening research, technological development and innovation, in particular through improving the research infrastructure, an enabling environment and promotion of networking and collaboration.

(j) Contributing to the security and safety of food supply and the maintenance of diversified and viable farming systems in vibrant rural communities and the countryside.

(k) Increasing the ability of the agri-food sector to cope with competitive pressure and market forces as well as to progressively align with the Union rules and standards, while pursuing economic, social and environmental goals in balanced territorial development of rural areas.

(l) Protecting and improving the quality of the environment, contributing to the reduction of greenhouse gas emissions, increasing resilience to climate change and promoting climate action governance and information. IPA II funding shall promote policies to support the shift towards a resource-efficient, safe and sustainable low-carbon economy.

(m) Promoting reconciliation, peace-building and confidence-building measures.

ANNEX J

Thematic priorities for assistance for territorial cooperation

Assistance for cross-border cooperation may, as appropriate, address the following thematic priorities:

- (a) promoting employment, labour mobility and social and cultural inclusion across borders through, inter alia: integrating cross-border labour markets, including cross-border mobility; joint local employment initiatives; information and advisory services and joint training; gender equality; equal opportunities; integration of immigrants' communities and vulnerable groups; investment in public employment services; and supporting investment in public health and social services;
- (b) protecting the environment and promoting climate change adaptation and mitigation, risk prevention and management through, inter alia: joint actions for environmental protection; promoting sustainable use of natural resources, resource efficiency, renewable energy sources and the shift towards a safe and sustainable low-carbon economy; promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems and emergency preparedness;
- (c) promoting sustainable transport and improving public infrastructures by, inter alia, reducing isolation through improved access to transport, information and communication networks and services and investing in cross-border water, waste and energy systems and facilities;
- (d) encouraging tourism and cultural and natural heritage;
- (e) investing in youth, education and skills through, inter alia, developing and implementing joint education, vocational training, training schemes and infrastructure supporting joint youth activities;
- (f) promoting local and regional governance and enhancing the planning and administrative capacity of local and regional authorities;
- (g) enhancing competitiveness, the business environment and the development of small and medium-sized enterprises, trade and investment through, inter alia, promotion and support to entrepreneurship, in particular small and medium-sized enterprises, and development of local cross-border markets and internationalisation;
- (h) strengthening research, technological development, innovation and information and communication technologies through, inter alia, promoting the sharing of human resources and facilities for research and technology development.

ОКВИРНИ СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ О ПРАВИЛИМА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ПОМОЋИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У ОКВИРУ ИНСТРУМЕНТА ЗА ПРЕТПРИСТУПНУ ПОМОЋ (ИПА II)

Европска комисија (у даљем тексту: **Комисија**),
у име и за рачун Европске уније,
са једне стране,
и

Република Србија, коју заступа Влада *Републике Србије*, (у даљем тексту: **Корисник ИПА II**),
са друге стране,
и заједно, (у даљем тексту: **Стране**)
с обзиром на то:

- 1) да су дана 11. марта 2014. године, Европски парламент и Савет усвојили Уредбу (ЕУ) бр. 231/2014 којом се успоставља Инструмент за претприступну помоћ⁵⁷ (у даљем тексту: ИПА II Уредба). Овај инструмент представља правни основ за пружање финансијске помоћи корисницима који су наведени у Анексу I ИПА II Уредбе (у даљем тексту: Корисници ИПА II) ради подршке у усвајању и спровођењу политичких, институционалних, правних, административних, социјалних и економских реформи, неопходних у процесу усклађивања са вредностима Уније и постепеног усаглашавања са правилима, стандардима, политикама и праксама Уније због стицања чланства у Европској унији.
- 2) да су дана 11. марта 2014. године, Европски парламент и Савет усвојили су Уредбу (ЕУ) бр. 236/2014 којом се утврђују заједничка правила и процедуре за спровођење инструмената Уније којима се финансира њено спољно деловање⁵⁸ (у даљем тексту: Заједничка Уредба о спровођењу).
- 3) да је дана 2. маја 2014. године, Комисија усвојила Уредбу о спровођењу ИПА II (ЕУ) бр. 447/2014 са посебним правилима за спровођење Уредбе (ЕУ) 231/2014 Европског парламента и Савета о успостављању Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II)⁵⁹, (у даљем тексту „Уредба о спровођењу ИПА II“) којом се утврђују одредбе које ће се примењивати на управљање и контролу.
- 4) да је корисник ИПА II квалификован за ИПА II, као што је предвиђено ИПА II Уредбом.
- 5) да члан 8. ИПА II Уредбе предвиђа закључивање Оквирних споразума између Комисије и корисника ИПА II.
- 6) да је стога неопходно да се утврде правила за спровођење финансијске помоћи Уније у оквиру ИПА II.

СПОРАЗУМЕЛЕ СУ СЕ КАКО СЛЕДИ:

⁵⁷ Уредба (ЕУ) бр. 231/2014 Европског парламента и Савета од 11. марта 2014. године којом се успоставља Инструмент за претприступну помоћ (ИПА II) (ОЈ Л 77, 15. март 2014. године, стр. 11.).

⁵⁸ Уредба (ЕУ) бр. 236/2014 Европског парламента и Савета од 11. марта 2014. године којом се утврђују заједничка правила и процедура за спровођење инструмената Уније за финансирање спољног деловања (ОЈ Л 77, 15. март 2014. године, стр. 95).

⁵⁹ Уредба о спровођењу ИПА II Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о специфичним правилима за спровођење Уредбе (ЕУ) бр. 231/2014 Европског парламента и Савета којом се успоставља Инструмент за претприступну помоћ (ИПА II) (ОЈ Л 132, 3. мај 2014. године, стр. 32.).

ОДЕЉАК I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. Тумачење

- 1) Изрази који се користе у овом споразуму имају, осим у случају да је у овом споразуму изричито другачије одређено, исто значење које им је додељено у ИПА II Уредби, Заједничкој Уредби о спровођењу и у Уредби о спровођењу ИПА II.
- 2) Позивања на овај споразум представљају позивања на Споразум са изменама, допунама или заменама његових одредби које се могу усвојити, осим у случају да је у овом споразуму изричито другачије одређено.
- 3) Сва позивања на прописе Европског парламента и Савета или на прописе Комисије представљају позивања на те прописе са изменама, допунама, или заменама које се могу усвојити.
- 4) Наслови у овом споразуму немају правни значај и не утичу на његово тумачење.

Члан 2. Делимично неважеће одредбе и ненамерне празнине

Ако нека одредба овог споразума постане неважећа, односно ако овај споразум садржи ненамерне празнине, то нема утицаја на важност других одредби овог споразума. Уговорне стране ће евентуалну неважећу одредбу заменити важећом одредбом која је најприближнија сврси и намени одредаба овог споразума. Уговорне стране ће попити сваку евентуалну ненамерну празнину одредбом која у највећој мери одговара сврси и намени овог споразума у сагласности са ИПА II Уредбом и Уредбом о спровођењу ИПА II.

Члан 3. Дефиниције

За потребе овог споразума примењују се следеће дефиниције:

- а) „Програм” представља акциони програм, појединачну, посебну меру или меру подршке како је предвиђено чланом 2. и 3. Заједничке Уредбе о спровођењу;
- б) „Секторски споразум” представља споразум закључен између Комисије и корисника ИПА II који се односи на одређену област политике или програм ИПА II, којим се утврђују правила и процедуре које треба применити у конкретном случају а која нису саставни део овог споразума;
- в) „Финансијски споразум” представља годишњи или вишегодишњи споразум закључен између Комисије и корисника ИПА II у циљу спровођења финансијске помоћи Европске уније кроз активности у оквиру Уредбе о спровођењу ИПА II;
- г) „Државе учеснице” су корисници ИПА II појединачно или корисници ИПА II заједно са државом чланицом (државама чланицама) Европске уније или са државама корисницама Инструмента европског суседства⁶⁰ а које учествују у вишегодишњем програму прекограничне сарадње заједнички припремљеним од стране држава учесница;

⁶⁰ Уредба (ЕУ) бр. 232/2014 Европског парламента и Савета од 11. марта 2014. године којом се успоставља Инструмент европског суседства (ИПА II) (ОЈ Л 77, 15. март 2014. године, стр. 27.).

- д) „Прималац“ је корисник бесповратне помоћи (укључујући и твининг извођача), извођач у оквиру уговора о услугама, набавци и радовима, корисник програма прекограничне сарадње, уговорна страна у оквиру споразума о делегирању у оквиру индиректног управљања, или било које физичко или правно лице које прима помоћ у оквиру ИПА II;
- ђ) „Финансијска година“ подразумева период од 1. јануара до 31. децембра једне конкретне године.

Члан 4. Сврха и обим

- 1) У циљу промовисања сарадње између Страна и пружања помоћи Кориснику ИПА II у прогресивном усклађивању са стандардима и политикама Уније, као и са правним тековинама ЕУ, у циљу стицања чланства у Унији, Стране су сагласне да спроведу активности у оквиру следећих области политика које су релевантне за кориснице ИПА II ради постизања циљева наведених у члану 1. и 2. ИПА II Уредбе:
 - а) реформе у оквиру припреме за чланство у Унији, изградња институција и јачање капацитета;
 - б) друштвено-економски и регионални развој;
 - в) запошљавање, социјална политика, образовање, промовисање родне равноправности, као и развој људских ресурса;
 - г) пољопривреда и рурални развој;
 - д) регионална и територијална сарадња.
- 2) Активности се финансирају и реализују у складу са правним, административним и техничким оквиром који се поставља овим Споразумом, а даље разрађује у Секторским споразумима и/или Финансијским споразумима.
- 3) Ако Европски фонд за регионални развој доприноси програмима или мерама утврђеним у складу са ИПА II Уредбом за прекограничну сарадњу између корисника ИПА II и држава чланица Европске уније у складу са чланом 9. став 2. ИПА II Уредбе, таква помоћ се спроводи у складу са Уредбом о спровођењу ИПА II.
- 4) Ако ИПА II помоћ доприноси програмима или мерама транснационалне и међурегионалне сарадње успостављеним на основу Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013 Европског парламента и Савета⁶¹ у складу са чланом 9. став 3. ИПА II Уредбе, таква помоћ се спроводи у складу са том уредбом.
- 5) Ако ИПА II помоћ доприноси програмима или мерама прекограничне сарадње успостављеним на основу Уредбе (ЕУ) бр. 232/2014 Европског парламента и Савета⁶², а у складу са чланом 9. став 4. ИПА II Уредбе, таква помоћ се спроводи у складу са том уредбом.
- 6) Када је то сврсисходно, ИПА II помоћ може допринети програмима и мерама које представљају саставни део макро-регионалних стратегија.
- 7) Администрација државе корисника ИПА II спровешће све неопходне кораке како би се олакшало спровођење сродних програма.

⁶¹ Уредба (ЕУ) бр. 1299/2013 Европског парламента и Савета од 17. децембра 2013. године о посебним одредбама за подршку Европског фонда за регионални развој циљевима Европске територијалне сарадње (ОЈ Л 347, 20. децембар 2013. године, стр. 259).

⁶² Уредба (ЕУ) 232/2014 Европског парламента и Савета о успостављању Инструмента европског суседства (ОЈ L 77, 15.3.2014, р. 27).

Члан 5. Општи принципи финансијске помоћи

- 1) За финансијску помоћ коју пружа ЕУ у оквиру ИПА II важе следећи принципи:
 - а) помоћ ће поштовати начела доследности, комплементарности, координације, партнерства и концентрације;
 - б) помоћ ће бити усаглашена са политикама Уније и подржавати прогресивно усклађивање са правним тековинама ЕУ;
 - в) помоћ ће бити сагласна буџетским начелима која су утврђена Уредбом (ЕУ, Еуратом) бр. 966/2012 Европског парламента и Савета⁶³ (у даљем тексту: „Финансијска уредба“) и Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 1268/2012 (у даљем тексту: „Правила за спровођење Финансијске уредбе“)⁶⁴;
 - г) помоћ ће бити усаглашена са потребама идентификованим у процесу проширења и апсорпционим капацитетима Корисника ИПА II. У обзир ће бити узета искуства стечена приликом спровођења ранијих програма;
 - д) кориснику ће бити пружена снажна подршка приликом преузимања одговорности за програмирање и спровођење помоћи и биће обезбеђена адекватна видљивост мера које предузима ЕУ;
 - ђ) активности морају бити пажљиво планиране и морају имати јасне и проверљиве циљеве које треба остварити у оквиру одређеног периода; постигнути резултати ће бити оцењени на основу примене конкретних, мерљивих, договорених, реалних и временски опредељених показатеља;
 - е) било каква дискриминација заснована на полу, расном или етничком пореклу, религији или вери, инвалидитету, старости или сексуалној опредељености мора бити спречена током спровођења помоћи;
 - ж) Циљеви претприступне помоћи треба да буду усклађени са начелом одрживог развоја, укључујући ублажавање и прилагођавање климатским променама.
- 2) Помоћ корисницима ИПА II обезбеђује се у складу са оквиром политике проширења коју утврђују Европски савет и Савет министара, као и узимајући у обзир Комуникацију о Стратегији проширења и Извештај о напретку који су садржани и у годишњем пакету проширења Комисије, као и у релевантним резолуцијама Европског парламента.

У складу са специфичним циљевима наведеним у члану 2. став 1. ИПА II Уредбе, тематски приоритети за пружање помоћи у складу са потребама и капацитетима корисника ИПА II наведени су у Анексу I овог споразума. Сваки од ових тематских приоритета може да допринесе постизању једног или више специфичних циљева.

У складу са специфичним циљевима наведеним у члану 2. став 1. тачка г) ИПА II Уредбе, помоћ Европске уније обезбеђује подршку прекограничној сарадњи између корисника ИПА II, као и између корисника ИПА II и држава чланица Европске уније, или држава учесница Инструмента европског суседства, у циљу промовисања добросуседских односа, подстицања интеграције Уније и промовисања друштвено-економског развоја. Тематски приоритети подршке територијалној сарадњи наведени су у Анексу II овог споразума.

⁶³ Уредба (ЕУ, Еуратом) бр. 966/2012 Европског парламента и Савета од 25. октобра 2012. године о финансијским правилима који важе за општи буџет Уније и којом се укида Уредба Савета (ЕК, Еуратом) бр. 1605/2002 (ОЈ Л 298, 26. октобра 2012. године, стр. 1).

⁶⁴ Делегирана уредба Комисије (ЕУ) бр. 1268/2012 од 29. октобра 2012 о правилима примене Уредбе (ЕУ, Еуратом) бр. 966/2012 Европског парламента и Савета о финансијским правилима који важе за општи буџет Уније (ОЈ L 362, 31. децембар 2012. године, стр. 1).

- 3) ИПА II помоћ обезбеђује се на основу индикативних стратешких докумената за државе кориснице или индиктивних стратешких докумената за више држава корисница (у даљем тексту: стратешки документи), који су успостављени за период трајања вишегодишњег финансијског оквира Европске уније од 2014. до 2020. године, и које је припремила Комисија у сарадњи са корисницима ИПА II.
- 4) Пружање ИПА II помоћи биће условљено испуњавањем обавеза корисника ИПА II које произилазе из овог споразума, као и из секторских споразума и финансијских споразума, уколико они постоје.

Члан 6. Начело власништва

- 1) Власништво над програмирањем и спровођењем ИПА II помоћи има превасходно корисник ИПА II.
- 2) Корисник ИПА II именује националног ИПА координатора (НИПАК), који ће бити главни партнер Комисије за свеукупан процес: стратешког планирања, координације програмирања, праћења спровођења, вредновања и извештавања о ИПА II помоћи.

НИПАК је дужан да:

- (а) обезбеди координацију у оквиру администрације корисника ИПА II као и координацију са другим донаторима и да осигура повезаност између коришћења ИПА II помоћи и општег процеса приступања;
 - (б) координира учешће корисника ИПА II у одговарајућим програмима територијалне сарадње, односно програмима прекограничне сарадње из члана 27. Уредбе о спровођењу ИПА II, и ако је потребно, у програмима транснационалне или међурегионалне сарадње која се успоставља и спроводи на основу Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013, као и у програмима прекограничне сарадње која се успоставља и спроводи на основу Уредбе (ЕУ) бр. 232/2014. НИПАК може да делегира ове координационе послове координатору територијалне сарадње или оперативној структури по потреби;
 - (в) настоји да осигура да администрација корисника ИПА II предузме све неопходне кораке ради олакшавања спровођења сродних програма.
- 3) Национални ИПА координатор мора бити високо рангирани представник Владе или државне управе корисника ИПА II, са адекватним надлежностима.
 - 4) Како би обезбедиле адекватну основу за управљање претприступном помоћи и националним фондовима, Комисија и корисник ИПА II успоставиће дијалог о управљању јавним финансијама. У том смислу, Комисија ће проценити ниво усклађености управе корисника ИПА II са начелима отвореног и уређеног система за управљање јавним финансијама. Уколико управа само делимично испуњава такве захтеве, корисник ИПА II и Комисија договориће се о потребним мерама за отклањање уочених недостатака.

Члан 7. Методе спровођења

ИПА II помоћ у Републици Србији ће спроводити Комисија у складу са Финансијском уредбом, и то према:

- а) директном управљању од стране одељења Комисије, укључујући и њене кадрове у оквиру Делегација Уније и/или путем извршних агенција као што је дефинисано у члану 58. став 1. тачка а. Финансијске уредбе;
- б) индиректном управљању, при чему Комисија поверава послове спровођења буџета за одређене програме или акције кориснику ИПА II, као што је дефинисано у члану 58. став 1. тачкама ж. и в. Финансијске уредбе, задржавајући укупну коначну одговорност за опште спровођење буџета у складу са чланом 58. став 2. Финансијске уредбе;
- в) индиректном управљању, од стране субјеката који нису корисници ИПА II, као што је дефинисано у члану 58. став 1. тачкама ii., iii., v. до vii. тачке в. Финансијске уредбе;
- г) дељеном управљању са државама чланицама Европске уније, као што је дефинисано у члану 58. став 1. тачка б. Финансијске уредбе за програме прекограничне сарадње које укључују државе чланице Европске уније и спроводе се у складу са Уредбом о спровођењу ИПА II.

Члан 8. Финансијски споразуми

- 1) Уколико одлука о финансирању то захтева, Комисија и корисник ИПА II закључују Финансијски споразум у складу са чланом 6. Уредбе о спровођењу ИПА II.
- 2) Финансијски споразуми уређују, поред осталог, услове на основу којих ће се вршити управљање ИПА II помоћи, укључујући применљиве методе спровођења, износ и ниво помоћи, рокове за спровођење, као и правила о прихватљивости трошкова.
- 3) Уколико се програми спроводе према индиректном управљању од стране корисника ИПА II, Финансијски споразуми морају да садрже одговарајуће одредбе члана 40. Правила о примени Финансијске уредбе, као и, уколико је тако одређено, одредбе које дефинишу претходне (*ex ante*) контроле од стране Делегације Уније или од стране Комисије у погледу кључних процедура које се односе на доделу бесповратних средстава и јавне набавке, као и одредбе које се односе на контроле и надзор, а које врши Делегација Уније или Комисија.
- 4) Када су у питању програми прекограничне сарадње који су успостављени између корисника ИПА II, или између корисника ИПА II и држава учесника Инструмента европског суседства, Комисија и све државе учеснице могу да потпишу један финансијски споразум у оквиру одређеног програма.
- 5) Правила која се примењују у оквиру спровођења програма прекограничне сарадње између једне или више држава чланица Европске уније и једног или више корисника ИПА II дефинишу се у оквиру финансијског споразума за дати програм прекограничне сарадње који потписују корисник ИПА II, Комисија, и где је применљиво, држава чланица Европске уније која је домаћин тела за управљање тим програмом прекограничне сарадње.
- 6) У складу са чланом 26. Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013, услови спровођења програма, који уређују финансијско управљање, програмирање, праћење, вредновање и контрола учешћа трећих држава кроз допринос ИПА II средстава транснационалним и међурегионалним програмима сарадње успостављеним и спроведеним под горе поменутом Уредбом између чланица ЕУ и једног или више корисника ИПА II, биће предвиђени одговарајућим програмом сарадње и, где је то потребно, финансијским споразумом између Комисије, влада ових трећих држава и државе чланице

Европске уније која је домаћин тела за управљање односног програма сарадње, при чему се мора обезбедити усклађеност са правилима Кохезионе политике Уније.

- 7) Овај оквирни споразум се примењује на све секторске и финансијске споразуме закључене између страна укључених у финансијску помоћ у оквиру ИПА II. Уколико постоје, секторски споразуми у вези са датом облашћу политике или програма примењују се на све финансијске споразуме закључене у оквиру те области политике или програма. Ако не постоји Финансијски споразум, примењују се правила из овог споразума.

Члан 9. Секторски споразуми

Више информација о програмима руралног развоја у области политике пољопривреде и руралног развоја које употпуњују овај споразум, биће наведено у одговарајућим секторским споразумима, који ће, поред осталог, дефинисати мере на основу којих ће се помоћ спроводити.

ОДЕЉАК II

ПРАВИЛА О ИНДИРЕКТНОМ УПРАВЉАЊУ ОД СТРАНЕ КОРИСНИКА ИПА II

ПОДОДЕЉАК I

СИСТЕМИ УПРАВЉАЊА И КОНТРОЛЕ

Члан 10. Успостављање лица и тела за индиректно управљање од стране корисника ИПА II

- 1) У случају индиректног управљања, корисник ИПА II успоставља следећа лица и тела:
- а) Национални ИПА координатор (НИПАК);
 - б) Национални службеник за одобравање (НАО);
 - в) оперативне структуре.

Оперативна структура за програме руралног развоја у оквиру области политике пољопривреде и руралног развоја мора да садржи следећа посебна тела, која делују у оквиру блиске сарадње:

- (i) Управљачко тело, као јавни орган који делује на националном нивоу, надлежно за припрему и спровођење програма, укључујући избор мера и њихову промоцију, координацију, евалуацију, праћење, као и извештавање о односном програму, којим управља високо рангирани званичник са искључивим надлежностима; и
 - (ii) ИПА Агенција за рурални развој (ИПАРД), са функцијама сличне природе као агенција за плаћање у државама чланицама Европске уније, задужена за промоцију и одабир пројеката, као и за одобравање, контролу и утврђивање/обрачун обавеза и плаћања и за извршавање плаћања.
- 2) НАО успоставља управљачку структуру која обухвата Национални фонд и функцију за подршку НАО.
- 3) Корисник ИПА II осигурава постојање Ревизорског тела.

- 4) Корисник ИПА II дужан је да обезбеди адекватну поделу надлежности између и унутар структура и тела из става 1) до 3) овог члана. Дужности су одвојене када су различити задаци који се односе на трансакцију додељени различитом особљу, чиме се доприноси обезбеђивању услова за правилно спровођење сваког посебног задатка.

Члан 11. Функције и одговорности лица и тела

- 1) Лицима и телима из члана 10. биће додељене функције и одговорности како је наведено у Анексу А овог споразума, те су у обавези да буду усклађени са оквиром интерне контроле Анекса Б овог споразума.
 - (i) Корисник ИПА II без одлагања обавештава Комисију о значајним променама које се тичу структура и тела наведених у члану 10. овог споразума.
- 2) Додељивање специфичних функција и одговорности за одређене области политика или програме, може бити предвиђено секторским или финансијским споразумима и то у складу са основним приступом који је опредељен за доделу функција и одговорности како је предвиђено у Анексу А овог споразума.
- 3) Када је у случају индиректног управљања од стране корисника ИПА II одређеним лицима и/или субјектима додељена одговорност за активност у вези са управљањем, спровођењем, контролом, надзором, праћењем, вредновањем, извештавањем или ревизијом програма, корисник ИПА II ће омогућити тим лицима и/или субјектима обављање послова у вези са том одговорношћу. Ово укључује, посебно, случајеве где не постоји однос хијерархије између тих лица и/или субјеката и тела која учествују у конкретној активности. Корисник ИПА II дужан је да тим лицима и/или субјектима обезбеди овлашћења за успостављање:
 - а) формалних радних договора са поменутиим телима;
 - б) одговарајућег система размене информација са односним органима, укључујући и овлашћење да траже информације и право приступа документима и особљу на терену, уколико је неопходно;
 - в) стандарда који морају бити испуњени и процедура које треба следити.

ПОДОДЕЉАК II

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПОВЕРАВАЊЕ ЗАДАТАКА У ВЕЗИ СА ИЗВРШЕЊЕМ БУЏЕТА КОРИСНИКУ ИПА II

Члан 12. Услови за поверавање задатака у вези са извршавањем буџета кориснику ИПА II

- 1) Комисија поверава задатке у вези са извршавањем буџета кориснику ИПА II потписивањем финансијског споразума.

- 2) При управљању средствима ИПА II, корисник ИПА II поштује начела одговорног финансијског управљања⁶⁵, транспарентности и спречавања дискриминације, и обезбеђује видљивост помоћи добијене у оквиру ИПА II. Приликом управљања средствима ИПА II, корисник ИПА II гарантује ниво заштите финансијских интереса Европске уније који је једнак нивоу заштите финансијских интереса Уније који је предвиђен Финансијском уредбом, узимајући у обзир посебно:
 - а) природу поверених задатака и износе помоћи;
 - б) финансијске ризике;
 - в) ниво гаранција које проистичу из домаћих система, правила и процедура, уз мере које Комисија предузима у циљу надзора и подршке у спровођењу поверених задатака.
- 3) У циљу заштите финансијских интереса Уније, корисник ИПА II:
 - а) успоставља и осигурава функционисање делотворног и ефикасног система интерне контроле;
 - б) користи рачуноводствени систем који правовремено и редовно пружа тачне, потпуне и поуздане податке у којем су јасно назначени прихваћени трошкови и извршене исплате;
 - в) осигурава да лица и тела наведени у члану 10. ст. 1. и 2. подлежу независној екстерној ревизији, која се спроводи у складу са међународно признатим ревизорским стандардима и коју спроводи ревизорско тело које је функционално независно од структура и тела која су субјекти ревизије;
 - г) примењује адекватна правила и поступке за обезбеђивање финансијске подршке у оквиру ИПА II помоћи путем доделе бесповратних средстава, кроз јавне набавке и путем финансијских инструмената.
- 4) Корисник ИПА II, такође:
 - а) обезбеђује накнадно (ex-post) објављивање информација о примаоцима помоћи ИПА II у складу са чланом 23. овог споразума;
 - б) обезбеђује довољну заштиту података о личности у складу са Директивом 95/46/ЕК Европског парламента и Савета⁶⁶ и Уредбом (ЕК) број 45/2001 Европског парламента и Савета⁶⁷.
- 5) У случају значајних измена у оквиру система или правила корисника ИПА II или процедура које се односе на управљање средствима Уније поверених кориснику ИПА II, корисник ИПА II о томе без одлагања обавештава Комисију. Комисија врши преглед финансијских споразума закључених са

⁶⁵ Начело одговорног финансијског управљања састоји се од начела економичности, ефикасности и делотворности. Начело економичности захтева да се коришћени ресурси ставе на располагање правовремено, у одговарајућој количини и са одговарајућим квалитетом, и по најбољој цени. Начело ефикасности односи се на најбољи однос између искоришћених ресурса и остварених резултата. Начело делотворности односи се на остваривање конкретних утврђених циљева и остваривање планираних резултата.

⁶⁶ Директива 95/46/ЕК Европског парламента и Савета од 24. октобра 1995. године о заштити особа у вези са обрадом података о личности и о слободном кретању таквих података (Сл. лист број L 281, 23. 11. 1995, стр. 31)

⁶⁷ Уредба (ЕЗ) број 45/2001 Европског парламента и Савета од 28. децембра 2000. године о заштити особа у вези са обрадом података о личности од стране установа и тела Заједнице и о слободном кретању таквих података (Сл. лист број L 8, 12. 1. 2001, стр. 1).

корисником ИПА II како би осигурала континуирано испуњење захтева дефинисаних у ставу 3.

Члан 13. Поверавање задатака у вези са извршавањем буџета

- 1) У име корисника ИПА II, НАО је надлежан за достављање захтева Комисији за поверавање задатака у вези са извршавањем буџета у оквиру датог програма или мере.
- 2) Пре достављања захтева наведеног у ставу 1, НАО осигурава да управљачка структура и одговарајућа оперативна структура (оперативне структуре) испуњавају захтеве дефинисане у тачкама а), б) и г) члана 12. став 3. и захтеве дефинисане у анексу Б уз овај споразум. При томе НАО може да се руководи резултатима претходне (*ex-ante*) процене спроведене у вези са процесом националне акредитације о којој је одлучено у складу са Уредбом Савета (ЕЗ) број 1085/2006⁶⁸ или претходним Финансијским споразумом.

Када НАО није у могућности да се ослони на претходну (*ex-ante*) процену, захтев се поткрепљује ревизорским мишљењем о управљачкој структури и о оперативној структури (оперативним структурама), које припрема екстерни ревизор који је независан од органа и тела наведених у члану 10. ст.1. и 2. овог споразума, а које се заснива на проценама спроведеним у складу са међународно признатим ревизорским стандардима.

- 3) Уз захтев се доставља потврда, коју састављају НАО, НИПАК и руководилац ревизорског тела, о спремности да обављају функције и надлежности које су им поверене Анексом А овог Споразума.
- 4) Пре него што повери задатке у вези са извршењем буџета у оквиру ИПА II помоћи, Комисија разматра захтев поменут у ставу 1. овог члана и врши проверу успостављених структура и тела наведених у члану 10. и, за потребе *ex-ante* процене у складу са чланом 61. став 1. Финансијске уредбе, прибавља доказе да су испуњени захтеви дефинисани у тачкама а) до г) члана 12. став 3. и у Анексу Б уз овај споразум. Ова провера од стране Комисије може укључити и провере на терену.

У сврху поверавања задатака у вези са извршавањем буџета у оквиру ИПА II помоћи, Комисија се може ослонити на претходну (*ex-ante*) процену спроведену у вези са претходним финансијским споразумом закљученим са корисником ИПА II или на претходну (*ex-ante*) процену спроведену у вези са преношењем овлашћења за управљање о којем је решено у складу са Уредбом (ЕЗ) број 1085/2006. На захтев Комисије, корисник ИПА II доставља додатне доказе уколико се наведене процене не односе на све постављене захтеве.

Члан 14. Мере у случају неусклађености управљачких и оперативних структура са захтевима из тачака а), б) и г) члана 12. став 3. и Анекса Б овог споразума

- 1) Пошто Комисија повери задатке у вези са извршавањем буџета, НАО прати да ли управљачка структура и оперативна структура (оперативне структуре) континуирано испуњавају релевантне захтеве дефинисане у тачкама а), б) и

⁶⁸ Уредба Савета (ЕЗ) број 1085/2006 од 17. јула 2006. године којом се успоставља инструмент за претприступну помоћ (ИПА) (Сл. лист број L 210, 31. 7. 2006, стр. 82).

г) члана 12. став 3. и у Анексу Б овог споразума. У случају непоштовања наведених захтева, НАО без одлагања о томе информише Комисију, уз достављање копије НИПАК-у, и предузима адекватне мере заштите у вези са извршеним исплатама или потписаним уговорима.

- 2) Такође, НАО предузима неопходне кораке како би осигурао поновно испуњење захтева наведених у ставу 1.

Члан 15. Суспензија или обустављање делова Финансијског споразума који се односе на поверене задатке у вези са реализацијом буџета

- 1) Комисија прати усклађеност са чланом 12. став 3. и чланом 51. став 1. овог споразума и може предузети адекватне корективне мере, укључујући суспензију или обустављање делова финансијског споразума у било ком тренутку, у случају неиспуњавања захтева.
- 2) У случају да Комисија суспендује или обустави делове финансијског споразума који се односе на поверене задатке у вези са извршавањем буџета, примењују се следеће одредбе:
 - а) Комисија може прекинути пренос средстава кориснику ИПА II;
 - б) нове правне обавезе које оперативна структура преузме након обавештења о суспензији или обустављању не сматрају се прихватљивим у оквиру ИПА II помоћи;
 - в) без задирања у било које друге финансијске корекције, Комисија може вршити финансијске корекције, које су утврђене у члану 43. овог споразума, а у вези са трансакцијама на које се одразило претходно непоштовање захтева који се односе на поверавање задатака у вези са извршавањем буџета.
- 3) Секторским или финансијским споразумом могу се прописати додатне одредбе у вези са суспензијом или обустављањем делова који се односе на поверене задатке у вези са извршавањем буџета.

ОДЕЉАК III

ПРАВИЛА ПРОГРАМИРАЊА

Члан 16. Програмирање помоћи

- 1) ИПА II помоћ се пружа на основу стратешких докумената, које установљава Комисија у партнерству са корисником ИПА II а који се односе на период трајања вишегодишњег финансијског оквира Уније. Ова помоћ реализује се кроз програме и мере наведене у члановима 2. и 3. Заједничке уредбе о спровођењу. Спровођење се, по правилу, врши путем годишњих или вишегодишњих програма, специфичних за појединачну државу или кроз програме за више држава, као и путем програма прекограничне сарадње успостављених у складу са стратешким документима које припрема корисник ИПА II и/или Комисија, а усваја Комисија.
- 2) Годишњи или вишегодишњи програми, односно програми специфични за појединачну државу или програми за више држава, заснивају се на акционим документима осим уколико је другачије предвиђено у овом споразуму. Акционе документе припремају релевантна национална тела које

одреди корисник ИПА II, осим у случају програма за више држава које припрема Комисија у консултацијама са корисницима ИПА II. НИПАК осигурава усклађеност циљева дефинисаних у акцијама или програмима које предлаже корисник ИПА II са циљевима националних стратешких докумената и у обзир узима релевантне макрорегионалне стратегије и стратегије које се односе на морске басене. У случају када програмска документа припрема корисник ИПА II, НИПАК координира припрему докумената и доставља их Комисији.

- 3) У складу са чланом 5. став 6. ИПА II Уредбе, Комисија подстиче сарадњу између релевантних заинтересованих страна у току припреме помоћи. У складу са начелом власништва из члана 6. овог споразума, корисник ИПА II обезбеђује да су релевантне заинтересоване стране, укључујући организације цивилног друштва и локалне власти, адекватно консултоване и да имају правовремени приступ релевантним информацијама чиме им је омогућена смислена улога у процесу програмирања, у сарадњи са Комисијом када је то сврсисходно.
- 4) Помоћ може бити додељена у циљу подршке учешћа корисника ИПА II у програмима и агенцијама Уније. Учешће корисника ИПА II у програмима Уније врши се у складу са специфичним условима дефинисаним за сваки конкретан програм у споразуму закљученом између Комисије и корисника ИПА II, а који су у складу са споразумима којима се дефинишу општа начела учешћа корисника ИПА II у програмима Уније.
- 5) ИПА II помоћ у оквиру програма руралног развоја у области политике која се односи на пољопривреду и рурални развој, пружа се на основу релевантних приоритета дефинисаних индикативним стратешким документима, припремљеним за сваку од држава корисница, кроз унапред дефинисани скуп мера који се додатно прецизира секторским споразумом. Спровођење се врши кроз вишегодишње програме руралног развоја састављене на националном нивоу за целокупан период спровођења ИПА II, као програми са подељеним обавезама у складу са чланом 189. став 3. Финансијске уредбе. Програм припрема Управљачко тело у складу са одредбама члана 10. став 1. тачка в), подтачка (i) овог споразума и доставља га Комисији након консултација са одговарајућим заинтересованим странама.
- 6) Помоћ у оквиру програма руралног развоја доприноси реализацији следећих циљева:
 - а) повећање безбедности хране код корисника ИПА II и способности пољопривредно-прехранбеног сектора да поднесе конкуренцију и да постепено усклађује овај сектор са стандардима Уније, посебно оним који се тичу хигијене и животне средине, а уз настојање да се осигура и уравнотежени територијални развој руралних области, ради реализације приоритета Уније у области руралног развоја, кроз развој људског и физичког капитала;
 - б) усмеравање улагања кроз системе управљања и контроле који су усклађени са стандардима доброг управљања у оквиру модерне јавне управе, при чему релевантне националне структуре примењују стандарде једнаке оним у сличним организацијама држава чланица Европске уније.

Члан 17. Усвајање и измене програма

- 1) Након усвајања, ако је то потребно, програм може бити измењен и допуњен у складу са чланом 2. Заједничке уредбе о спровођењу како би у обзир биле узете нове информације и резултати који се односе на спровођење предметних акција, укључујући и резултате процена у оквиру процеса праћења и вредновања, као и потребе за прилагођавањем износа расположиве помоћи. Сваки предлог за измену и допуну програма који доставља корисник ИПА II мора бити адекватно поткрепљен и мора укључивати најмање следеће информације: текст измењеног и допуњеног програма, разлоге за предложену измену и допуну, очекиване ефекте измена и допуна и измењене табеле са финансијским подацима и подацима о акцијама/активностима/мерама, у случају да су предложене измене и допуне финансијског карактера.
- 2) Корисник ИПА II предлаже измене програма када је то неопходно да би се на одговарајући начин одразиле измене релевантних прописа Уније или када то захтевају измене услова за спровођење.
- 3) Примењиваће се детаљне одредбе о припреми, усвајању и изменама програма како је предвиђено релевантним документима и упутствима које припрема Комисија.

ОДЕЉАК IV

ПРАВИЛА СПРОВОЂЕЊА

ПОДОДЕЉАК I

ОПШТА ПРАВИЛА И НАЧЕЛА СПРОВОЂЕЊА

Члан 18. Правила која се односе на јавне набавке и доделу бесповратних средстава

- 1) Управљање се за све области политика ИПА II помоћи врши у складу са правилима која се односе на спољно деловање како је одређено у Наслову IV Другог дела Финансијске уредбе и у Правилима за спровођење Финансијске уредбе.
- 2) Сви уговори о услугама, о набавци добара и о радовима, као и споразуми о додели бесповратних средстава, додељују се и спроводе у складу са процедурама и стандардним документима које дефинише и објављује Комисија за потребе спровођења спољних акција, а који су на снази у тренутку покретања односне процедуре, осим ако није другачије дефинисано у секторском или финансијском споразуму.
- 3) Резултати тендерских поступака, као и информације о додели бесповратних средстава и награда објављују се у складу са правилима поменутим у ставу 1. и додатно дефинисаним у члану 23.
- 4) У случају индиректног управљања од стране корисника ИПА II, НАО доставља Комисији план јавних набавки/финансијске пројекције за програм или акцију која се спроводи у складу са финансијским споразумом, у року од месец дана од ступања односног финансијског споразума на снагу. Ова

обавеза се не примењује на ИПА II помоћ за програме руралног развоја у оквиру области политике пољопривреда и рурални развој.

- 5) У погледу јавних набавки, национални закон корисника ИПА II којим се преносе одредбе Директиве 2014/24/EУ сматра се еквивалентним правилима које примењује Комисија у складу са Финансијском уредбом. Комисија може прихватити да се такав национални закон примењује за потребе реализације помоћи у оквиру ИПА II у складу са условима релевантних одредаба Финансијског споразума.

Члан 19. Правила о држављанству и пореклу у случају поступака јавне набавке, доделе бесповратних средстава и друге помоћи

- 1) У поступцима доделе уговора о набавци, бесповратних средстава и друге подршке за акције финансиране у оквиру ИПА II могу учествовати сва физичка лица која су држављани, или правна лица са седиштем у следећим државама (у даљем тексту: прихватљиве државе), као и међународне организације⁶⁹:

- a) државе чланице Европске уније, корисници ИПА II, уговорне стране Споразума о европском економском простору и партнерске државе обухваћене Инструментом за европску суседску политику, и

- b) државе за које Комисија утврди реципрочни приступ спољној помоћи. Реципрочни приступ може бити додељен, на ограничен период од најмање једне године, када држава одобри учешће под једнаким условима субјектима из Уније и из других држава које се сматрају прихватљивим у оквиру ИПА II. Пре него што одлучи о реципрочном приступу и његовом трајању, Комисија се консултује са корисником ИПА II.

Правна лица укључују организације цивилног друштва, као што су невладине непрофитне организације и независне политичке фондације, организације на нивоу заједнице и приватне секторске непрофитне агенције, установе и организације и њихове мреже на локалном, националном, регионалном и међународном нивоу уколико могу преузети законска права и обавезе у складу са релевантним националним законима.

- 2) Ако акције заједнички суфинансира партнер или други донатор, или се суфинансирање врши кроз поверенички фонд који успостави Комисија, државе које су прихватљиве према правилима тог партнера, другог донатора или државе чланице или су утврђене конститутивним актом повереничког фонда такође могу узети учешће.

Ако се спровођење врши индиректним управљањем преко једног од поверених тела наведених у тачкама (ii) до (viii) члана 58 (1) Финансијске уредбе, државе које су прихватљиве у складу са правилима тог тела такође могу узети учешће.

Ако се акција заједнички финансирана из ИПА II и другог инструмента намењеног за спољне акције, укључујући Европски развојни фонд, државе утврђене у оквиру ИПА II и другог наведеног инструмента сматрају се прихватљивим за потребе ових акција.

⁶⁹ Међународне организације су међународне организације у јавном сектору које су успостављене међудржавним споразумима, специјализоване агенције које успостављају наведене организације и друге непрофитне организације припојене међународним организацијама одлуком Комисије.

У случају глобалних, регионалних или прекограничних акција финансираних из ИПА II, државе, територије и региони обухваћени акцијом могу се сматрати прихватљивим за потребе такве акције.

- 3) Порекло робе набављене у оквиру уговора о набавци, или у складу са споразумом о додели бесповратних средстава, финансираног у оквиру ИПА II мора бити из прихватљиве државе.
- 4) Међутим, роба може имати порекло из било које државе када је износ вредности робе која се набавља нижи од минималног износа за спровођење конкурентног преговарачког поступка у оквиру јавних набавки.
Термин „порекло” у овом споразуму има исто значење као у члановима 23. и 24 Уредбе Савета (ЕЕЗ) број 2913/92⁷⁰.
- 5) Правила дефинисана овим чланом не пимењују се и не постављају ограничења у погледу националне припадности физичких лица која су запослена или на други начин у правном односу са прихватљивим извођачем или, где је то случај, подизвођачем.
- 6) У циљу промовисања локалних капацитета, тржишта и набавке, приоритет се даје локалним и регионалним извођачима када Финансијска уредба предвиђа доделу уговора на основу поступка јединствене понуде. У свим другим случајевима, учешће локалних и регионалних извођача третираће се у складу са релевантним одредбама Финансијске уредбе.
- 7) Прихватљивост у смислу овог члана може бити додатно ограничена у финансијском споразуму у погледу националне припадности, географске локације или природе учесника, када таква ограничења захтева специфична природа и циљеви акције и када су она неопходна за делотворно спровођење акције, а посебно се односи на учешће у поступцима доделе у случају акција прекограничне сарадње као што је наведено у члану 63. овог споразума.
- 8) Комисија може прихватити као прихватљиве понуђаче, учеснике и кандидате из неприхватљивих држава, односно робу неприхватљивог порекла, у случају хитности или непостојања производа и услуга на тржиштима датих држава, или у другим адекватно образложеним случајевима када би правила о прихватљивости онемогућила или изузетно отежала реализацију пројекта, програма или акције.
- 9) Физичка и правна лица која добију уговор примењују важеће прописе о животној средини укључујући и мултилатералне споразуме о животној средини, као и међународно признате основне стандарде у области рада⁷¹.

⁷⁰ Уредба Савета (ЕЕЗ) број 2913/92 од 12. октобра 1992. године о успостављању Царинског законика Заједнице и другим актима Заједнице којим се регулише непреференцијално порекло (Сл. лист број L 302, 19. 10. 1992, стр. 1).

⁷¹ Основни стандарди у области рада Међународне организације рада, конвенције о слободи удруживања и колективном преговарању, укидању принудног и обавезног рада, укидању дискриминације у погледу запошљавања и професије и укидању дечијег рада.

Члан 20. Учешће у програмима и агенцијама Уније

У случају учешћа у програмима и агенцијама Уније, спровођење подразумева уплату средстава корисника ИПА II у буџет програма или агенције. Конкретни државни програм или програм за више држава може предвидети допринос трошку учешћа корисника ИПА II у програмима и агенцијама Уније.

Члан 21. Начела за спровођење буџетске подршке кориснику ИПА II

- 1) Комисија може одлучити да кориснику ИПА II додели буџетску подршку. Оваква подршка спроводи се кроз директно управљање. Уз буџетску подршку може бити обезбеђена комплементарна подршка кроз директно управљање, затим кроз индиректно управљање од стране корисника ИПА II или кроз индиректно управљање преко других субјеката, у складу са применљивим правилима.
- 2) Уплаћивање буџетске подршке биће условљено задовољавајућим напретком у постизању циљева договорених са корисником ИПА II и који су дефинисани Финансијским споразумом.
- 3) Детаљне одредбе о критеријумима прихватљивости који подразумевају стабилан макроекономски оквир, одговорно управљање јавним финансијама, транспарентност и надзор буџета и постојање националних/секторских политика и реформи, као и процена ризика и припрема, спровођење и праћење буџетске подршке дефинишу се у релевантним документима и упутствима које припрема Комисија и који се примењују за потребе спровођења помоћи у оквиру ИПА II кроз буџетску подршку.

Члан 22. Начела спровођења твининга

- 1) Акције могу бити спроведене кроз твининг када је администрација одабране државе чланице сагласна да пружи тражену стручну подршку у јавном сектору. Твининг се успоставља у облику бесповратних средстава намењених за надокнаду трошкова државе чланице (или држава чланица) Европске уније укључене у активности и може бити коришћен посебно за обезбеђивање дугорочног ангажовања саветника у области претприступног процеса ради пружања саветодавних услуга са пуним радним временом администрацији корисника ИПА II, у даљем тексту: Стални твининг саветник (СТС). Корисник ИПА II обезбеђује адекватан канцеларијски простор за потребе СТС.

Бесповратна средства за спровођење твининга одобравају се у складу са релевантним одредбама о бесповратним средствима садржаним у Првом делу, Наслов VI Финансијске уредбе и Правила за спровођење Финансијске уредбе.

- 2) За спровођење свих врста твининга, Комисија је усвојила твининг приручник који се редовно ажурира.

ПОДОДЕЉАК II

ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ВИДЉИВОСТ

Члан 23. Информисање, јавност и транспарентност

- 1) Корисник ИПА II посвећен је обезбеђивању што веће транспарентности и одговорности у реализацији помоћи, укључујући и информисање јавности о

обиму и намени помоћи, и представљању информација на начин који омогућава међународну упоредивост и једноставан приступ, размену и објављивање информација. Сваки учесник у реализацији помоћи ИПА II поштује захтеве који се односе на информисање, јавност и транспарентност и обезбеђује адекватну видљивост Европске уније у спровођењу акција.

- 2) У случају индиректног управљања од стране корисника ИПА II, оперативне структуре су одговорне за објављивање информација о примаоцима помоћи ИПА II и то на следећи начин:
- а) Објављивање се врши у складу са стандардном презентацијом, на за то одређеном и лако приступачном месту на интернет страници корисника ИПА II. Ако није могуће извршити такво објављивање на интернету, информације се објављују на други адекватан начин, укључујући и службени гласник корисника ИПА II.
 - б) Објављивање се врши најкасније до 30. јуна у години након финансијске године у којој су додељена средства.
 - в) Корисник ИПА II обавештава Комисију о адреси интернет странице на којој је информација објављена. Ако је информација објављена на неки други адекватан начин, корисник ИПА II детаљно обавештава Комисију о примењеном начину објављивања. Упућивање на одговарајућу локацију објављује се на за то одређеном месту на интернет страници Комисије.
 - г) Оперативне структуре осигуравају благовремено информисање примаоца о томе да ће његово име бити наведено на списку прималаца који се објављује. Сви подаци о личности наведени на списку обрађују се у складу са одредбама Уредбе (ЕЗ) број 45/2001, уз дужно поштовање одредаба о поверљивости и безбедности.

Корисник ИПА II објављује име и локацију примаоца, додељени износ и природу и сврху додељеног уговора. Локација у случају правног лица подразумева адресу. Локација у случају физичког лица јесте регион на нивоу NUTS 2⁷².

Информације наведене у другом ставу објављују се само за награде, бесповратна средства и уговоре који су додељени на основу конкурса, поступака за доделу бесповратних средстава или поступака јавних набавки. Информације се не објављују у случају уговора чија је вредност нижа од износа наведеног у члану 137. став 2. Правила спровођења Финансијске уредбе.

У погледу података који се односе на физичка лица, имена се замењују изразом "физичко лице" две године након истека финансијске године у којој су средства додељена. Исто важи за личне податке који се односе на правна лица чији званични назив указује на једно или више физичких лица.

Објављивање имена физичких лица не врши се ако постоји ризик да се овим објављивањем крше њихова основна права или угрожавају њихови пословни интереси.

Корисник ИПА II доставља Комисији списак података који треба да буде објављен у вези са физичким лицима, уз образложење о разлозима за евентуална изузећа од објављивања, будући да Комисија за такав списак даје претходно одобрење. Када је то потребно, Комисија допуњава информације о локацији физичког лица ограничавајући се на регион на нивоу NUTS 2.

Објављивање уговора не мора се вршити ако објављивање може угрозити пословне интересе извођача или корисника бесповратних средстава. Корисник

⁷² NUTS представља номенклатуру статистичких територијалних јединица, а ниво NUTS 2 подразумева класу административних јединица са просечном величином становништва између 800.000 и три милиона становника.

ИПА II доставља списак са одговарајућим образложењима Комисији која даје претходно одобрење за изузеће од објављивања.

- 3) У случају индиректног управљања од стране корисника ИПА II, релевантна тела, у складу са поступцима и стандардним документима које Комисија припрема и објављује за потребе спровођења спољних акција, а који су на снази у тренутку покретања датог поступка, припремају обавештење о додели уговора пошто је уговор потписан и достављају га Комисији на објављивање, осим ако је другачије предвиђено Финансијском уредбом и додатно одређено у секторским споразумима. Обавештење о додели уговора може објавити и корисник ИПА II у релевантним медијима.
- 4) Стратешка документа и програми, као и њихове измене и допуне, сматрају се јавним документима, када год је то могуће, и стављају се на увид општој јавности и цивилном друштву.

Члан 24. Видљивост и комуникације

- 1) Комисија и корисник ИПА II договарају кохерентан план активности у смислу видљивости и комуникација ради унапређења доступности и активног објављивања информација о програмима и акцијама у оквиру помоћи ИПА II у Републици Србији. Процедуре за спровођење ових активности дефинишу се у секторским или финансијским споразумима.
- 2) У случају директног управљања, спровођење активности поменутих у ставу 1. овог члана у надлежности су Комисије која их обавља уз подршку корисника ИПА II.
- 3) У случају индиректног управљања од стране корисника ИПА II, као и код програма прекограничне сарадње наведених у тачкама б) и в) члана 63(2) овог споразума, спровођење активности наведених у ставу 1. овог члана је у надлежности оперативне структуре/оперативних структура корисника ИПА II.
- 4) Активности које се предузимају у смислу видљивости и комуникација треба да представе на који начин одређена акција доприноси реализацији програмом договорених циљева и процесу приступања, а циљ ових активности је и повећање опште информисаности јавности о акцијама које се финансирају и циљевима који се желе постићи као и пораст подршке јавности за те акције и циљеве. Циљ активности које се предузимају у смислу видљивости и комуникација јесте и информисање релевантне јавности о додатној вредности и ефектима програма и акција Уније. Активности у смислу видљивости посебно промовишу и транспарентност и одговорност за коришћење средстава.
- 5) Корисник ИПА II извештава одбор за праћење ИПА и секторске одборе за праћење о спроведеним активностима у смислу видљивости и комуникација.

ПОДОДЕЉАК III.

ЗАШТИТА И ПОВЕРЉИВОСТ ПОДАТАКА

Члан 25. Заштита података

- 1) Корисник ИПА II обезбеђује заштиту података о личности у разумној мери. Подаци о личности подразумевају све информације које се односе на физичко лице. Активности које се врше у вези са подацима о личности, као што су прикупљање, бележење, организовање, складиштење,

прилагођавање или измена, прибављање, консултовање, коришћење, објављивање, брисање или уништавање, заснивају се на правилима и процедурама корисника ИПА II и врше се у оној мери која је неопходна за спровођење помоћи у оквиру ИПА II.

- 2) Корисник ИПА II посебно предузима адекватне техничке и организационе мере безбедности у вези са ризицима који су својствени таквим активностима и природи информација које се односе на физичка лица, у циљу:
 - а) спречавања приступа неовлашћених лица рачунарским системима који врше такве операције, а посебно ради спречавања неовлашћеног читања, копирања, измене или уклањања медија за складиштење података; као и ради спречавања неовлашћеног уноса података и неовлашћеног објављивања, измене или брисања складиштених података;
 - б) обезбеђивања да овлашћени корисници система информационог технологија који врше такве операције могу приступити искључиво подацима за које имају право приступа;
 - в) успостављања своје организационе структуре на начин да претходно наведени захтеви буду испуњени.

Члан 26. Поверљивост

- 1) Корисник ИПА II сагласан је да документа у поседу субјекта наведених у члану 58. став 1. тачка в) подтачке (ii) до (iii) Финансијске уредбе којима је Комисија поверила задатке у вези са реализацијом буџета, могу бити достављена Комисији од стране таквог субјекта искључиво у сврху праћења извршења односних задатака. Комисија поштује услове који се односе на поверљивост података који су договорени између корисника ИПА II и датог субјекта у складу са одредбама овог споразума.
- 2) Не доводећи у питање члан 50. овог споразума, корисник ИПА II и Комисија морају очувати поверљивост докумената, информација или другог материјала који се односе на спровођење помоћи ИПА II а који се сматрају поверљивим.
- 3) Стране овог споразума морају прибавити међусобна претходна одобрења у писаној форми пре јавног објављивања оваквих информација.
- 4) Стране овог споразума обавезне су да спроводе одредбе које се односе на поверљивост до истека пет година од завршетка периода извршења.

ПОДОДЕЉАК IV

ДОДЕЉИВАЊЕ ОПРЕМЕ И ОБЈЕКТА И ОПОРЕЗИВАЊЕ

Члан 27. Додељивање опреме и објекта за спровођење програма и извршење уговора

- 1) У циљу делотворног спровођења програма у оквиру ИПА II, корисник ИПА II предузима све неопходне мере да би обезбедио:
 - а) да, у случају тендерских поступака за услуге, набавке и радове, као и у случају додељивања бесповратних средстава и спровођења твинига, физичка или правна лица која испуњавају услове за учествовање у поступку у складу са чланом 19. овог споразума имају право на

привремено успостављање канцеларије и боравак онда када важност или дужина трајања уговора то налаже. Ово право може се стећи тек након покретања одговарајуће процедуре, а уживаће га управни и стручни кадар укључујући и Сталног твининг саветника, који је неопходан за обављање студија и других припремних радњи потребних за састављање понуда. То право истиче месец дана након одлуке о додељивању уговора;

- б) да понуђачи и кандидати могу да доставе своје понуде/пријаве/предлоге без суочавања са препрекама као што су додатни правни, административни или царински захтеви који спречавају равноправан третман понуђача или кандидата, осим уколико су дати захтеви утемељени у основном програмском документу који је усвојила Комисија;
 - в) да особљу које учествује у спровођењу помоћи у оквиру ИПА II и члановима њихове најуже породице буду додељене повластице, привилегије и изузећа који нису ништа мањи од оних који се обично додељују другом међународном и нерезидентном особљу запосленом у Републици Србији, на основу било којих других билатералних или мултилатералних споразума или аранжмана о помоћи и техничкој сарадњи;
 - г) да се особљу које учествује у спровођењу помоћи у оквиру ИПА II и члановима њихове уже породице дозволи улазак у Републику Србију, настањивање у Републици Србији, рад у њој и напуштање Републике Србије, у мери у којој је то оправдано природом односног уговора;
 - д) да буду издате све дозволе неопходне за увоз робе, првенствено професионалне опреме, потребне за извршење односног уговора, у складу са важећим законима, правилима и прописима корисника ИПА II;
 - ђ) да увоз који се обавља на основу ИПА II буде изузет од свих дажбина;
 - е) да буду издате све дозволе неопходне за поновни извоз горе поменутих добара, када односни уговор буде у потпуности извршен;
 - ж) да буду издата овлашћења за увоз или за куповину стране валуте неопходне за спровођење односног уговора, као и да на извођаче посла буду без дискриминације примењивани национални прописи о контроли размене страних средстава плаћања, без обзира на њихову националност или место становања;
 - з) да буду издате све дозволе неопходне да би у земљу порекла била пренета финансијска средства примљена на основу активности која се финансира из ИПА II, а у складу са прописима о контроли промета страних средстава плаћања који су на снази у Републици Србији;
 - и) да трансакције које су неопходне за извршење уговора финансираних у оквиру ИПА II буду изузете од поступака који захтевају трансфер плаћања за робу, односно услуге њиховим извођачима у иностранству путем банака или финансијских установа које послују у Републици Србији.
- 2) Корисник ИПА II обезбеђује пуну сарадњу свих релевантних органа. Он исто тако обезбеђује приступ предузећима у државном власништву и другим владиним институцијама које учествују или је нужно да учествују у спровођењу програма или у извршењу уговора.
- 3) Након ступања на снагу овог споразума, корисник ИПА II усваја или мења и допуњује законодавство, односно неопходна акта како би се применили сви захтеви у смислу процедура утврђених овим чланом, при чему је потребно ове процедуре учинити што је више могуће једноставним, разумним и временски ефикасним.

Члан 28. Правила о порезима, царинским дажбинама и другим фискалним трошковима

- 1) Изузев ако није другачије предвиђено у секторском или финансијском споразуму, порези, царинске и увозне дажбине или други трошкови који имају истоветно дејство нису прихватљиви у оквиру ИПА II. Ово правило такође важи за суфинансирање које обезбеђује корисник ИПА II и примаоци ИПА II помоћи.
- 2) Примењују се следеће одредбе:
 - а) дозвољава се увоз у Републику Србију за извођаче из Уније без примењивања царинских или увозних дажбина, пореза на додату вредност (ПДВ), акциза и других посебних пореза на потрошњу или других сличних пореза, дажбина или намета који имају истоветно дејство. Ово изузеће односи се само на увоз у вези са робом коју обезбеђује, односно услугама које пружа, односно радовима које извршава извођач из Уније у оквиру уговора са Унијом. Република Србија осигурава да се поменути увоз врши на месту уласка ради испоруке уговарачима/извођачима ЕУ у складу са одредбама уговора ради непосредног коришћења потребног за редовно извршење уговора, без било каквих кашњења или спорова у вези са намиривањем горе поменутих дажбина, пореза и трошкова.
 - б) Извођачи из Уније изузети су од плаћања ПДВ за било коју услугу пружену, односно робу достављену, односно радове извршене у склопу уговора Уније. Роба коју је доставио или услуге које је пружио или радови које је извршио извођач за извођача из Уније такође су изузети од плаћања ПДВ у мери у којој су у вези са циљевима и делатностима у склопу уговора Уније.
 - в) Изузеће предвиђено тачком б) овог става у начелу се примењује путем претходног (*ex-ante*) изузећа. Уколико то није технички, односно практично изводљиво, примењује се путем повраћаја/одбијања. Ако је применљиво претходно (*ex-ante*) изузеће, извођач из Уније, односно извођач који доставља робу, односно пружа услуге, односно извршава радове за извођача из Уније, издаје фактуру без урачунатог ПДВ, при чему корисник ИПА II осигурава да унапред постоје делотворан механизам и поступци претходног (*ex-ante*) изузећа од плаћања ПДВ. Ако је применљив поступак за повраћај, извођач из Уније и извођачи извођача из Уније могу да добију повраћај ПДВ непосредно од пореске управе након подношења писаног захтева пореској управи уз неопходну документацију која се захтева у складу са законом Републике Србије за повраћај ПДВ. Извођач из Уније и извођачи извођача из Уније имају право на пребијање или одбитак сваког улазног ПДВ плаћеног у вези са робом достављеном, односно услугама пруженим, односно радовима извршеним у склопу ИПА II помоћи који су изузети од ПДВ, у складу са овим споразумом, у односу на сав ПДВ који наплате током уобичајених пословних трансакција мимо ИПА II. Пореска управа извршава сваки захтев за изузеће, повраћај пореза и пребијање у року од највише 30 календарских дана, без трошкова осим минималних и разумних административних такси;
 - г) добит или приходи остварени на основу уговора са Унијом опорезују се у Републици Србији у складу са националним/локалним пореским системом. Међутим, физичка и правна лица, укључујући страну особље и СТС, резиденте или основане у држави чланици Европске уније или другој земљи прихватљивој на основу ИПА II ван корисника ИПА II, који

извршавају уговоре Уније, изузети су од пореза на добит или приходе у Републици Србији, укључујући порез по одбитку и прелазне или привремене порезе.

Додела бесповратних средстава од стране Уније кориснику бесповратних средстава неће се тумачити као добит или приход корисника тих бесповратних средстава. Тамо где је остварена добит на основу уговора о бесповратним средствима, Европска комисија ће имати право да поврати проценат добити у складу са условима односног уговора. Преостала добит ће бити опорезива у складу са националним/локалним пореским системом.

- д) Трошкови извођача из Уније ослобођени су посебних пореза на потрошњу, акциза или других пореза и дажбина које имају истоветно дејство у погледу трошкова у вези са робом коју је доставио, односно услугама које је пружио, односно радовима које је извршио дати извођач из Уније у склопу уговора са Унијом.
- ђ) Лица која имају користи од акција, односно уговора, односно активности извршених у склопу ИПА II изузета су од „пореза на наслеђе и пренос” и других пореза или дажбина са истоветним дејством насталих на основу робе, односно права, односно изграђених објеката, односно средстава пренетих на њих без било каквих разматрања у оквиру ИПА II.
- е) Личне ствари и предмети за домаћинство које ради личне употребе увозе физичка лица (и чланови њихове уже породице), изузев оних која су ангажовани локално, која извршавају задатке дефинисане уговорима о услугама, односно радовима, односно бесповратним средствима, односно твининг уговорима или споразумима, изузети су од плаћања царинских дажбина, увозних дажбина, пореза и намета и/или других фискалних намета који имају истоветно дејство, односно од несразмерних захтева за обезбеђење, с тим што се наведене личне ствари и предмети за домаћинство поново увозе или продају у држави, у складу са прописима који су на снази у Републици Србији након истека уговора.
- ж) Уговори које финансира Унија, уговори које потписују извођачи из Уније, као и партнери у конзорцијуму или заједничком предузећу или сукорисници бесповратних средстава и придружена правна лица, не подлежу дажбинама за оверу или регистрацију, нити другим дажбинама са истоветним дејством у Републици Србији. Ово изузеће такође важи и за трансакције (укључујући доделу права) и документа у вези са плаћањима на име извођача из Уније, укључујући уговоре закључене између корисника бесповратних средстава/зајма (укључујући њихове partnere, повезане правне субјекте или кориснике под-гранта/зајма) и њихове извођаче (укључујући њихове запослене или ангажоване експерте) и уговоре закључене за споредне и привремене трошкове у оквиру уговора за пружање услуга и уговора за извршење радова.
- з) За потребе овог споразума, израз „извођач из Уније” тумачи се као физичко и правно лице, које пружа услуге, односно добавља робу, односно извршава радове у склопу уговора Уније. Израз "извођач из Уније" такође се односи на кориснике бесповратних средстава/зајмова (укључујући partnere, повезана правна лица и кориснике под-грантова/зајмова као и извођаче у оквиру твининга), partnere у конзорцијуму или заједничком предузећу или сукориснике бесповратних средстава, извођаче и СТС у склопу твининг уговора, као и извођаче у оквиру Инструмента за техничку помоћ и размену информација (TAIEX).
- и) Израз „*уговор Уније*” означава сваки уговор или уговор о бесповратним средствима, укључујући уговоре о под-гранту/зајму и споразуме о делегирању у оквиру индиректног управљања којима се финансира

активност у склопу ИПА II, укључујући суфинансирање од стране Корисника ИПА II или прималац ИПА II помоћи, који потписује Европска комисија или Корисник ИПА II или Корисник бесповратних средстава. Израз „уговор Уније” такође обухвата одредбе о помоћи у склопу TAIEХ и учешће у програмима Уније.

- j) Извођачи из ЕУ који спроводе уговор Уније такође су изузети од плаћања следећих дажбина:
 - (i) посебан порез на комуникацију;
 - (ii) порези за моторна возила;
 - (iii) посебне дажбине које у контексту извршења уговора примењују органи регионалне или локалне власти или посебни одбори, а које нису сразмерне трошковима укљученим у извршење уговора или које имају истоветно дејство као порези.
- 3) По потреби, корисник ИПА II усваја или мења и допуњује своја подзаконска акта, односно акта којима се омогућује примена пореских одредаба овог споразума непосредно након његовог ступања на снагу.
- 4) Правила и поступци наведени у овом члану такође важе и за све сличне порезе, дажбине, тарифе и намете са истоветним дејством који могу бити успостављени након ступања на снагу овог споразума поред већ постојећих, или као замена постојећим обавезама.
- 5) У случају сукоба одредаба овог члана са националним законодавством ИПА II Корисника, важе одредбе овог споразума. У случају приступања Унији, корисник ИПА II наставља да примењује одредбе чланова 27. и 28. овог споразума осим у мери у којој нису у складу са обавезама према релевантним правним тековинама Уније.

ОДЕЉАК V

ПРАВИЛА ФИНАНСИЈСКОГ УПРАВЉАЊА ПОМОЋИ У ОКВИРУ ИПА II

ПОДОДЕЉАК I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 29. Прихватљивост трошкова

- 1) Трошкови који се финансирају у склопу ИПА II Уредбе не смеју се финансирати из било ког другог извора у склопу буџета Уније.
- 2) Трошкови који настану код прималаца и сва плаћања која изврши корисник ИПА II пре закључивања Финансијског споразума и потписивања релевантних уговора и измена и допуна, нису прихватљиви за финансирање у склопу ИПА II Уредбе.
- 3) Следећи трошкови нису прихватљиви за финансирање у склопу ИПА II Уредбе:
 - а) набавка земљишта и постојећих објеката, осим уколико је то оправдано природом акција предвиђених у финансијској одлуци;

- б) други трошкови који су предвиђени као неприхватљиви у складу са Секторским споразумима или Финансијским споразумима.
- 4) Коначни датум за прихватљивост трошкова утврђује се Финансијским споразумима.

Члан 30. Интензитет помоћи и ниво доприноса Уније

- 1) Помоћ ИПА II подржава напоре Корисника ИПА II у спровођењу реформи као што је наведено у члану 1. ИПА II Уредбе. За посебне програме и самосталне акције може бити потребан финансијски допринос како корисника ИПА II, тако и Уније.
- 2) У случају да је потребан финансијски допринос и корисника ИПА II и Уније, допринос Уније се обрачунава у односу на прихватљиве трошкове, како је утврђено у секторским односно финансијским споразумима.

ПОДОДЕЉАК II

ПРАВИЛА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ИНДИРЕКТНИ СИСТЕМ УПРАВЉАЊА ОД СТРАНЕ КОРИСНИКА ИПА II

Члан 31. Прихватљивост трошкова у оквиру индиректног система управљања

За програме руралног развоја у области политике пољопривреде и руралног развоја важе следеће посебне одредбе:

- а) Трошкови за техничку помоћ за подршку у припреми програма руралног развоја и успостављање система управљања и контроле могу бити прихватљиви за финансирање и пре датума усвајања одлуке Комисије за одобрење програма руралног развоја, али не пре 1. јануара 2014. године;
- б) Инвестициони пројекти на основу програма руралног развоја биће прихватљиви за финансирање од стране Уније под условом да не претрпе значајне промене у року од пет година од дана завршног плаћања од стране оперативне структуре;
- в) У случају стандардних јединичних трошкова, као и код паушалних износа јавног доприноса који не прелазе 100.000 евра и код финансирања по пропорционалној стопи, утврђеној применом процента у погледу једне или више дефинисаних категорија трошкова, Европска унија финансира само износе који су одређени за сваку меру сходно одговарајућим програмима и у складу са начином који утврди надлежна ИПАРД агенција пре расписивања конкурса.

Члан 32. Ревизорски траг

Национални службеник за одобравање ће обезбедити да све релевантне информације буду расположиве како би био успостављен довољно детаљан ревизорски траг. Те информације ће обухватати документоване доказе о одобравању захтева за плаћање, о рачуноводственим процедурама и о плаћању таквих захтева, као и доказе о обради аванса, гаранција и дугова.

Члан 33. Плаћање доприноса Уније

- 1) Плаћање доприноса Уније вршиће се у оквиру расположивих средстава.

- 2) Плаћања се реализују у форми претфинансирања, међу плаћања и измирења коначног салда. У случају посебних програма и самосталних акција, када се доприноси захтевају и од Уније и од стране корисника ИПА II, плаћање доприноса Уније за финансирање односних акција обрачунаваће се применом стопе суфинансирања утврђене у одлуци о финансирању у односу на прихватљиве трошкове потврђене у складу са одредбом 2. став 4. тачка а) Анекса А овог споразума, и у складу са максималним износом доприноса Уније како је одређено у одлуци о финансирању.
- 3) До 15. јануара и 15. јула сваке године, корисник ИПА II доставља Комисији пројекцију својих очекиваних захтева за плаћање за односну финансијску годину, као и за наредну финансијску годину, а који ће се односити на све области политика и на све програме у оквиру ИПА II. Комисија може затражити ажурирање пројекције, по потреби.
- 4) Комисија ће извршити плаћања Националном фонду у року од 90 дана по испуњавању услова из чланова 34., 35. или 37. овог споразума. Овај рок за подношење захтева за плаћање може бити прекинут од стране Комисије уколико Комисија захтева достављање релевантних докумената неопходних за разјашњавање било којих елемената у вези са завршним рачуном, укључујући и податке о извештавању о неправилностима у складу са чланом 51. став 2. и Анексом Ж овог споразума.
- 5) Износи наведени у програмима које је корисник ИПА II поднео, затим у изјавама о трошковима, захтевима за плаћање и трошковима наведеним у извештајима о спровођењу, биће представљени у еврима. Корисник ИПА II ће обезбедити да за потребе трезорских токова између Комисије и Корисника ИПА II, курс за конверзију између евра и националне валуте буде месечна обрачунска вредност евра коју одреди Комисија за месец у току којег је плаћени трошак евидентиран на рачунима Националног фонда или односне Оперативне структуре наведене у релевантном Финансијском споразуму.
- 6) Комисија ће, у зависности од расположивости буџетских апропријација, вршити плаћања Националном фонду у еврима на евро рачун, у складу са одредбама чланова 34, 35. и 37. овог споразума и у складу са секторским и/или финансијским споразумима. Евро рачун ће се отворати за сваки програм и користиће се искључиво за трансакције у вези са тим програмом.
- 7) Корисник ИПА II ће обезбедити да примаоци добију укупан износ јавног доприноса у предвиђено време и у пуном износу. Неће се наметнути било каква специфична дажбина или друга дажбина са истоветним дејством која би умањила ове износе за примаоце, а јавни допринос и средства финансирана на овај начин не подлежу било каквој административној или судској конфискацији, заплени или сличним одбицима.
- 8) У случајевима када је салдо на евро рачуну наведеном у ставу 6. овог члана недовољан да покрије захтеве за плаћање које поднесу примаоци који чекају на плаћање од Комисије, корисник ИПА II ће користити национална средства за претфинансирање доприноса Уније. У тим случајевима, национална средства се сматрају фондовима Уније и став 6. овог члана се примењује у тренутку када се пуно плаћање националног доприноса, ако га има, и допринос Уније који је претфинансиран из националних средстава, евидентира на рачунима Националног фонда.

- 9) Помоћ ИПА II може финансирати само трошкове који настану за корисника ИПА II и које корисник ИПА II плати у складу са правилима о прихватљивости, како је то одређено у Финансијској уредби, затим у Правилима за спровођење Финансијске уредбе, Заједничкој уредби о спровођењу, Уредби о спровођењу ИПА II и члановима 29, 30. и 31. овог споразума и, ако је применљиво, у складу са одредбама секторских или финансијских споразума.
- 10) Размена информација које се тичу финансијских трансакција између Комисије и структура и органа наведених у члану 10. овог споразума, вршиће се, ако је применљиво, електронским путем коришћењем процедура договорених између Комисије и корисника ИПА II.

Члан 34. Претфинансирање

- 1) Минимални захтеви који важе за захтеве за плаћање износа претфинансирања су следећи:
 - а) Национални службеник за одобравање је обавестио Комисију о отварању одговарајућег евро рачуна;
 - б) релевантни финансијски споразум је закључен и на снази.
- 2) Детаљне одредбе о обрачунавању плаћања претфинансирања за годишње и вишегодишње програме ближе се уређују у секторским и/или финансијским споразумима.
- 3) Укупан износ претфинансирања исплаћује се најкасније приликом завршетка програма, осим ако је другачије одређено у секторском или финансијском споразуму.

Члан 35. Међу-плаћања

- 1) Минимални захтеви који важе за међу-плаћања су следећи:
 - а) Национални службеник за одобравање је доставио Комисији захтев за плаћање, укључујући и завршни рачун где су ближе наведени настали и плаћени трошкови, и укључујући информације о претфинансирању, када је то релевантно. Захтев за плаћање такође треба да садржи релевантне информације о спровођењу, како је ближе наведено у секторском или финансијском споразуму;
 - б) горње граничне вредности за допринос Уније, како је предвиђено у Одлуци о финансирању, узете су у обзир;
 - в) Национални ИПА координатор је доставио Комисији годишњи извештај о спровођењу у складу са чланом 59. став 1. овог споразума, укључујући и најновији извештај;
 - г) Ревизорско тело је доставило Комисији, у складу са чланом 5. став 3. тачка б) Анекса А овог споразума, најновије годишње ревизорско мишљење и годишњи извештај о активностима ревизије;
 - д) релевантни финансијски споразум је на снази;
 - ђ) све информације које је тражила Комисија су достављене.
- 2) Не доводећи у питање годишње ревизорско мишљење и испитивање и прихватање одлуке о обрачуна, ако се учини да се није поступало у складу са важећим правилима, или да се средства нису исправно користила, плаћања се могу обуставити или прекинути у складу са чланом 60. став 4. Финансијске уредбе и поступком одређеним у члановима 39. и 40. овог споразума.

Члан 36. Испитивање и прихватање обрачунских поступака

- 1) Сврха испитивања и прихватања обрачунског поступка јесте да се обезбеди да трошкови који настану и које исплати корисник ИПА II у оквиру индиректног система управљања, а који се могу наплатити из буџета Уније, буду у складу са важећим правилима Уније, као и да су обрачуни потпуни, тачни и истинити.
- 2) Испитивање и прихватање обрачунског поступка састоји се од следећег:
 - (а) анализа завршног рачуна, који подноси Национални службеник за одобравање;
 - (б) анализа коначног извештаја о спровођењу у складу са чланом 59. став 4. овог споразума ;
 - (в) анализа мишљења које је доставило ревизорско тело о завршном рачуну, при чему се уз ово мишљење, по потреби, доставља и извештај о активностима ревизије;
 - (г) анализа релевантних докумената наведених у секторском или финансијском споразуму и, по потреби, провере на терену од стране Комисије, при чему се не примењују било каква ограничења или забране, у погледу садржаја ових финансијских извештаја или биланса, као и односних трансакција, укључујући провере извршене са примаоцима;
 - (д) Комисија установљава износ трошкова који су прихватљиви за буџет Уније, по поступку *inter partes*, ако је потребно, и по обавештавању Корисника ИПА II;
 - (ђ) обрачун финансијске корекције која је настала на основу разлике између пријављених трошкова и трошкова који су признати као прихватљиви за буџет Уније;
 - (е) надокнада или отплата салда које врши Комисија на основу разлике између трошкова који су признати као прихватљиви за буџет Уније и износа већ исплаћених кориснику ИПА II.
- 3) Испитивање и прихватање обрачунских поступака наведених у ставу 2. овог члана не доводи у питање могућност да Комисија поврати неприхватљиве трошкове у каснијој фази на основу ревизија или инспекција извршених током спровођења или после спровођења програма.

Члан 37. Изравнање коначног салда

- 1) Минимални захтеви за изравнање коначног салда су следећи:
 - а) Национални службеник за одобравање је доставио Комисији коначан захтев за плаћање, по потреби, и завршни рачун;
 - б) Национални ИПА координатор је доставио Комисији коначни извештај о спровођењу у складу са чланом 59. став 4. овог споразума;
 - в) Ревизорско тело је доставило Комисији, у складу са чланом 5. став 3. тачка б) подтачка (iii) Анекса А овог споразума, мишљење о завршном рачуну, заједно са, по потреби, коначним извештајем о ревизорској активности;
 - г) релевантни финансијски споразум је на снази;
 - д) Комисија је завршила испитивање и прихватање обрачунских поступака, како је предвиђено у члану 36. овог споразума.
- 2) Тамо где нема захтева за коначно плаћање, Национални службеник за одобравање мора да достави Комисији коначну изјаву о финансијском стању.

Члан 38. Отказивање неискоришћених средстава у случају вишегодишњих програма са подељеним обавезама

- 1) Комисија ће аутоматски отказати део буџетске обавезе за програм који до 31. децембра пете године по установљавану буџетске обавезе није искоришћен у сврху претфинансирања или вршења међу-плаћања, или за који Национални службеник за одобравање није поднео завршни рачун или захтев за плаћање. У секторском или финансијском споразуму може се одредити ранији крајњи рок.
- 2) Комисија ће правовремено обавестити Националног службеника за одобравање када год постоји ризик отказивања неискоришћених средстава како је одређено у ставу 1. овог члана.

Члан 39. Прекид плаћања

- 1) Без обзира на рокове за плаћања одређене у члану 33. став 4. овог споразума, Комисија може прекинути плаћања Кориснику ИПА II, у целости или делимично, ради вршења даљих провера у следећим случајевима:
 - а) када Комисија дође до сазнања преко проверених информација да је дошло до значајног пропуста у функционисању система интерне контроле или да су трошкови које је потврдио надлежни субјект повезани са озбиљним неправилностима и да нису исправљени;
 - б) да је прекид неопходан ради спречавања настанка значајне штете по финансијске интересе Уније.
- 2) Комисија може ограничити прекид само на онај део трошкова обухваћених захтевом за плаћање на који утичу елементи наведени у ставу 1. овог члана. Комисија ће одмах обавестити корисника ИПА II о разлозима за прекид и тражиће корисников хитан став у том погледу, као и да исправи ситуацију ако је потребно. Комисија ће окончати прекид чим се предузму неопходне мере.

Члан 40. Обустава плаћања

- 1) Комисија може да обустави плаћања ка Кориснику ИПА II, а посебно када се утврде системске грешке које доводе у питање поузданост система интерне контроле субјекта у питању, као и законитост и регуларност односних трансакција.
- 2) Кориснику ИПА II пружиће се могућност да представи свој став у року од два месеца пре него што Комисија донесе одлуку о обустави у складу са ставом 1. овог члана.
- 3) Комисија ће окончати обуставу када корисник ИПА II предузме неопходне мере да исправи системске грешке.

У случају да корисник ИПА II не предузме такве мере, Комисија може донети одлуку да обустави допринос ИПА II програму у целини или делимично, у складу са чланом 43. овог споразума.

Члан 41. Повраћај новчаних средстава

- 1) Сваки случај предвиђен чланом 51. став 5. овог споразума, који настане у било ком тренутку током реализације помоћи ИПА II или приликом ревизије,

имаће као последицу повраћај новчаних средстава Комисији који ће морати да изврши корисник ИПА II.

- 2) Национални службеник за одобравање извршиће повраћај доприноса Уније исплаћеног Кориснику ИПА II о трошку оних који су се нашли у било којој ситуацији одређеној у члану 51. став 5. овог споразума или који су имали користи од тога, у складу са националним процедурама за повраћај јавних средстава. Ако Национални службеник за одобравање не успе да изврши повраћај целокупног или делимичног износа новчаних средстава, то неће спречити Комисију да надокнади новчана средства од Корисника ИПА II

Члан 42. Финансијске исправке Корисника ИПА II

Национални службеник за одобравање извршиће финансијске исправке кад год се утврди било која од ситуација наведених у члану 51. став 5. овог споразума у акцијама или програмима, и то тако што ће отказати целокупан или делимичан износ доприноса Уније намењен односним акцијама или програмима. Национални службеник за одобравање узеће у обзир природу и тежину неправилности, као и финансијски губитак доприноса Уније.

Члан 43. Финансијске корекције Комисије

- 1) Да би се осигурало да се новчана средства ИПА II користе у складу са важећим правилима, Комисија ће применити испитивање и прихватање обрачунских поступака, како је то одређено у члану 36. овог споразума и механизме за финансијске корекције у складу са чланом 17. Уредбе о спровођењу ИПА II и како је ближе одређено у секторским или финансијским споразумима.
- 2) Финансијска корекција може настати на основу следећег:
 - а) утврђивања било које од ситуација наведених у члану 51. став 5. овог споразума; или
 - б) утврђивања било какве слабости или недостатака у систему управљања и контроле Корисника ИПА II;
 - в) предузимања пропратних активности Комисије у погледу извештаја и мишљења ревизорског тела.
- 3) Ако Комисија утврди да су трошкови у оквиру програма који се финансирају из ИПА II настали и плаћени на начин који представља кршење важећих правила, она ће одлучити који износи треба да буду изузети из финансирања које врши Унија.
- 4) Обрачун и утврђивање сваке такве корекције, као и одговарајућих надокнада средстава, извршиће Комисија, на основу критеријума и поступака предвиђених у ставовима од 5. до 7. овог члана и члановима 37. и 45. овог споразума.
- 5) Финансијске корекције у ситуацијама наведеним у ставу 2. овог члана извршиће се, по потреби у виду компензација.
- 6) Комисија ће применити финансијске корекције на основу утврђивања износа који су неоправдано потрошени и на бази финансијских импликација за буџет. У случајевима када такви износи не могу да се утврде са прецизношћу ради примене појединачних корекција, Комисија може

применити пропорционалну стопу корекција или корекције на основу екстраполације налаза.

- 7) При одлучивању о износу корекције, Комисија ће узети у обзир природу и озбиљност било које ситуације одређене у члану 51. став 5. овог споразума и/или размере и финансијске импликације слабости или недостатака утврђених у систему управљања и контроле у одговарајућем програму.

Члан 44. Поступак за финансијске корекције и прихватање обрачуна

- 1) Пре доношења одлуке о финансијској корекцији, укључујући и одлуке засноване на поступцима испитивања и прихватања обрачуна, Комисија ће обавестити Националног службеника за одобравање о својим привременим закључцима и затражиће од њега/ње да своје коментаре дâ у року од два месеца.
Уколико Комисија предлаже финансијску корекцију на основу екстраполације налаза или паушалну корекцију на основу члана 43. став 6. овог споразума, Кориснику ИПА II ће се омогућити да обезбеди информације, на основу којих ће Комисија утврдити стварну меру неправилности у било којој ситуацији наведеној у члану 51. став 5. овог споразума, путем испитивања предметне документације. У договору са Комисијом, корисник ИПА II може ограничити обим овог испитивања на одговарајући пропорционални део или узорак односне документације. Изузев у адекватно оправданим случајевима, време предвиђено за ово испитивање неће бити дуже од два месеца након завршетка двомесечног периода поменутог у првом ставу овог члана. Ближи детаљи могу се утврдити у секторском или финансијском споразуму.
- 2) Комисија ће донети одлуку по узимању у обзир свих доказа које достави корисник ИПА II.

Члан 45. Поновно коришћење доприноса Уније

- 1) Средства доприноса Уније која су отказана после финансијских корекција на основу члана 43. овог споразума биће уплаћена у буџет Уније.
- 2) Допринос који је отказан или надокнађен повраћајем од стране Корисника ИПА II у складу са чланом 42. овог споразума не може се поново користити за активност или активности које су биле предмет надокнаде или исправке, нити сме, у случају да су повраћај или исправка извршени због системске неправилности, бити употребљен у оквиру целог или дела програма или акције у којој се системска неправилност појавила.

Члан 46. Отплата

- 1) Корисник ИПА II ће извршити сваку отплату која иде у општи буџет Уније пре датума доспећа назначеног у налогу за повраћај, сачињеном у складу са чланом 79. Финансијске уредбе. Датум доспећа биће последњи дан другог месеца након издавања налога.
- 2) Свако кашњење у отплати довешће до обрачунавања камате на основу кашњења у плаћању, почев од датума доспећа, и закључно са датумом извршења плаћања. Каматна стопа биће за један и по процентни поен виша од стопе коју примењује Европска централна банка у својим главним

пословима рефинансирања, и то рачунајући први радни дана месеца у који пада датум доспећа.

ПОДОДЕЉАК III

ЗАВРШЕТАК ПРОГРАМА

Члан 47. Завршетак програма у оквиру индиректног управљања од стране Корисника ИПА II

- 1) Комисија ће обавестити Корисника ИПА II о завршетку програма писаним путем.
- 2) Комисија неће завршити програм нити изравнати коначни салдо кориснику ИПА II без претходног испитивања и прихватања обрачуна, како је предвиђено у члану 36. овог споразума.
- 3) Завршетак програма не доводи у питање право Комисије да изврши финансијске корекције у каснијој фази.
- 4) Ближа правила о завршетку програма могу се утврдити у секторским или финансијским споразумима.

Члан 48. Завршетак програма у оквиру директног управљања и индиректног управљања са субјектима који нису корисник ИПА II

- 1) Програм је завршен онда када сви уговори и уговори о бесповратним средствима који се финансирају тим програмом буду окончани.
- 2) Комисија ће обавестити Корисника ИПА II о завршетку програма у писаној форми.
- 3) Окончање уговора или уговора о бесповратним средствима не доводи у питање у право Комисије да предузме финансијске корекције у каснијој фази.
- 4) Ближа правила о завршетку програма могу се утврдити у секторским или финансијским споразумима.

Члан 49. Чување докумената

Корисник ИПА II чуваће све документе релевантне за поступке набавке и додељивање бесповратних средстава, уговоре, измене и допуне, релевантну кореспонденцију и све релевантне документе који се тичу плаћања и повраћаја средстава, шест година од коначног датума за оперативно спровођење односног финансијског споразума.

Ток рока наведеног у првом ставу прекида се у случају судског поступка или на адекватно оправдан захтев Комисије.

ПОДОДЕЉАК IV

НАДЗОР, КОНТРОЛА И РЕВИЗИЈА И ЗАШТИТА ФИНАНСИЈСКИХ ИНТЕРЕСА

Члан 50. Надзор, контрола и ревизија које врше Комисија и Европски суд ревизора

1) Сви финансијски споразуми, као и програми и акције који из њих буду уследили и одговарајући уговори, подлежу надзору, контроли и ревизији коју врши Комисија, укључујући у и контроле које врши Европска канцеларија за борбу против превара (ОЛАФ) и ревизије које врши Европски суд ревизора.

У оквиру индиректног управљања од стране корисника ИПА II, ово такође обухвата и право Комисије и Делегације Европске Уније у Републици Србији да, по потреби, спроводе мере, као што су:

- a) претходне (*ex-ante*) провере тендерских поступака и уговарања које врше оперативне структуре;
- b) накнадне (*ex-post*) провере тендерских поступака, уговарања, извршења уговора, укључујући и финансијско управљање у вези са тим и провере програмских активности које спроводе односне оперативне структуре;
- v) надзор који се тиче функционисања односних система управљања и контроле.

Адекватно овлашћени заступници или представници Комисије и ОЛАФ имају право да врше било које техничке и финансијске провере које Комисија или ОЛАФ могу сматрати неопходним за спровођење програма, акције или уговора, укључујући и посете на локацијама и у просторијама где се врше активности које се финансирају из ИПА II. Комисија ће унапред обавестити одговарајуће националне органе о таквим посетама.

2) Корисник ИПА II ће одредити службу (Служба за координацију борбе против превара)⁷³, да олакша делотворну сарадњу и размену информација, укључујући и информације оперативне природе, са ОЛАФ.

Служба ће у оквиру индиректног управљања имати задатак да координира административне и оперативне обавезе и активности, као и да предлаже измене и допуне националног законодавства, по потреби, ради заштите финансијских интереса Уније. Служба ће, између осталог, предводити израду/спровођење националних стратегија за заштиту финансијских интереса Уније, утврђивати могуће слабости у националним системима за управљање новчаним средствима Уније, укључујући и исплаћену помоћ ИПА II, обезбеђивати довољно људских ресурса са капацитетом за обављање ових послова, укључујући и обуку запослених за превенцију превара, подржавати сарадњу између националних органа управе, тужилаштва и ОЛАФ, размењивати информације о неправилностима и случајевима преваре у које се сумња са националним органима управе и ОЛАФ, и обезбеђивати испуњавање свих обавеза по Уредби (ЕЗ, Еуроатом) бр. 883/2013 Европског парламента и

⁷³ Ова служба не представља део структура наведених у члану 10, тако да њено успостављање није предуслов за поверавање задатака у вези са спровођењем буџета.

Савета⁷⁴, Уредби Савета (Еуроатом, ЕЗ) бр. 2988/1995⁷⁵ и Уредби Савета (ЕЗ, Еуроатом) бр. 2185/1996⁷⁶.

- 3) Корисник ИПА II доставља све тражене информације и документе, укључујући и све компјутеризоване податке, и предузима све адекватне мере за олакшавање рада лица којима су поверени послови ревизија или инспекција.
- 4) Корисник ИПА II води евиденције и обрачунае који су неопходни за утврђивање услуга, испорука, радова и бесповратних средстава финансираних на основу односног Финансијског споразума. Корисник ИПА II такође омогућава да заступници или представници Комисије, укључујући и ОЛАФ, имају право да изврше инспекцију целокупне релевантне документације и обрачуна у вези са ставкама које се финансирају на основу односног финансијског споразума и пружа помоћ Европском суду ревизора да изврши ревизије у вези са коришћењем помоћи ИПА II.
- 5) Ради обезбеђивања ефикасне заштите финансијских интереса Уније, Комисија, укључујући и ОЛАФ, може такође вршити провере документације и провере на терену и инспекције у складу са Уредбом (ЕУ, Еуроатом) бр. 883/2013 и Уредбом (ЕЗ, Еуроатом) бр. 2185/1996. Ове провере и инспекције припремају се и врше у тесној сарадњи са корисником ИПА II, који ће бити благовремено обавештен о предмету, сврси и правом основу провера и инспекција, тако да ће моћи да обезбеди сва тражена помоћ. Корисник ИПА II одређује службу која ће на захтев ОЛАФ пружати помоћ у вршењу истрага у складу са Уредбом (ЕУ, Еуратом) бр. 883/2013 и Уредбом (ЕЗ, Еуратом) бр. 2185/1996. Служба из става 2. може вршити овај задатак ако има управна овлашћења и овлашћења за предузимање кривично-истражних радњи. Ако корисник ИПА II жели, провере на терену и инспекције могу се извршити заједнички. У случају да се учесници у активностима које финансира ИПА II противе провери на терену или инспекцији, корисник ИПА II, поступајући у складу са националним правилима, пружа инспекторима Комисије/ОЛАФ помоћ која им је неопходна како би им било омогућено да изврше своју дужност у погледу провере на терену или инспекције.
Комисија/ОЛАФ у најкраћем року извештава Корисника ИПА II о свим чињеницама или сумњама које се односе на неку превару или неправилност запажену током обављања провере на терену или инспекције. У сваком случају, Комисија/ОЛАФ обавезни су да горе поменуто тело обавесте о резултатима таквих провера и инспекција.
- 6) Горе описане контроле и ревизије важе за све примаоце и подизвођаче који су примили помоћ ИПА II, а примењују се и на све информације у погледу националног доприноса, уколико је предвиђен, које се могу пронаћи у документима надлежног тела код Корисника ИПА II.

⁷⁴ Уредба (ЕУ, Еуроатом) бр. 883/2013 Европског парламента и Савета од 11. септембра 2013. о истрагама које спроводи Европски биро за борбу против превара (ОЛАФ) и којом се мења Уредба (ЕЗ) бр. 1073/1999 Европског парламента и Савета и Уредба Савета (Еуроатом) бр. 1074/1999, (Сл. лист број Л 248, од 18. септембра 2013, стр.1).

⁷⁵ Уредба Савета (ЕЗ, Еуроатом) бр. 2988/1995 од 18. децембра 1995. о заштити финансијских интереса Европских заједница (Сл. лист број Л 312, 23. децембар 1995, стр.1).

⁷⁶ Уредба Савета (Еуроатом, ЕЗ) бр 2185/96 од 11. новембра 1996. о проверама и прегледима на терену које врши Комисија ради заштите финансијских интереса Европских заједница против превара и других неправилности, (Сл. лист број Л 292, 15. новембар 1996, стр. 2).

- 7) Без задирања у одговорности Комисије и Европског суда ревизора, у оквиру индиректног управљања, обрачуни и оперативне активности Националног фонда и, по потреби, оперативних структура, могу се проверавати по нахођењу саме Комисије или то може учинити спољни ревизор којег буде доделила Комисија.

Члан 51. Заштита финансијских интереса Уније

- 1) У складу са чланом 60. став 3. Финансијске уредбе, корисник ИПА II коме су поверени задаци спровођења буџета у оквиру помоћи ИПА II, спречиће, утврдити и исправити неправилности и преваре при извршењу тих задатака. У том циљу, корисник ИПА II извршиће, у складу са начелом пропорционалности, претходне (*ex ante*) и накнадне (*ex post*) контроле, укључујући провере на терену на репрезентативним узорцима трансакција и/или узорцима ризичних трансакција, да би се обезбедило да се акције финансиране из буџета делотворно изврше и исправно спроведу. Корисник ИПА II такође ће извршити повраћај новчаних средстава која су непрописно исплаћена и покренути судске поступке када је то неопходно.
- 2) Корисник ИПА II осигурава истрагу и делотворно поступање када су у питању случајеви преваре, сукоба интереса и неправилности на које се сумња, и обезбеђује у оквиру индиректног управљања функционисање механизма контроле и извештавања у складу са чланом 16. Уредбе о спровођењу ИПА II. Корисник ИПА II пријавиће без одлагања Комисији превару на коју се сумња и друге неправилности које су биле предмет примарних управних или судских налаза, и извештавати је о напретку управних и судских поступака. Извештавање ће се вршити електронским путем коришћењем модула који у ту сврху обезбеди Комисија. Поред одредби о извештавању у Анексу Ж овог Споразума, ближи одредбе могу се утврдити у секторским или финансијским споразумима.
- 3) Такође, у оквиру индиректног управљања, корисник ИПА II ће предузети све одговарајуће мере за спречавање и сузбијање случајева активне или пасивне корупције у свим фазама поступка набавке или поступка додељивања бесповратних средстава или у току спровођења одговарајућих уговора.
- 4) Корисник ИПА II, укључујући особље одговорно за програмирање и извршење задатака и активности које финансира ИПА II, предузеће све потребне мере предострожности да би се избегао сваки ризик сукоба интереса и одмах ће обавестити Комисију о сваком сукобу интереса или о ситуацији из које је вероватно да ће произаћи такав сукоб.
- 5) За потребе овог члана, важе следеће дефиниције:
 - а) *грешка* значи ненамерна административна грешка или грешка у писању и техничка грешка коју начини Корисник ИПА II или прималац помоћи ИПА II;
 - б) *неправилност* значи свако кршење неке одредбе важећих правила и уговора које је последица поступка или пропуста пословног субјекта, а које као последицу има, или би могло да има, то да је општи буџет Уније задужен неоправданом трошковном ставком;
 - в) *пословни субјект* значи било које физичко или правно лице или други субјект који учествује у спровођењу помоћи ИПА II;
 - г) *системска неправилност* значи било која неправилност која се може поновити, са високим степеном вероватноће, у сличним типовима

- операција, као резултат озбиљног недостатка у делотворном функционисању система управљања и контроле, укључујући и пропуст да се успоставе одговарајуће процедуре у складу са важећим правилима;
- д) *превара* значи свака намерна радња или пропуст који се односи на: употребу или представљање лажних, нетачних или непотпуних тврдњи или докумената, што као последицу има противправно присвајање или противправно задржавање новчаних средстава из општег буџета Уније, односно из буџета којима управљају Унија или неко друго тело у њено име, необелодањивање информације супротно одређеној обавези које има исте последице или противправно коришћење таквих новчаних средстава за потребе различите од оних за које су првобитно одобрена;
 - ђ) *сумња да постоји превара* значи неправилност због које је дошло до покретања управног или судског поступка на националном нивоу да би се установило постојање умишљаја, а посебно преваре, као што је одређено горе;
 - е) *активна корупција* подразумева намерну радњу лица које директно или путем посредника неком званичнику обећава или даје преимућство било које врсте за самог званичника или за треће лице да би тај званичник деловао или се уздржао од деловања које је у складу са његовом дужношћу, односно да би вршио своје функције супротно својим званичним дужностима на начин који штети или на начин за који постоји вероватноћа да ће штетити финансијским интересима Уније;
 - ж) *пасивна корупција* значи намерну радњу неког званичника који, директно или путем посредника, захтева или прима преимућства било које врсте, у своје или у туђе име, или прихвата обећање о давању таквог преимућства, да би деловао или се уздржао од деловања које је у складу са његовом дужношћу, односно да би вршио своје функције супротно својим званичним дужностима на начин који штети или на начин за који постоји вероватноћа да ће штетити финансијским интересима Уније;
 - з) *сукоб интереса* настаје када је непристрасно и објективно вршење функције неког финансијског званичника или другог лица компромитовано из разлога који обухватају интересе везане за породицу, емотивни живот, политичку или националну припадност, економски интерес или било који други заједнички интерес са примаоцем;
 - и) *примарни управни или судски налаз* значи прву писану процену надлежног државног органа, било управног или судског, у којем се на основу конкретних чињеница закључује да је дошло до неправилности, не доводећи у питање могућност да овај закључак може накнадно да се ревидира или повуче као резултат развоја догађаја у току управног или судског поступка.

Дефиниције наведене у овом члану неће се тумачити као да се њима уводе нове врсте кривичних дела у кривичном законнику Републике Србије нити као његове измене и допуне.

ОДЕЉАК VI

ПРАЋЕЊЕ, ВРЕДНОВАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

ПОДОДЕЉАК I

ПРАЋЕЊЕ

Члан 52. Одбор за праћење ИПА

- 1) Комисија и корисник ИПА II успостављају Одбор за праћење ИПА најкасније шест месеци по ступању на снагу првог Финансијског споразума. Овај одбор има и све надлежности Одбора за праћење ИПА у смислу Уредбе (ЕЗ) бр. 1085/2006.
- 2) Одбор за праћење ИПА II ће разматрати укупну делотворност, ефикасност, квалитет, кохерентност, координацију и усклађеност спровођења свих предвиђених акција у смислу испуњавања циљева утврђених финансијским споразумима и националним стратешким документима. У ту сврху, овај одбор ће, када је потребно, заснивати своје деловање на информацијама које обезбеђују секторски одбори за праћење.
- 3) Ради обезбеђивања боље кохерентности и координације помоћи ИПА II како је то одређено у националним стратешким документима и, ако је релевантно, у заједничким стратешким документима више држава или у ИПА II Уредби, и ради унапређења укупне ефикасности, делотворности, утицаја и одрживости ове помоћи, Одбор за праћење ИПА може давати одговарајуће предлоге Комисији, Националном ИПА координатору и Националном службенику за одобравање. Овај одбор може такође давати и препоруке надлежном секторском одбору (одборима) за праћење у смислу предузимања корективних акција, а у циљу обезбеђивања испуњења циљева ИПА II и јачања ефикасности и делотворности помоћи ИПА II. У ту сврху, Одбор за праћење, када је то сврсисходно, узима у обзир и закључке и препоруке до којих се дошло на основу предузетих поступака праћења и вредновања, а које су иницирали Комисија и/или корисник ИПА II.
- 4) По договору са Националним ИПА координатором, Националним службеником за одобравање и Комисијом, Одбор за праћење ИПА усваја пословник о раду.
- 5) Одбор за праћење ИПА сачињаваће представници Комисије, Националног ИПА координатора и других релевантних националних државних органа и тела корисника ИПА II и, када је релевантно, и представници међународних организација, укључујући међународне финансијске институције и друге заинтересоване стране, као што су организације цивилног друштва и организације приватног сектора. Представници заинтересованих страна бирају се у складу са правилима и критеријумима одређеним у пословнику о раду Одбора за праћење ИПА и у договору са Комисијом. Представник Комисије и Национални ИПА Координатор заједнички ће председавати састанцима Одбора за праћење ИПА.
- 6) Одбор за праћење ИПА II састаје се најмање једном годишње. Састанци се могу заказивати и по потреби (*ad hoc*) на иницијативу Комисије или

корисника ИПА II, а посебно када је потребно обрадити одређене тематске целине.

- 7) Уколико при директном управљању, нису успостављени секторски одбори за праћење, како је одређено у члану 53. овог споразума, Одбор за праћење ИПА II вршиће функције наведене у ставу 3. члана 53. овог споразума.

Члан 53. Секторски одбор за праћење

- 1) У оквиру индиректног управљања од стране корисника ИПА II, корисник ИПА II у консултацији са Комисијом, успоставља секторске одборе за праћење по областима политика или по програмима, односно, по потреби и на секторском нивоу, најкасније шест месеци по ступању на снагу првог Финансијског споразума који се односи на конкретну област политика или програм. По потреби, секторски одбори за праћење могу се успоставити и *ad hoc* када се примењују други модалитети спровођења.
- 2) Сваки секторски одбор за праћење разматра делотворност, ефикасност, квалитет, кохерентност, координацију и усклађеност спровођења акција у областима политика или у програмима, као и њихову конзистентност са одговарајућим националним секторским стратегијама, односно регионалним секторским стратегијама када је то од значаја. Секторски одбор за праћење мери остварени напредак у погледу остваривања циљева акција и њихових очекиваних учинака, резултата и ефеката, и то на основу показатеља који се дефинишу у оквиру почетне ситуације, као и напредак у погледу извршавања финансијских обавеза.
- 3) Полазећи од извештаја које обезбеђује оперативна структура/оперативне структуре, секторски одбори за праћење надлежни су нарочито за:
- а) разматрање оствареног напретка у погледу испуњавања циљева, постизања планираних учинака и резултата, као и за оцењивање утицаја и одрживости текућих програма и акција уз обезбеђивање кохерентности са актуелним дијалогом у домену јавних политика, као и са релевантним националним и регионалним секторским стратегијама и/или активностима више држава и регионалним активностима у земљи;
 - б) разматрање годишњих извештаја о спровођењу, укључујући извршење финансијских обавеза при спровођењу акција;
 - в) испитивање релевантних доступних налаза и закључака као и предлога за корективне мере и накнадне акције, који проистичу из предузетих провера на терену, или из других предузетих активности праћења и вредновања;
 - г) сагледавање свих релевантних аспеката функционисања система управљања и контроле;
 - д) разматрање било којих проблематичних питања и акција;
 - ђ) по потреби, разматрање или давање предлога за измене и допуне програма и за предузимање других корективних мера неопходних да би се осигурало испуњавање циљева акција, као и јачање ефикасности, делотворности, утицаја и одрживости помоћи ИПА II;
 - е) разматрање предузетих мера у погледу информисања, стављања на увид јавности, транспарентности, видљивости и комуникација, у складу са члановима 23. и 24. овог споразума
- Друге посебне одредбе могу се навести у секторским и финансијским споразумима.

- 4) На крају састанака секторских одбора за праћење доносе се оперативни закључци, односно препоруке. Ови закључци су предмет даљег праћења и разматрања на наредним састанцима одбора и представљаће основ за извештавање Одбора за праћење ИПА о оствареном напретку у складу са чланом 52. став 2. овог споразума.
- 5) По договору са оперативном структуром, Националним ИПА координатором и Комисијом, сваки секторски одбор за праћење усваја пословник о раду.
- 6) Секторски одбор за праћење сачињен је од представника релевантних националних државних органа и тела, других заинтересованих страна, као што су партнери из економског, социјалног домена и домена заштите животне средине, као и од релевантних представника међународних организација, укључујући и представнике међународних финансијских институција и организација цивилног друштва. Комисија учествује у раду секторског одбора за праћење. Представници заинтересованих страна бирају се у складу са правилима и критеријумима одређеним у пословнику о раду. Састанцима секторског одбора за праћење председава високо ранжирани представник корисника ИПА II. У зависности од области политика или програма, Комисија може копредседавати састанцима секторског одбора за праћење.
- 7) Секторски одбори за праћење састајаће се најмање два пута годишње. Састанци се могу заказивати и по потреби (*ad hoc*).
- 8) У току спровођења програма и акција на основу Уредбе (ЕЗ) бр. 1085/2006 и на основу ИПА II Уредбе, секторски одбори за праћење установљени на основу члана 19. Уредбе о спровођењу ИПА II, такође у обзир узимају и рад секторских одбора за праћење установљених на основу Уредбе (ЕЗ) бр. 1085/2006, а посебно у погледу програма и акција у релевантним компонентама ИПА односно областима политика или секторима.

Члан 54. Остале активности праћења

- 1) Корисник ИПА II примењује транспарентне, недискриминаторне и делотворне поступке праћења у погледу стварног спровођења поверених задатака, укључујући и редовно, систематско и адекватно планирано накнадно (*ex-post*) праћење ради оцене релевантности, ефикасности, делотворности, утицаја и одрживости помоћи ИПА II.
- 2) По потреби, могу се успоставити и други аранжмани за праћење. О активностима и учинцима њиховог рада извештава се Одбор за праћење ИПА.

ПОДОДЕЉАК II

ВРЕДНОВАЊЕ

Члан 55. Општа начела вредновања помоћи ИПА II

- 1) помоћ ИПА II вреднује се у складу са чланом 30. став 4. Финансијске уредбе, и то у циљу унапређивања релевантности, кохерентности, квалитета, ефикасности, делотворности помоћи, као и додате вредности са

становишта деловања Уније, затим конзистентности и повезаности помоћи са релевантним дијалогом у домену јавних политика.

- 2) Циљеви вредновања обухватају следеће:
 - а) оцењивање услова за спровођење помоћи, њеног будућег и тренутног учинка, као и оцењивање конзистентности помоћи са стратешким циљевима који се постављају ради постизања дугорочних ефеката и циљева;
 - б) оцењивање релевантности договорених показатеља резултата и утицаја у правцу постизања дугорочних, општих учинака и циљева;
 - в) оцењивање процеса програмирања и система праћења и, по потреби модалитета спровођења;
 - г) остваривање одговорности у односу на институције ЕУ и јавност у погледу коришћења помоћи, односно коришћења средстава и постизања вредности за уложена финансијска средства;
 - д) стицање корисних искустава ради усмеравања ка унапређењу квалитета и осмишљавања будућих стратегија и интервенција.
У ту сврху, поступци вредновања ће бити благовремено предузети и њихови налази ће се узети у обзир у наредном циклусу програмирања и спровођења, као и у погледу одлуке о расподели ресурса.
- 3) Вредновања се могу вршити на нивоу политика, затим на стратешком, тематском, секторском, програмском и оперативном нивоу, као и на нивоу државе или на регионалном нивоу.
- 4) Могу се вршити претходна (*ex-ante*) вредновања. Ова вредновања за циљ имају оптимизацију расподеле буџетских средстава у оквиру програма и унапређење квалитета програмирања. Посредством ових вредновања се утврђују и оцењују неусклађености, недостаци и потенцијали за развој, циљеви које треба постићи, затим очекивани резултати, квантификовани циљеви, као и, по потреби, кохерентност предложене стратегије и квалитет поступака за спровођење, праћење, вредновање и финансијско управљање.
- 5) Периодична (*interim*) вредновања врше се по потреби, у складу са чланом 18. Правила за спровођење Финансијске уредбе. Периодично вредновање спроводи се ради оцене учинка помоћи, постигнутих резултата и примењених стечених искустава у погледу распоређивања људских и финансијских ресурса, као и ради оцене њихове конзистентности са постављеним циљевима. Поред тога, Комисија може вршити вредновање стратешких докумената на нивоу државе или на регионалном нивоу.
- 6) Накнадним (*ex-post*) вредновањима оцењује се релевантност ИПА II помоћи, као и додата вредност са становишта деловања Уније, затим ефикасност, делотворност, ефекат и одрживост помоћи ИПА II која се одобрава ради постизања постављених циљева.
- 7) Приликом вредновања у обзир се узимају и циљеви одрживог развоја и релевантно законодавство Уније. Дугорочнији учинак и одрживост ефеката помоћи ИПА II вредноваће се у складу са правилима и процедурама који важе у датом тренутку.
- 8) Одбор за праћење ИПА II и секторски одбори за праћење. узимају у обзир резултате вредновања.

- 9) Комисија дефинише методе вредновања, укључујући и стандарде квалитета и објективне и мерљиве показатеље. Корисник ИПА II примењује те методе при спровођењу вредновања.

Члан 56. Вредновања која спроводи Комисија

Када Комисија спроводи вредновања у складу са чланом 12. и 17. Заједничке уредбе о спровођењу, корисник ИПА II ће пружати помоћ Комисији кроз обезбеђивање свих неопходних података и информација укључујући и показатеље за мерење напретка на нивоу државе дефинисаних у оквиру националних стратешких докумената, како би се омогућило праћење и вредновање односних акција, у складу са међународним обавезама о делотворности помоћи.

Члан 57. Вредновања која спроводи корисник ИПА II у оквиру индиректног управљања

- 1) Корисник ИПА II коме су поверени послови извршења буџета у оквиру помоћи ИПА II, одговоран је за спровођење вредновања програма којима управља, у складу са чланом 55. овог споразума.
- 2) По договору са Комисијом Корисник ИПА II припрема план вредновања, у оквиру кога ће бити представљене активности које намерава да спроведе у различитим фазама процедуре вредновања.

ПОДОДЕЉАК III

ИЗВЕШТАВАЊЕ

Члан 58. Општи захтеви за извештавање Комисије

Национални ИПА координатор доставља Комисији годишњи извештај о спровођењу помоћи ИПА II до 15. фебруара наредне финансијске године. Извештај се припрема у складу са моделом извештаја који је приложен Финансијском споразуму и обухвата посебно:

- а) учешће Корисника ИПА II у активностима које се односе на програмирање, праћење и вредновање, комуникације и видљивост;
- б) проблеме уочене при испуњавању постављених услова и при обезбеђивању одрживости, релевантне предузете/планиране мере, главне уочене проблеме хоризонталног карактера, као и мере предузете за превазилажење истих, као и проблеме уочене у току спровођења активности;
- в) информације о показатељима установљеним у националним стратешким документима и у програмским документима наведеним у Одељку III овог споразума.

Други захтеви у погледу извештавања могу се утврдити у секторским и финансијским споразумима.

Члан 59. Захтеви за извештавање Комисије у оквиру индиректног управљања од стране корисника ИПА II у складу са чланом 60. став 5. Финансијске уредбе

- 1) Поред захтева наведених у члану 58. национални ИПА координатор доставља Комисији, националном службенику за одобравање и ревизорском телу, годишњи извештај о извршавању поверених послова за извршење буџета најкасније до 15. фебруара наредне финансијске године. Извештај се заснива на информацијама које достављају оперативне структуре у складу са моделом извештаја који је приложен Финансијском споразуму и обухватају посебно:

- а) кратак преглед главних постигнућа;
- б) кратак преглед главних проблема уочених приликом обављања поверених послова при извршавању буџета уз преглед накнадно предузетих мера;
- в) квантитативне и квалитативне информације о напретку у остваривању циљева, резултата, као и показатеља установљених у националним стратешким документима и програмским документима одређеним у Одељку III;
- г) препоруке за предузимање корективних/даљих мера.

- 2) До 15. фебруара наредне финансијске године, национални службеник за одобравање доставља Комисији, уз копију националном ИПА координатору и ревизорском телу:
 - а) годишње финансијске извештаје или билансе на обрачунској основи, како је прецизирано у финансијском споразуму, а који су припремљени у складу са моделом годишњих финансијских извештаја или биланса приложеним уз финансијски споразум, у којима су јасно представљени прихваћени трошкови и извршена плаћања.
 - б) годишњу изјаву о управљању по програму, сачињену у складу са Анексом В овог споразума и која обухвата:
 - (i) целокупну одговорност за финансијско управљање фондовима Европске уније у Републици Србији, као и одговорност за законитост и регуларност основних трансакција;
 - (ii) одговорност за делотворно функционисање система управљања и интерне контроле у оквиру ИПА II;
Ако потврде које се захтевају у складу са Анексом В овог споразума, нису доступне, национални службеник за одобравање информисаће Комисију о разлозима и потенцијалним последицама, уз информације о предузетим или планираним мерама да би се ситуација исправила и да би се заштитили интереси Европске уније; и
 - в) кратак преглед извештаја о интерним ревизијама и контролама које предузима управљачка структура, а који обезбеђују добар основ за изјаву о управљању. Овај преглед обухвата анализу природе и обима грешака и слабости утврђених у системима, затим приказ предузетих или планираних корективних мера, као и преглед активности предузетих по налазима из извештаја ревизорских тела.
- 3) До 15. марта наредне финансијске године, ревизорско тело доставља ревизорско мишљење Комисији и Влади Републике Србије, а копију националном ИПА координатору и националном службенику за одобравање, заједно са годишњим извештајем о активностима ревизорског тела, како је ближе одређено у члану 5. став 3. тачка б) подтачка (ii) Анекса А и Анекса Г и Д овог споразума.
- 4) На крају спровођења сваког програма и до крајњег рока одређеног у Финансијском споразуму, национални ИПА координатор - на основу извештаја оперативних структура како је наведено у члану 60. став 1. овог споразума - подноси завршни извештај који обухвата читав период спровођења и може обухватати и последњи годишњи извештај.
- 5) Национални ИПА координатор подноси завршни извештај о спровођењу програма помоћи ИПА II, који покрива читав период спровођења програма усвојених од 1. јануара 2014. до 31. децембра 2020. године.
- 6) Национални службеник за одобравање подноси редовне извештаје са подацима који се тичу финансијског спровођења електронским путем. Ближе одредбе о учесталости, формату и типу података који се достављају, одређују се у финансијским споразумима.

Члан 60. Извештаји оперативних структура у оквиру индиректног управљања од стране корисника ИПА II

- 1) Оперативне структуре достављају све неопходне информације националном ИПА координатору и националном службенику за одобравање за потребе извештаја наведених у члановима 58. и 59. овог споразума.
- 2) У зависности од акције или програма у надлежности оперативне структуре, од оперативне структуре се може захтевати да изради свеобухватан годишњи извештај који се односи на целу финансијску годину, а који национални ИПА координатор треба да поднесе Комисији, пошто га размотри надлежни секторски одбор за праћење. Додатни захтеви у погледу извештавања поред оних наведених у ставу 1, утврђују у секторским или финансијским споразумима.

Члан 61. Језик

Сви извештаји, оцене и било који други документи који се тичу припреме или спровођења програма ИПА II достављају се Комисији на енглеском језику.

ОДЕЉАК VII

ОДРЕДБЕ О ВИШЕГОДИШЊИМ АКЦИОНИМ ПРОГРАМИМА СА ПОДЕЉЕНИМ ОБАВЕЗАМА

Члан 62. Начела за спровођење вишегодишњих акционих програма са подељеним обавезама у оквиру индиректног управљања од стране Корисника ИПА II

- 1) Програм помоћи ИПА II може се спроводити у оквиру индиректног система управљања преко вишегодишњих акционих програма са подељеним обавезама, како је наведено у члану 189. став 3. Финансијске уредбе и члану 6. став 3. Заједничке уредбе о спровођењу. Такве програме Комисија припрема на основу секторског оперативног програма/секторских оперативних програма или на основу акционих докумената, који израђују надлежне оперативне структуре. Секторски оперативни програми или акциони документи израђују се у консултацијама са Комисијом и релевантним заинтересованим странама.

Секторски оперативни програми ће садржати све потребне информације које се захтевају у складу са упутствима Комисије, укључујући између осталог и следеће:

- а) процену средњорочних потреба и циљева;
- б) преглед обављених консултација са релевантним заинтересованим странама;
- в) опис одабраних стратешких акција;
- г) финансијску табелу која исказује укупан износ доприноса Уније за сваку годину, за сваку акцију, и индикативно, за сваку активност;
- д) предложене модалитете вредновања и праћења;
- ђ) индикативну листу великих пројеката, ако их има;
- е) ако је релевантно, опис националних структура и државних органа за управљање оперативним програмом и за контролу оперативног програма, у складу са чланом 10. и Анексом А овог споразума.

- 2) Као део вишегодишњег акционог програма са подељеним обавезама, како је наведено у ставу 1, из помоћи се могу финансирати велики пројекти. За потребе овог члана, „*велики пројекат*” значи пројекат који се састоји од низа радова, активности или услуга, и који је предвиђен за извршавање конкретног и недељивог задатка јасне економске или техничке природе са јасно утврђеним циљевима и чија укупна вредност прелази 10 милиона евра.
- 3) Корисник ИПА II подноси велике пројекте на одобрење Комисији. У одлуци о одобрењу пројекта дефинисаће се физички објекат и прихватљиви трошкови. После тога ће уследити билатерални споразум са корисником ИПА II у којем се утврђују ови елементи.
- 4) При подношењу великог пројекта Комисији, корисник ИПА II обезбеђује све информације које се захтевају у складу са упутствима Комисије, укључујући између осталог и следеће:
 - а) информације о субјекту одговорном за спровођење;
 - б) информације о природи инвестиције;
 - в) динамику спровођења;
 - г) процену укупног друштвено-економског биланса конкретне операције;
 - д) анализу утицаја на животну средину; и
 - ђ) финансијски план.
- 5) За потребе овог члана „*активност*” значи компоненту акције која се може јасно одредити у смислу трошкова и доприноса Еврске уније, као и по типу финансирања (нпр. набавка, бесповратна средства итд.) а коју су изабрале оперативне структуре односног програма, или је активност у њиховој надлежности и која доприноси циљевима акције. У смислу финансијских инструмената, активност чине финансијски доприноси из програма финансијским инструменатима и накнадна финансијска подршка која се обезбеђује из тих финансијских инструмената.
- 6) У случају великих пројеката, како је наведено у ставу 3, трошкови неће бити прихватљиви пре усвајања одлуке Комисије којом се одобрава пројекат.
- 7) У оквиру вишегодишњих програма са подељеним обавезама, Комисија има право да захтева претходно подношење предлога и за оне активности које не потпадају под дефиницију већих пројеката. Када су у питању ове активности, трошкови неће бити прихватљиви пре него што Комисија званично обавести корисника ИПА II да је активност одобрена.
- 8) Што се тиче активности, које генеришу нето приход по окончању, а које треба да се финансирају у оквиру помоћи ИПА II преко вишегодишњих акционих програма са подељеним обавезама, како је наведено у ставу 1 овог члана, прихватљиви трошкови ће се смањити унапред узимајући у обзир могући нето приход који ће спровођењем активности бити генерисан у току одређеног референтног периода који покрива спровођење активности и период после њеног окончања.

За потребе овог става, „нето приход” значи прилив готовине коју непосредно плаћају корисници роба или услуга које произилазе из дате активности, као што су трошкови које непосредно носе корисници за коришћење инфраструктуре, затим за продају или давање у закуп земљишта или зграда, или плаћања за услуге, уз изузимање свих оперативних трошкова и трошкова замене опреме кратког века трајања који су настали у току

одговарајућег периода. Оперативне уштеде које настану у току активности сматраће се нето приходом, осим уколико се изврши њихово пребијање подједнаким трошком у оперативном деловању. Ако сви инвестициони трошкови, који су непосредно повезани и неопходни за активност, нису прихватљиви за финансирање у оквиру помоћи ИПА II, нето приход ће се сразмерно поделити на прихватљиви и неприхватљиви део инвестиционих трошкова. Ближе одредбе о обрачуна нето прихода утврђују се у одговарајућем финансијском споразуму.

- 9) Овај члан се не односи на вишегодишње програме руралног развоја са подељеним обавезама.

ОДЕЉАК VIII

ОДРЕДБЕ О ПРОГРАМИМА ПРЕКОГРАНИЧНЕ САРАДЊЕ

ПОДОДЕЉАК I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 63. Облици прекограничне сарадње

- 1) Помоћ у оквиру овог одељка усмерена је ка промовисању добросуседских односа, у којима се негују европске интеграције и промовише друштвено-економски развој кроз заједничке локалне и регионалне иницијативе.
- 2) Прекогранична сарадња обезбеђује помоћ за следеће:
 - а) Прекограничну сарадњу између једне или више држава чланица Европске уније и једног или више корисника ИПА II;
 - б) Прекограничну сарадњу између два или више корисника ИПА II;
 - в) Прекограничну сарадњу код које државе прихватљиве у оквиру Инструмента Европског суседства учествују у ИПА II програмима прекограничне сарадње.
- 3) Овај одељак се примењује на прекограничну сарадњу наведену у тачкама б) и в) става 2. овог члана. Правила која важе за прекограничну сарадњу наведена у ставу 2. тачка а) овог члана, одредиће се у финансијским споразумима закљученим на основу члана 8. овог споразума.

Члан 64. Додатне дефиниције за прекограничну сарадњу

За потребе овог одељка примењују се следеће дефиниције:

- а) „операција” значи пројекат, уговор, акцију или групу пројеката који доприносе циљевима тематске области политика или тематских приоритетних области на које се односе, а које одабере тело за уговарање у оквиру одговарајућег програма, или су у његовој надлежности;
- б) „корисник” значи јавно или приватно тело одговорно за иницирање или за иницирање и спровођење операција;
- в) „јавни расход” значи сваки јавни допринос финансирању операција, чији је извор буџет националних, регионалних или локалних јавних органа, затим буџет Европске уније у вези са помоћи ИПА II, као и буџет

асоцијација јавних органа или тела јавног права са надлежностима у домену јавне службе.

Члан 65. Износ и ниво помоћи ИПА II

- 1) У одлуци Комисије којом се усваја програм прекограничне сарадње утврдиће се стопа суфинансирања и максималан износ помоћи ИПА II алтернативно на основу следећег:
 - а) укупни прихватљиви трошкови, укључујући јавне и приватне расходе; или
 - б) прихватљиви јавни трошкови.
- 2) Ниво суфинансирања Уније на нивоу сваког тематског приоритета неће бити мањи од 20% нити већи од 85% прихватљивих трошкова. Ниво суфинансирања за техничку помоћ наведену у члану 72. овог споразума биће 100%.

ПОДОДЕЉАК II

ПРАВИЛА ПРОГРАМИРАЊА

Члан 66. Тематски приоритети и концентрација прекограничне сарадње у оквиру ИПА II

- 1) За сваки програм прекограничне сарадње, државе учеснице одабраће највише четири тематска приоритета, како је наведено у Анексу И овог споразума.
- 2) Програми прекограничне сарадње такође ће укључити и посебне буџетске ставке за операције техничке помоћи у складу са чланом 72. овог споразума.

Члан 67. Географска покривеност

Државе учеснице и Комисија договориће се о листи прихватљивих региона који ће бити обухваћени одговарајућим програмом прекограничне сарадње.

Члан 68. Припрема, оцена, одобравање и измене и допуне програма прекограничне сарадње

- 1) Програми прекограничне сарадње израђују се у складу са моделом програма који обезбеди Комисија и припремају их заједнички државе учеснице.
- 2) За сваки одабрани тематски приоритет, државе учеснице договарају се о посебним циљевима, очекиваним резултатима и показатељима успешности, као и типовима активности које треба подржати, укључујући одређивање главних циљних група и корисника.
- 3) Програм прекограничне сарадње доставља се на одобравање Комисији електронским путем од стране корисника ИПА II на чијој територији се налази тело за уговарање.

- 4) Комисија оцењује конзистентност програма прекограничне сарадње са Уредбом о спровођењу ИПА II и њихов ефективан допринос одабраним тематским приоритетима који су прецизирани у Анексу II овог споразума, као и циљевима утврђеним у стратешким документима.
- 5) Комисија доставља своја запажања у року од три месеца од дана подношења програма прекограничне сарадње. Државе учеснице пружају Комисији све неопходне додатне информације и, по потреби, ревидирају предложени програм прекограничне сарадње.
- 6) При одобравању програма прекограничне сарадње по његовом званичном подношењу, Комисија мора да осигура да су сва њена запажања адекватно узета у обзир.
- 7) На иницијативу држава учесница или на иницијативу Комисије у договору са државама учесницама, програми прекограничне сарадње се могу мењати и допуњавати.
- 8) Захтеви за измене и допуне програма прекограничне сарадње које поднесу државе учеснице, биће образложени и у њима ће посебно бити утврђен очекивани утицај измена програма о прекограничној сарадњи на постизање његових циљева. Уз ове захтеве поднеће се и ревидирани програм. Ставови од 3) до 6) овог члана важе за измене и допуне програма прекограничне сарадње.

Измене и допуне могу се захтевати у неком од следећих случајева:

- а) након средњорочног поновног разматрања стратешких докумената, уколико је дошло до таквих измена стратегија које знатно утичу на програме прекограничне сарадње, укључујући промене у погледу локације тела за уговарање или измене финансијског плана;
- б) после значајних друштвено-економских промена у програмској области;
- в) да би се узеле у обзир значајне промене у приоритетима Европске уније, као и у националним или регионалним приоритетима;
- г) на основу резултата вредновања како је наведено у члану 55. овог споразума.

Члан 69. Билатерални споразуми између држава учесница који се односе на управљање програмима прекограничне сарадње који се спроводе по индиректном управљању

У оквиру индиректног управљања, државе учеснице закључују билатерални споразум за све време трајања програма прекограничне сарадње, којим се одређују одговорности сваке од држава учесница за спровођење односног програма прекограничне сарадње. Билатерални споразум обухватаће између осталог:

- а) опис главних структура за спровођење и њихових улога и одговорности;
- б) опис модалитета управљања, затим финансирања, контроле и ревизије за програм прекограничне сарадње;
- в) модалитете који се односе на главне процедуре за спровођење, укључујући и поступак за одабир операција, као и модалитете за праћење на нивоу програма прекограничне сарадње и на нивоу операција;

- г) модалитете за обезбеђивање законитости и регуларности трошкова који настану код корисника, као и да би се обезбедиле провере наведене у члану 4. став 3. тачка б) подтачка (х) Анекса А овог споразума;
- д) корективне мере у случају тешкоћа приликом спровођења;
- ђ) аранжмане за гарантовање одговорног финансијског управљања новчаним средствима додељеним програму прекограничне сарадње, укључујући и повраћај непрописно плаћених износа;
- е) модалитете за изузеће од плаћања пореза у складу са чланом 28. овог споразума.

ПОДОДЕЉАК III

ОПЕРАЦИЈЕ

Члан 70. Одабир операција

- 1) Операције одабране у оквиру програма прекограничне сарадње имаће јасне прекограничне утицаје и користи.
- 2) Одабир операција у оквиру програма прекограничне сарадње врши тело за уговарање путем јавних позива за достављање понуда који се односе на подручје прихватљиво у оквиру односних програма.
- 3) Државе учеснице могу одредити операције и ван јавног позива за достављање понуда. У том случају, операције ће бити посебно наведене у програму прекограничне сарадње у складу са чланом 68. овог споразума.
- 4) Одабране операције прекограничне сарадње обухватају кориснике из бар две државе учеснице. Корисници ће сарађивати у погледу израде и спровођења операција. Поред тога, они ће сарађивати и при избору особља или финансирању операција или по оба основа.
- 5) Операција се може спроводити и у само једној држави која учествује у програму, под условом да се утврде прекогранични ефекти и користи такве операције.

Члан 71. Корисници

- 1) За програме прекограничне сарадње који су наведени у члану 63. став 2. тачка б) овог споразума, корисници се одређују код корисника ИПА II који учествује у програму. За програме прекограничне сарадње наведене у члану 63. став 2. тачка в) овог споразума, корисници се одређују код корисника ИПА II или у држави која учествује у програму на основу Инструмента европског суседства.
- 2) Сви корисници бесповратних средстава одређују једног корисника операције у програму прекограничне сарадње за водећег корисника.
- 3) Водећи корисник преузима одговорност за финансијско спровођење целокупне операције, затим води рачуна о томе да се спровођење операције обавља у складу са условима одређеним у уговору и да уређује односе са другим корисницима ради гарантовања одговорног финансијског управљања новчаним средствима додељеним за операцију, укључујући и модалитете за повраћај непрописно исплаћених износа.

Члан 72. Техничка помоћ

- 1) Сваки програм прекограничне сарадње садржи посебну буџетску ставку за операције техничке помоћи.
- 2) Износ помоћи ИПА II намењен за техничку помоћ ограничиће се на 10% укупног износа намењеног програму прекограничне сарадње.
- 3) Операције техничке помоћи могу обухватати, између осталог, следеће:
 - а) припрему, управљање, праћење, вредновање, информисање, комуникацију, умрежавање, решавање по жалбама, контролне и ревизорске активности у вези са спровођењем програма прекограничне сарадње;
 - б) активности за јачање административних капацитета за спровођење програма прекограничне сарадње;
 - в) акције за смањење административног оптерећења за кориснике, укључујући систем електронске размене података, и акције за јачање капацитета тела држава учесница и размену најбољих пракси између њих, као и за јачање капацитета корисника за управљање и коришћење помоћи ИПА II.
Ове акције се могу тицати претходних и накнадних програмских периода.
- 4) Изузетно од члана 31. овог споразума, трошкови за техничку помоћ за подршку у припреми програма прекограничне сарадње и за успостављање система управљања и контроле могу бити прихватљиви за финансирање и пре датума усвајања одлуке Комисије за одобравање програма прекограничне сарадње, али не пре 1. јануара 2014. године.

ПОДОДЕЉАК IV

СПРОВОЂЕЊЕ

Члан 73. Модалитети спровођења

- 1) Програми прекограничне сарадње ће се спроводити по директном или индиректном управљању.
- 2) Програмима прекограничне сарадње управља тело за уговарање, које је одређено у одлуци Комисије којом се одобрава односни програм прекограничне сарадње.

ПОДОДЕЉАК V

ПРОГРАМСКЕ СТРУКТУРЕ И ОРГАНИ И ЊИХОВЕ ОДГОВОРНОСТИ

Члан 74. Одговорна лица и тела за управљање прекограничном сарадњом

- 1) Следеће структуре, наведене у члану 10. овог споразума, учествоваће у управљању програмима прекограничне сарадње код корисника ИПА II:
 - а) Национални ИПА координатори држава учесница и, где је применљиво, координатори територијалне сарадње;

- б) Национални службеник за одобравање и управљачка структура корисника ИПА II код којег је смештено тело за уговарање у случају када се програм прекограничне сарадње спроводи по индиректном управљању;
 - в) оперативне структуре свих држава учесница које ће тесно сарађивати у програмирању и спровођењу релевантног програма прекограничне сарадње. У случају индиректног управљања, оперативна структура обухвата и тело за уговарање;
 - г) ревизорско тело, када се програм прекограничне сарадње спроводи по индиректном управљању.
- 2) Државе учеснице ће успоставити Заједнички одбор за праћење (у даљем тексту: ЗОП), који ће имати и функцију секторског одбора за праћење како је утврђено у члану 53. овог споразума.
- 3) Заједнички технички секретаријат (у даљем тексту: ЗТС) успоставља се ради пружања помоћи Комисији, оперативним структурама и ЗОП.

Члан 75. Национални ИПА координатор

Национални ИПА координатори држава учесница заједнички су одговорни за конзистентност циљева предложених програма прекограничне сарадње са циљевима стратешких докумената ИПА II.

Члан 76. Оперативне структуре

- 1) Оперативна структура (или оперативне структуре) успоставља се у оквиру управе сваке од држава учеснице ради припреме, спровођења и управљања програмима прекограничне сарадње. Иста оперативна структура може се користити за више од једног програма прекограничне сарадње.
- 2) У оквиру индиректног управљања, оперативна структура државе којој су поверени задаци спровођења буџета за дати програм прекограничне сарадње, обухватаће и тело за уговарање.
- 3) Оперативне структуре држава учесница тесно ће сарађивати при извршавању задатака од заједничког интереса. Оне ће заједнички обављати следеће функције и преузети следеће обавезе:
- а) припрема програма прекограничне сарадње у складу са чланом 68. овог споразума, или ревизије програма;
 - б) припрема билатералног споразума у складу са чланом 69. овог споразума у случају индиректног управљања и обезбеђивање његовог спровођења;
 - в) сарадња при обезбеђивању испуњавања задатака наведених у ставовима 4. и 5. овог члана;
 - г) осигуравање учешћа на састанцима ЗОП и другим билатералним састанцима;
 - д) именовање представника у ЗОП;
 - ђ) успостављање Заједничког техничког секретаријата (ЗТС) и обезбеђивање особља за адекватно функционисање ЗТС;
 - е) припрема и спровођење стратешких одлука ЗОП;
 - ж) пружање подршке у раду ЗОП и обезбеђивање информација неопходних за извршавање задатака ЗОП, а посебно информација у вези са напретком оперативног програма у постизању предвиђених циљева по

- тематским приоритетима како је одређено у програму прекограничне сарадње;
- з) успостављање система за прикупљање поузданих информација о спровођењу програма прекограничне сарадње;
 - и) израда годишњих и завршних извештаја о спровођењу како је наведено у члану 80. овог споразума;
 - ј) припрема и спровођење кохерентног плана комуникације и видљивости;
 - к) израда годишњег плана рада за ЗТС који треба да одобри ЗОП;
- 4) Ако се програм прекограничне сарадње спроводи у оквиру индиректног управљања, оперативна структура корисника ИПА II код којег је смештено тело за уговарање, поред онога што је наведено у члану 4. Анекса А овог споразума, предузима и следеће радње:
- а) именовање чланова одбора за оцену понуда и осигуравање да одбор за оцену понуда има још једног члана са правом гласа и то из државе у којој није смештено тело за уговарање, при чему тело за уговарање именује у складу са својим искључивим правом, председавајућег и секретара комисије;
 - б) оперативно праћење и управљање операцијама у тесној сарадњи са другом државом учесницом.
- 5) Ако оперативна структура корисника ИПА II код којег је смештено тело за уговарање, не може да врши провере предвиђене у члану 4. став 3. тачка б) подтачка (х) Анекса А овог споразума на читавом програмском подручју, државе учеснице ће се договорити о начину вршења провере управљања. Модалитети за вршење таквих провера утврдиће се у билатералним споразумима наведеним у члану 69. овог споразума.

Члан 77. Ревизорско тело

- 1) Ревизорско тело за програм прекограничне сарадње биће ревизорско тело оне државе у којој је смештено тело за уговарање.
- 2) Функције ревизорског тела наведене су у члану 5. Анекса А овог споразума.
- 3) Када ревизорско тело наведено у ставу 1. овог члана нема овлашћење да непосредно врши своје функције на читавој територији коју покрива програм прекограничне сарадње, у томе ће му помоћи група ревизора коју сачињавају по представник из сваке државе која учествује у програму прекограничне сарадње. Групом ревизора председава ревизорско тело корисника ИПА II у коме је смештено тело за уговарање програма прекограничне сарадње. Специфични модалитети за вршење таквих функција одређују се у билатералним споразумима из члана 69. овог споразума.

Члан 78. Заједнички одбор за праћење (ЗОП)

- 1) Државе учеснице успостављају ЗОП најкасније шест месеци по ступању на снагу првог финансијског споразума.
- 2) Свака држава учесница именује своје представнике у ЗОП.
- 3) ЗОП сачињавају представници националних ИПА координатора или координатора територијалне сарадње, по потреби, као и представници држава учесница (националних, регионалних, локалних тела), укључујући

оперативне структуре прекограничне сарадње, и по потреби друге заинтересоване стране, као што су организације цивилног друштва. Европска комисија учествује у раду ЗОП у саветодавном својству.

- 4) Радом ЗОП председава држава учесница у којој није смештено тело за уговарање.
- 5) ЗОП се састаје бар два пута годишње. Састанци се могу заказивати и *ad hoc* на иницијативу држава учесница или Комисије.
- 6) ЗОП усваја пословник о раду који се припрема у консултацијама са оперативним структурама и Комисијом.
- 7) Све државе учеснице имају једнако права гласа без обзира на број представника које су именовале.
- 8) Заједнички одбор за праћење има следеће одговорности:
 - а) одређивање тематских приоритета, специфичних циљева, крајњих корисника и посебан фокус сваког јавног позива за достављање понуда који одобрава Комисија;
 - б) испитивање и давање саветодавног мишљења о списку операција које се одабирају у оквиру јавног позива за достављање понуда пре доношења одлуке о додели бесповратних средстава. Тело за уговарање доноси коначну одлуку о додели бесповратних средстава;
 - в) разматрање оствареног напретка у погледу остваривања посебних циљева, очекиваних резултата и постигнућа по тематским приоритетима, како је одређено у програму прекограничне сарадње, на основу информација које обезбеде оперативне структуре држава учесница. Напредак ће се пратити на основу показатеља утврђених у програму прекограничне сарадње;
 - г) испитивање релевантних налаза и закључака, као и предлога за предузимање накнадних корективних мера које произилазе из провера на терену, праћења и евалуација, уколико су доступне;
 - д) одобравање предлога за ревидирање програма прекограничне сарадње. Када год је потребно, може давати предлоге за измене и допуне програма прекограничне сарадње, како је наведено у члану 68. овог споразума, да би се обезбедило постизање циљева програма прекограничне сарадње и јачање ефикасности, делотворности, утицаја и одрживости помоћи ИПА II. ЗОП такође може давати препоруке за унапређивање спровођења програма прекограничне сарадње;
 - ђ) испитивање и одобравање плана комуникације и видљивости за програм прекограничне сарадње;
 - е) испитивање и одобравање плана вредновања како је наведено у члану 57. став 2 овог споразума;
 - ж) испитивање и одобравање годишњих и завршних извештаја о спровођењу како је наведено у члану 80. овог споразума;
 - з) испитивање и одобравање годишњег плана рада Заједничког техничког секретаријата.
- 9) ЗОП подноси извештаје Одбору за праћење ИПА II у држави у којој је смештено тело за уговарање.

Члан 79. Заједнички технички секретаријат (ЗТС)

- 1) За сваки програм прекограничне сарадње успоставља се ЗТС ради пружања помоћи Комисији, оперативним структурама и ЗОП. ЗТС ће бити смештен у држави у којој је смештено тело за управљање. ЗТС може имати придружену канцеларију (антену) у другој држави учесници.
- 2) Рад ЗТС финансира се из буџета техничке помоћи.
- 3) Особље ЗТС чине држављани обе државе које учествују у програму прекограничне сарадње.
- 4) Радом ЗТС управља оперативна структура државе у којој је смештено тело за уговарање.
- 5) Сваке године, оперативне структуре припремају план рада ЗТС, који се доставља ЗОП на увид и одобравање.
- 6) ЗТС може одговорати, између осталог, за извршавање следећих задатака:
 - а) организовање састанака ЗОП, укључујући израду и дистрибуцију записника;
 - б) пружање помоћи потенцијалним учесницима позива у оквиру програма прекограничне сарадње у проналажењу партнера и изради пројеката, организовање информативних дана и радионица; развијање и одржавање мреже заинтересованих страна;
 - в) давање савета корисницима бесповратних средстава у спровођењу пројекта;
 - г) подршка у раду евалуационих комисија;
 - д) припрема, предузимање посета и извештавање о посетама ради праћења над спровођењем операција прекограничне сарадње;
 - ђ) успостављање система за прикупљање поузданих информација о спровођењу програма прекограничне сарадње;
 - е) обезбеђивање релевантних информација за годишње и завршне извештаје о спровођењу програма прекограничне сарадње;
 - ж) планирање и спровођење информативних кампања и других активности у вези са јачањем свести јавности о програму прекограничне сарадње, укључујући објављивање промотивног материјала о прекограничном програму и одржавање интернет сајта програма прекограничне сарадње.

ПОДОДЕЉАК VI

ИЗВЕШТАВАЊЕ

Члан 80. Годишњи и завршни извештаји о спровођењу

- 1) у складу са чланом 60. овог споразума, оперативне структуре припремају годишњи и завршни извештај о спровођењу за сваки програм прекограничне сарадње за потребе извештавања на основу чланова 58. и 59. овог споразума. Завршни извештај може обухватати последњи годишњи извештај. Извештај се израђује по моделу извештаја који је приложен уз финансијски споразум и обухвата, између осталог, следеће:

- a) напредак учињен при спровођењу програма прекограничне сарадње а посебно у погледу постизања одређених циљева по тематским приоритетима, укључујући квантитативне и квалитативне елементе који указују на напредак у вези са циљевима;
 - b) информације о мерама предузетим за обезбеђивање квалитета и делотворности спровођења, а посебно:
 - (i) мере за праћање, укључујући модалитете прикупљања података и, где је применљиво, мере за вредновање;
 - (ii) кратак преглед свих значајних проблема уочених при спровођењу прекограничног програма и свих предузетих корективних активности;
 - (iii) препоруке за корективне активности;
 - v) мере предузете за обезбеђивање видљивости и упознавање јавности са прекограничним програмом;
 - г) детаљне информације о финансијском спровођењу програма прекограничне сарадње.
Информације одређене у тачки (г) овог става обезбеђује тело за уговарање програма и биће обухваћене извештајима искључиво у оквиру индиректног управљања.
- 2) По прегледању и одобрењу ЗОП, извештаји се достављају Националном ИПА координатору и Националном службенику за одобравање корисника ИПА II код којег је смештено тело за уговарање, а ради достављања Националним ИПА координаторима других држава учесница као и Комисији у складу са захтевима у погледу извештавања одређених у члановима 58. и 59. овог споразума.

ОДЕЉАК IX

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 81. Комуникација

Размена информација и докумената између Комисије и корисника ИПА II у погледу програма, акционих докумената и њихових измена и допуна, као и документације која се тиче спровођења акција, по могућству ће се у највећој мери обављати електронским путем. Комисија и корисник ИПА II договориће се о модалитетима размене података што ће се уредити у секторском или финансијском споразуму.

Члан 82. Консултације

- 1) Свако питање које се односи на извршење или тумачење овог споразума биће предмет консултација између уговорних страна, што ће, уколико је нужно, за резултат имати измене и допуне овог споразума.
- 2) У случају пропуштања испуњавања обавеза одређених у овом споразуму, које нису адресиране благовременим корективним мерама, Комисија може обуставити финансирање активности на основу ИПА II.
- 3) Корисник ИПА II може се у целости или делимично одрећи спровођења помоћи ИПА II. У ту сврху, корисник ИПА II доставиће обавештење о томе бар 6 месеци унапред. Уговорне стране овог споразума ближе ће одредити такво одрицање разменом писама или изменама и допунама релевантног Финансијског споразума.

Члан 83. Решавање несугласица, арбитража

- 1) Несугласице које настану услед тумачења или извршења овог споразума биће решаване мирним путем кроз консултације, као што је то предвиђено чланом 82. овог споразума. Уговорне стране ће у писаној форми саопштити своје ставове и решења која сматрају могућим по питању несугласица. Уговорна страна ће одговорити на захтев друге уговорне стране за решење мирним путем у року од 30 дана. По истеку овог периода, или уколико покушај да се дође до решења мирним путем не доведе до договора у року од 60 дана од првог захтева, било која уговорна страна може обавестити другу страну да сматра да поступак решења мирним путем није успео.
- 2) У случају да решење мирним путем није могуће, било која од уговорних страна проблем може упутити на арбитражу у складу са Правилима арбитраже Сталног арбитражног суда из 2012. године која су на снази на дан ступања на снагу овог споразума.
- 3) Језик који ће се користити у арбитражним поступцима биће енглески. Орган који ће вршити именоване је Генерални секретар Сталног арбитражног суда, и то након пријема писаног захтева који поднесе било која од уговорних страна. Уговорне стране се саглашавају да се придржавају арбитражне одлуке. Одлука арбитра биће обавезујућа за све стране и неће постојати могућност улагања жалбе.

Члан 84. Спорови са трећим лицима

- 1) Без задирања у надлежност било ког суда који је у уговору који се финансира из ИПА II одређен као надлежни суд за спорове настале између уговорних страна у вези са тим уговором, Унија ће на територији Републике Србије уживати имунитет када су у питању парнице, укључујући арбитражу, осим како је одређено у члану 83. овог споразума, и законски поступци у вези са било којим спором насталим између Европске комисије и/или корисника ИПА II и трећег лица, односно између трећих лица, а који се непосредно или посредно односи на пружање помоћи ИПА II Кориснику на основу овог споразума, осим ако се Унија изричито одрекла тог имунитета.
- 2) Корисник ИПА II ће у било ком законском или управном поступку пред судом, трибуналом или органима управе у Републици Србији бранити овај имунитет и заузети став којим се узимају у обзир интереси Уније. Тамо где је то потребно, корисник ИПА II и Комисија ће обавити претходне консултације о томе који ће се став заузети.

Члан 85. Обавештења

- 1) Сва комуникација у вези са овим споразумом сачињава се у писаној форми, на енглеском језику. Свако саопштење мора бити потписано и достављено као оригинални документ, или као скенирани оригинални документ.
- 2) Сва комуникација у вези са овим споразумом шаље се на следеће адресе:

За Комисију:
Европска комисија
Генерални директорат за проширење
Поштанска адреса
Rue de la Loi 15

B-1049 Брисел Белгија
Факс: +32 229 68727
E-mail: elarg-c@ec.europa.eu

За Корисника ИПА
Министар без портфеља задужен за европске интеграције
Национални ИПА координатор
Немањина 11, Београд, Србија
Факс: +381 11 3617 597
E-mail: kabinet@eu.rs

Члан 86. Анекси

Анекси овог споразума су саставни део овог оквирног споразума.

Члан 87. Ступање на снагу

Овај споразум ступа на снагу оног дана када последња уговорна страна у писаној форми обавести другу да је одобрила споразум у складу са националним законодавством или процедуром уговорне стране.

Члан 88. Важење Оквирног споразума за ИПА

Оквирни споразуми закључени између Комисије и Републике Србије остају да важе за помоћ која је одобрена на основу претходних инструмената претприступне помоћи, док се пружање те помоћи не оконча у складу са роковима релевантних оквирних споразума.

Члан 89. Измене и допуне

Све измене и допуне са којима се сагласе уговорне стране биће у писаној форми и сачињаваће део овог споразума. Такве измене и допуне ступиће на снагу у складу са процедуром утврђеном у члану 87. став 1. овог споразума.

Члан 90. Престанак важења

- 1) Овај споразум ће остати на снази неодређено време, изузев у случају да буде раскинут писаним обавештењем једне од уговорних страна. Споразум ће престати да важи у року од 3 месеца од дана писаног обавештења.
- 2) По престанку важења овог споразума, престаће и свака помоћ чије је спровођење у току, осим када је у питању поштовање стечених права која произлазе из одређених уговора финансираних из средстава ИПА II.

Овај споразум је сачињен у два оригинална примерка на енглеском језику.

Потписан, за и у име Владе Републике Србије,
У Београду, 23. децембра 2014.

г-ђа Јадранка Јоксимовић, с.р.
Министар без портфеља задужен за европске интеграције

Потписан, за и у име Комисије,
У Бриселу, 19. децембра 2014.

г-дин Jean-Eric Paquet, с.р.
Директор

АНЕКС А

Улоге и одговорности структура, лица и тела у складу са чланом 10. овог споразума

Уводна напомена:

У овом прегледу приказане су главне улоге и заједничке одговорности одговарајућих структура, органа и тела. Овај преглед се не сматра исцрпним. Допуњује основни део овог споразума.

Члан 1. Национални ИПА координатор (НИПАК)

Корисник ИПА II именује националног ИПА координатора. Национални ИПА координатор је високо рангирани представник Владе или државне управе корисника ИПА II који располаже одговарајућим овлашћењима. Поред улога и одговорности прецизираних у члану 6. став 2, члану 16. став 2. и члановима 59. и 75. овог споразума, када се послови у вези са извршавањем буџета поверавају кориснику ИПА II, НИПАК ће:

- а) предузимати мере како би током спровођења помоћи ИПА II обезбедио одговарајуће усредсређивање на циљеве постављене у акцијама односно програмима због којих су поверени послови извршавања буџета;
- б) У складу са чланом 57. овог споразума, у консултацијама са Комисијом, координира израду плана вредновања којим се представљају активности вредновања које ће се спроводити у различитим фазама спровођења у складу одредбама члана 55. овог споразума.

Члан 2. Национални службеник за одобравање

- 1) Корисник ИПА II именује националног службеника за одобравање. Национални службеник за одобравање је високо рангирани представник Владе или државне управе корисника ИПА II који располаже одговарајућим овлашћењима.
- 2) Национални службеник за одобравање сноси целокупну одговорност за финансијско управљање средствима помоћи ИПА II Републици Србији као и за обезбеђивање законитости и регуларности трошења. Национални службеник за одобравање је посебно одговоран за:
 - а) управљање рачунима и финансијским пословима у оквиру ИПА II;
 - б) ефикасно функционисање система интерне контроле у реализацији помоћи ИПА II у складу са анексом Б овог споразума.

При обављању ових функција, национални службеник за одобравање може да обавља провере на терену.

- 3) У циљу обављања послова из своје надлежности прецизираних у ставу 2. тачка (а), национални службеник за одобравање, уз подршку Националног фонда обавља следеће задатке:
 - а) припрема и подноси Комисији завршне рачуне који укључују следеће податке:
 - (i) настале и плаћене трошкове;
 - (ii) и, по потреби, укључује податке о претфинансирању у оквиру захтева за плаћање и потврђује да они потичу из поузданих система обрачунског рачуноводства установљених у складу са тачком б) овог члана, затим потврђује њихову тачност и заснованост на пратећој документацији која се може проверити, као и да су подаци били

- предмет верификације оперативних структура и управљачих структура. По завршетку програма, национални службеник за одобравање подноси завршни рачун;
- б) обезбеђује постојање обрачунског система рачуноводства који уноси и меморише, у компјутерском облику, рачуноводствену евиденцију за сваку радњу/активност/операцију и који подржава све податке потребне за састављање захтева за плаћање и годишњих финансијских извештаја односно биланса. Такав систем пружа тачне, потпуне, поуздане и благовремене информације и обухвата евиденцију износа који могу бити предмет повраћаја, затим евиденцију већ повраћених износа и повучених износа после укидања целокупне или делимичне помоћи ИПА II за програм односно акцију;
 - в) обезбеђује трансфер новчаних средстава на оперативне структуре односно примаоце;
 - г) по потреби потврђује постојање и тачност ставки суфинансирања и обезбеђује довољан износ средстава у националном фонду како би се премостио евентуални мањак због закаснелог трансфера средстава од Комисије односно због плаћања по налозима за повраћај које изда Комисија;
 - д) врши потребне финансијске корекције у вези са неправилностима како је предвиђено чланом 51. овог споразума, а у складу са чланом 17. Уредбе о спровођењу ИПА II и чланом 42. овог споразума и, у складу са националним процедурама за повраћај средстава, врши повраћај доприноса Уније који је плаћен примаоцу у случајевима поменутих у члану 51. став 5. овог споразума, а на начин који је предвиђен у члану 41. овог споразума;
 - ђ) узима у обзир, приликом састављања и достављања финансијских извештаја и изјава и захтева за плаћање, како је наведено у тачки (а) става 3), резултате свих ревизија које је спровело ревизорско тело односно које су у надлежности ревизорског тела;
 - е) представља главни контакт за проток финансијских информација између Комисије и корисника ИПА II као и за сва питања у вези са финансијским одредбама овог споразума.
- 4) У смислу става 2. тачка б) овог члана, национални службеник за одобравање, уз сарадњу функције за подршку националном службенику за одобравање обавља следеће задатке:
- а) обезбеђује уверење о законитости и регуларности основних трансакција;
 - б) уводи ефективне и сразмерне мере против преваре узимајући у обзир препознате ризике и осигурава извештавање у складу са чланом 51. став 2. овог споразума, истовремено информишући о таквом извештавању Службу за координацију борбе против превара наведену у члану 50. став 2. овог споразума;
 - в) одговоран је за праћење деловања управљачке структуре и оперативних структура у смислу испуњавања захтева наведених у тачкама а), б) и г) става 3. члана 12. овог споразума и у анексу Б овог споразума, а у случају непоштовања ових захтева, одговоран је да о томе без одлагања обавести Комисију без и да предузме одговарајуће заштитне мере у вези са извршеним плаћањима или потписаним уговорима;
 - г) обезбеђује постојање као и ефикасно функционисање система интерне контроле која се односи на управљање средствима помоћи ИПА II;
 - д) осигурава извештавање о системима управљања и контроле и разматра кадровске капацитете за припрему и спровођење програма у оквиру оперативних структура укључених у програмирање и спровођење акција;

- ђ) осигурава постојање и делотворно функционисање система извештавања и информисања;
 - е) прати налазе из ревизорских извештаја ревизорског тела, сачињених у складу са чланом 5. став 2. анекса А овог споразума. При томе национални службеник за одобравање:
 - (i) одлучује о томе да ли је потребно спровести одређене корективне мере у циљу унапређења система управљања и интерне контроле, евидентира одлуке у вези са тим и осигурава благовремено спровођење потребних мера за унапређење;
 - (ii) по потреби врши корекције захтева за плаћање који се достављају Комисији;
 - ж) при састављању изјаве о управљању у складу са тачком б) члана 59. став 2., узима у обзир резултате свих ревизија које је обавило или за које је надлежно ревизорско тело;
 - з) без одлагања обавештава Европску комисију о свакој значајној промени која се односи на системе управљања и контроле ради испитивања и одобравања пре њихове реализације;
 - и) координира припрему консолидованих акционих планова намењених за отклањање недостатака утврђених у системима управљања и контроле.
- 5) Национални службеник за одобравање саставља и доставља Комисији документа предвиђена чланом 59. став 2. овог споразума, до 15. фебруара наредне финансијске године.

Члан 3. Управљачка структура

- 1) Управљачку структуру чине Национални фонд и функција за подршку националном службенику за одобравање. Улоге и надлежности Националног фонда и функције за подршку биће на адекватан начин подељене.
- 2) Национални фонд одговора националном службенику за одобравање и смештен је у министарству корисника ИПА II надлежном за послове финансија и делује у својству централног државног трезора. Национални фонд пружа помоћ националном службенику за одобравање у обављању послова из његове/њене надлежности, а посебно оних послова који се тичу управљања рачунима успостављених у оквиру спровођења претприступне помоћи ИПА II и финансијских послова наведених у члану 2. став 3. овог анекса и задужен је за послове финансијског управљања средствима помоћи ИПА II који су у надлежности националног службеника за одобравање.
- 3) Национални фонд је нарочито задужен за:
 - (а) вођење и организовање централних банковних рачуна за новчана средства из претприступне помоћи ЕУ;
 - (б) подношење захтева за новчаним средствима и пријем свих уплата из буџета Уније;
 - (в) одобравање трансфера таквих уплата до оперативних структура односно прималаца;
 - (г) повраћај новчаних средстава у буџет Уније по налозима за повраћај које је издала Комисија;
 - (д) пружање помоћи националном службенику за одобравање приликом припреме финансијских извештаја за Комисију;
 - (ђ) функционисање компјутеризованог обрачунског система рачуноводства који благовремено даје тачне, комплетне и поуздане податке.

- 4) Када год је целисходно, размена информација са Комисијом у вези са финансијским пословима врши се електронским путем уз примену процедура договорених између Комисије и корисника ИПА II.
- 5) Функција за подршку националном службенику за одобравање одговара националном службенику за одобравање и помаже му приликом обављања послова утврђених у члану 2. став 4. и став 5. овог анекса.

Члан 4. Оперативна структура (оперативне структуре)

- 1) Оперативна структура (оперативне структуре) се успоставља у оквиру државне управе корисника ИПА II ради припреме, спровођења и управљања претприступном помоћи ЕУ обезбеђеном у оквиру ИПА II.
- 2) Оперативна структура је одговорна за послове припреме, спровођења, информисања и видљивости који су предвиђени у чл. 23. и 24. овог споразума, као и за послове праћења, извештавања о програмима и њиховог вредновања када је то релевантно, у складу са начелом одговорног финансијског управљања. Одговорна је за законитост и регуларност расхода насталих приликом реализације програма под њеном надлежношћу.
- 3) Оперативна структура врши следеће функције и преузима обавезе:
 - а) у погледу управљања програмом, оперативна структура:
 - (i) прати реализацију програма, предлаже измене и допуне, по потреби, и пружа секторском одбору за праћење информације о напредовању програма у постизању циљева, посебно на основу утврђених прекретница и показатеља као и на основу финансијских података;
 - (ii) даје све информације потребне за извештаје које састављају и достављају Комисији национални ИПА координатор (НИПАК) и национални службеник за одобравање како је прецизирано у члану 59. овог споразума. Од оперативне структуре може се захтевати да припреми свеобухватан финансијски извештај који се односи на целу финансијску годину и који ће Комисији доставити НИПАК, пошто извештај буде претходно размотрен од стране надлежног секторског одбора за праћење;
 - (iii) дели све информације у оквиру оперативне структуре које су важне за обављање додељених послова и за спровођење акција;
 - (iv) одговорна је за израду плана вредновања и спровођење вредновања програма, и спроводи претходно, периодично и накнадно (ex-ante, interim и ex-post) вредновање у складу са чланом 55. овог споразума.
 - б) У погледу избора и контроле акција и финансијског управљања, оперативна структура, у складу са релевантним члановима овог споразума:
 - (i) омогућава да се избор и одобравање акција које ће бити финансијски подржане спроводе у складу са поступцима и критеријумима који се примењују на односну област политика односно програм;
 - (ii) организује набавку и поступак доделе бесповратних средстава, као и уговарање;
 - (iii) утврђује поступке који се односе на чување свих докумената у вези са набавкама, доделом бесповратних средстава, уговарањем, финансијским управљањем, контролама и ревизијама и који су неопходни да би се обезбедио адекватан ревизорски траг;
 - (iv) врши уплате примаоцима и повраћај наплатом од прималаца помоћи ИПА II;

- (v) осигурава да сва тела у оквиру оперативне структуре која учествују у спровођењу акција имају или засебан рачуноводствени систем или адекватну рачуноводствену кодификацију за све трансакције које се односе на конкретну акцију;
 - (vi) осигурава да национални службеник за одобравање прима све потребне информације о процедурама и проверама управљања које су спроведене у вези са трошењем средстава;
 - (vii) успоставља обрачунски систем рачуноводства који врши компјутеризовани унос и меморисање, рачуноводствене евиденције за сваку акцију/активност и који подржава све податке потребне за припрему захтева за плаћање као и за припрему годишњег финансијског извештаја или изјаве, као и за извршавање налога, плаћања и праћења при спровођењу акције;
 - (viii) успоставља систем за благовремено извештавање о неправилностима и за предузимање ефикасних и сразмерних мера против преваре, узимајући у обзир препознате ризике;
 - (ix) успоставља систем за препознавање свих дуговања и за евидентирање свих дугова у главну књигу дужника, укључујући и неправилности, пре њиховог пријема;
 - (x) потврђује да је расход који је настао, који је плаћен и пријављен националном службенику за одобравање, у складу са прописима Уније и применљивим националним законодавством, затим да је у складу са програмом, са условима подршке акције и условима из уговора, да је роба испоручена односно услуге извршене и да су захтеви за плаћање примаоца тачни.
Ове контроле управљања обухватају административне, финансијске, техничке и физичке аспекте сваке акције и укључују:
 - комплетну административну проверу пратеће документације у вези са сваком обавезом и плаћањем;
 - непосредну физичку проверу, при чему се у одређивању учесталости и обима ових провера у обзир узимају, између осталог, врста акције, износ јавног расхода и степен препознатог ризика.
 - (xi) омогућава интерну ревизију тела у оквиру оперативне структуре;
 - (xii) осигурава усаглашеност са захтевима који се односе на информисање, публицитет, транспарентност, видљивост и комуникацију, предвиђене члановима 23. и 24. овог споразума;
- в) тела у оквиру оперативне структуре воде евиденцију међусобних договора у писаном облику. Руководиоци ових тела се јасно одређују и одговарају за обављање додељених дужности. Корисник ИПА II ће обезбедити услове за обављање њихових дужности и обавеза. Тела у оквиру оперативне структуре одговорна су руководиоцу односне оперативне структуре.

Члан 5. Ревизорско тело

- 1) Корисник ИПА II успоставља ревизорско тело које је независно од НИПАК, затим од националног службеника за одобравање, од управљачке структуре и од оперативне структуре (оперативних структура) и има неопходну финансијску аутономију. Његово деловање мора да буде у складу са међународно признатим стандардима ревизије. Руководиоца ревизорског тела именује корисник ИПА II. Руководилац ревизорског тела треба да поседује одговарајуће способности, знање и искуство у области ревизије потребне за обављање ове дужности.

- 2) Ревизорско тело спроводи ревизије система управљања и контроле и ревизије акција, трансакција и годишњих рачуна према међународно признатим стандардима ревизије и у складу са ревизорском стратегијом. Ови стандарди могу бити допуњени на основу даљих упутстава и дефиниција Комисије.
- 3) Под одговорношћу свог руководиоца, ревизорско тело врши следеће функције и преузима следеће одговорности:
- а) према моделу из Анекса Е овог споразума, припрема ревизорску стратегију на период од 3 године уз ажурирање стратегије на годишњем нивоу. Ревизорска стратегија утврђује ревизорску методологију, методе узорковања које ће се применити на ревизије акција и трансакција, као и планирање ревизија. Ревизије ће се фокусирати на проверу:
- (i) комплетности, тачности и истинитости годишњих финансијских извештаја односно изјава и односних годишњих рачуна;
 - (ii) ефикасности и делотворности функционисања система управљања, контроле и надзора;
 - (iii) законитости и регуларности односних трансакција.
- Ревизорско тело доставља ревизорску стратегију која се односи на период од наредне три године Европској комисији у периоду до краја новембра сваке године, уз достављање копије документа националном службенику за одобравање. У случају да се за више од једног програма користи заједнички систем управљања и контроле, може се припремити јединствена ревизорска стратегија за дате програме односно акције.
- б) саставља и подноси извештаје и мишљења Комисији и Влади Републике Србије, уз достављање копије ових докумената националном ИПА координатору и националном службенику за одобравање, и то на следећи начин:
- (i) у складу са чланом 60. став 5. подстав 2. Финансијске уредбе и према моделу датом у анексу Д овог споразума, до 15. марта сваке године доставља **годишње мишљење ревизора**, о годишњим финансијским извештајима односно изјавама и о односним годишњим рачунима за претходну финансијску годину, обухватајући њихову потпуност, тачност и истинитост и о функционисању система управљања, контроле и надзора и законитости и регуларности односних трансакција;
 - (ii) до 15. марта сваке године, заједно са годишњим мишљењем ревизора, доставља **годишњи извештај о активностима ревизије** који је припремљен у складу са моделом из анекса Г овог споразума и који такође садржи налазе ревизија спроведених у складу са ревизорском стратегијом у датом периоду и који представљају основ за формулисање годишњег мишљења ревизора. Годишњи извештај ревизора утврђује, између осталог, све недостатке откривене у системима управљања, контроле и надзора и све корективне мере које су предузете односно планиране од стране националног службеника за одобравање, Националног фонда и/или оперативне структуре;
 - (iii) **мишљење сваком завршном рачуну** потребном за завршетак било ког програма или дела програма, а који је национални службеник за одобравање доставио Комисији. Такво мишљење се односи на основаност захтева за завршна плаћања и тачност финансијских информација. Када год је целиходно, ово мишљење ће се ослањати

на завршни извештај о активностима ревизије. Мишљење о завршном рачуну се припрема у складу са моделом из Анекса Ђ овог споразума. Ревизорско тело доставља мишљење у року од три месеца од датума када је национални службеник за одобравање поднео релевантни завршни рачун.

- в) Даљи посебни захтеви за ревизорску стратегију и/или извештаје и мишљења поменута у тачки б) овог става могу бити одређени у секторским или финансијским споразумима.

АНЕКС Б ОКВИР ИНТЕРНЕ КОНТРОЛЕ

Типски списак области и захтева утврђених у члану 12. став 3. тачка а) овог споразума

- i. **Контролна средина**
- а) Политике етике и интегритета:
- предочити посвећеност организације интегритету и етичким вредностима
 - омогућити да се култура/систем организације коју захтева највише руководство разуме у целој организацији
 - обезбедити постојање процедура за препознавање и спречавање сукоба интереса
- б) Надзор руководства над спровођењем послова додељених подређенима:
- обезбедити да су процедуре и структуре за надзор успостављене, укључујући и оне за извештавање од стране подређених актера
 - обезбедити одговорност у оквиру система путем спровођења проактивних и континуираних активности надзора
- в) Успостављање структура, праваца извештавања, одговарајућих органа и утврђивање њихових одговорности:
- обезбедити утврђивање и успостављање структура на свим нивоима на начин који ће омогућити остваривање утврђених циљева и адекватну поделу послова и улога релевантним субјектима
 - обезбедити адекватан законски основ и овлашћења субјектима и појединцима у погледу послова и функција које обављају
 - обезбедити да се правци извештавања формирају унутар и између субјеката како би се осигурао проток информација који је неопходан за управљање активностима сваког субјекта и како би се омогућила одговорност на свим нивоима организације
 - осигурати да се овлашћења и нивои одговорности буду утврђују и додељују на основу показане способности и додељених послова:
- (i) Више руководство – има овлашћења за доношење значајнијих одлука, надзире руководство у обављању додељених послова, утврђује смернице, даје упутства и успоставља систем контроле како би омогућило руководству и осталим запосленима да разумеју и обављају своја задужења која се тичу интерне контроле.
- (ii) Руководство – на нивоу својих надлежности усмерава и омогућава спровођење смерница и упутстава вишег руководства.
- (iii) Запослени - схватају стандарде понашања у телу/органу у којем су запослени, схватају процењене ризике за постизање циљева, као и релевантне контролне активности на одговарајућим нивоима, разумеју очекивања у погледу протока информација и комуникације и разумеју активности праћења које су важне за постизање циљева.
- (iv) Пружање услуга од стране спољних сарадника – сва ангажована лица која нису стално запослена придржавају се одлука руководства о обиму овлашћења и одговорности
- г) Планирање особља, запошљавање, задржавање, обуке и оцењивање:
- обезбедити адекватан број и квалитет кадрова на свим нивоима како би се омогућило постизање циљева

- осигурати да ниједан запослени не буде у недоумици у погледу степена своје одговорности у постизању постављених циљева
- обезбедити постојање и благовремено ажурирање изјаве о надлежности, описа послова и осталих докумената, осигурати да су сви запослени упознати са овим документима
- осигурати идентификовање запослених на „осетљивим радним местима” и примену адекватних мера у погледу ових лица, односно „осетљивих радних места” (укључујући, где је могуће, правило ротације)

д) Одговорност при обављању додељених послова и надлежности:

- успостављање мера за подстицај радног учинка, стимулација и других награда на свим нивоима имајући у виду постизање утврђених циљева
- обезбедити редовно вредновање радног учинка запослених на свим нивоима и спровођење одговарајућих мера, рецимо у смислу награђивања или дисциплинских мера
- обезбедити да се притисак у организацији примењује позитивно како би се осигурало остварење циљева, а избећи негативне притиске, на пример у смислу нереално постављеног радног учинка, циљева или конфликтних циљева.

ii. **Управљање ризиком**

а) Постављање циљева:

- осигурати да циљеви на свим нивоима буду постављени довољно јасно да омогуће препознавање и процену ризика у односу на циљеве
- обезбедити да *оперативни циљеви* дају јасан фокус како би се омогућила додела потребних средстава за постизање жељених циљева радног учинка
- обезбедити да *спољни и унутрашњи циљеви у извештавању* обухвате аспекте поузданости, благовремености и транспарентности извештаја
- обезбедити да су *циљеви усклађености* такви да одражавају чињеницу да се све активности спроводе у складу са важећим правилима и прописима

б) Препознавање ризика, процена и реаговање:

- омогућити да се при препознавању ризика узимају у обзир ризици на свим нивоима и да обухватају све унутрашње и спољне факторе који су значајни за субјекта
- обезбедити спровођење адекватне процене ризика, која обухвата препознавање ризика, као и процену вероватноће и утицаја препознатих ризика
- обезбедити да руководство дефинише и спроводи адекватне мере за реаговање на препознате и процењене ризике како би се ублажио негативан утицај на постизање циљева

в) Ризик од преваре:

- обезбедити да се узме у обзир могућност преваре и неправилности приликом процене ризика за остварење циљева
- обезбедити да се неправилности примећене од стране нижих нивоа у хијерархији организације пријављују и прате на одговарајући начин, уз примену мера за заштиту „узбуњивача”

г) Препознавање и процена промена које утичу на систем интерне контроле:

- обезбедити да руководство препознаје и процењује важне промене, како унутрашње, тако и спољне, које могу утицати на делотворност интерне контроле као и постизање циљева организације.

iii. Контролне активности

а) Одабир и разрада контролних активности:

- обезбедити да контролне активности које доприносе ублажавању ризика за остварење циљева буду препознате и разрађене на свим нивоима организације
- осигурати да је само један руководилац увек одговоран за све аспекте трансакција у случајевима који се односе на обавезе односно плаћања ка трећим лицима
- обезбедити да контролне активности обухвате, између осталог:
 - (i) пре него што се одобри трансакција, аспекте те трансакције мора да верификује бар један запослени који није покренуо дату трансакцију. Један исти предмет не може да покрене и верификује иста особа (начело „четворо очију”)
 - (ii) правила за сваку врсту набавке и позива за доделу бесповратних средстава уз обезбеђивање одговарајућег правног оквира за те процедуре
 - (iii) процедуре, укључујући и контролне листе, за сваку фазу набавке и позива за доделу бесповратних средстава (на пример: за техничке спецификације, за одборе за оцену понуда, за извештавање о изузецима, итд.), при чему такве процедуре осигуравају да сваком запосленом буду јасне његове/њене одговорности које се односе на ова питања
 - (iv) правила и поступке у вези са публицитетом уз испуњавање законских услова
 - (v) процедуре плаћања, укључујући поступке за потврду адекватности коначних резултата предузетих активности („output delivery”), и/или процедуре за проверу испуњености услова о прихватљивости, а ако је потребно, и процедуре које се односе на провере „на терену”, при чему овакве процедуре осигуравају да се плаћања врше само на основу оправданих захтева за плаћање уз испуњеност свих уговорних обавеза
 - (vi) процедуре за праћење извршавања обавеза суфинансирања уз испуњавање законских услова
 - (vii) буџетске процедуре како би се обезбедила расположивост новчаних средстава у свим случајевима, чиме се гарантује да организација може да испуни своје уговорне обавезе
 - (viii) процедуре за осигуравање континуитета пословања с тим да се обезбеди препознавање значајних ризика за континуитет пословања (нпр. у вези са губитком података, одсуствовањем појединаца итд.) и израде планови за непредвиђене околности
 - (ix) рачуноводствене процедуре које омогућавају потпуно, прецизно и транспарентно рачуноводство у складу са међународно прихваћеним рачуноводственим начелима
 - (x) поступке сравњивања који омогућавају да се, када год је потребно, рачуноводствени биланси сравне у складу са информацијма од трећих лица
 - (xi) извештавање о изузецима, који укључују поред осталог, изузетке од уобичајених поступака који су одобрени на одговарајућем нивоу; у случају неодобрених изузетака и пропуста у контроли – осигуравање

- да постоје одговарајуће процедуре да се оваква одступања од уобичајене праксе, када год су уочена, без изузетка евидентирају и пријављују и разматрају на одговарајућим нивоима
- (xii) процедуре архивирања којима се обезбеђује да документација буде доступна за преглед током периода за који је предвиђено њено чување
 - (xiii) поделу задужења која омогућава да се различити задаци у оквиру истог посла додељују различитим запосленим лицима како би се осигурале аутоматске унакрсне контроле.

б) Активности за контролу безбедности:

- осигурати адекватне безбедносне процедуре (информатичке и друге) како би се обезбедила сигурност имовине и података од неовлашћених увида и физичког оштећења
- обезбедити одговарајућа овлашћења за приступ, како у смислу физичког приступа тако и електронског приступа на свим нивоима

в) Правила и поступци у вези са контролним активностима:

- обезбедити постојање писаних правила и процедура којима се уређује шта се тачно очекује на свим нивоима и којима се утврђују прецизне активности
- обезбедити постојање јасне одговорности и обавеза за извршење контролних активности
- осигурати да се у правилима и процедурама јасно прецизира и време када контролну активност и било коју корективну активност треба предузети
- обезбедити да у спровођењу контролне активности, питања предвиђена за даље праћење буду адекватно истражена и потребне корективне мере предузете
- обезбедити да контролну активност обављају надлежни запослени уз сталну усредсређеност на ризике које треба ублажити том активношћу
- обезбедити да руководство односно више руководство, повремено преиспитује правила и процедуре и односне контролне активности како би се осигурала континуирана примереност и делотворност таквих процедура односно активности.

iv. Информисање и комуникација

а) Информације које помажу функционисању интерне контроле:

- обезбедити постојање процедура на свим нивоима, а које се односе на препознавање потребних и очекиваних информација које ће помоћи функционисању других компонената интерне контроле и остваривању циљева организације
- омогућити добијање информација из свих релевантних извора како унутрашњих тако и спољашњих
- обезбедити да се информације добијају из релевантних извора и да се обрађују на начин да имају јасно значење и пружају информације о даљим активностима које треба предузети како би се задовољили дефинисани захтеви у погледу информисања
- обезбедити да дата информација буде благовремена, актуелна, тачна, важећа, комплетна, довољна, доступна, заштићена и да се може проверити и задржати како би се искористила у оцени интерне контроле и у оцени постизања циљева

б) Интерна комуникација

- обезбедити постојање процедура које се односе на саопштавање потребних информација свим запосленим лицима, укључујући и руководство, што им омогућује да разумеју и извршавају своје обавезе у домену интерне контроле
- омогућити комуникацију између вишег руководства и осталих нивоа организације, како би више руководство имало информације потребне за обављање своје улоге у односу на постизање циљева организације
- омогућити постојање посебних канала комуникације, као што су хитне линије (hotlines) за „узбуњиваче” које ће служити као сигурни механизам за анонимну односно поверљиву комуникацију када су уобичајене везе нефункционалне и неефикасне
- при одабиру начина комуникације осигурати да су узети у обзир време, прималац информације и природа информације

в) Екстерна комуникација

- обезбедити постојање процедура за благовремено саопштавање потребних информација у одговарајућем формату спољним странама, као што су Европска комисија, Европски ревизорски суд итд.
- обезбедити комуникацију са спољним актерима како би се омогућило прилив релевантних информација и прослеђивање истих ка свим нивоима организације, укључујући и ка вишем руководству
- омогућити да релевантне информације од спољних страна, као што су Европска комисија, Европски ревизорски суд итд. стигну до одговарајућих нивоа организације, укључујући и више руководство
- омогућити постојање одвојених веза за комуникацију, нпр. у случају пријаве односно „узбуњивања” и да анонимна, односно поверљива саопштења стигну до нивоа вишег руководства
- осигурати да се при одабиру начина комуникације узимају у обзир време, прималац информација и природа комуникације као и законски и регулаторни захтеви и очекивања.

v. Праћење оквира интерне контроле⁷⁷

а) Текуће и посебно праћење:

- осигурати да се успостави и спроводи текуће и посебно праћење, којим се утврђује постојање свих компоненти интерне контроле и њихово функционисање на свим нивоима
- омогућити да више руководство добија резултате функционисања система на нижим нивоима
- омогућити да текуће праћење обавља одговорно руководство на свим нивоима у организацији
- осигурати да служба за интерну ревизију обавља редовно посебно праћење како би више руководство добило независну оцену подређених система

б) Оцена, евидентирање и саопштавање недостатака интерне контроле:

⁷⁷ Помоћу активности праћења оцењује се да ли су контроле успостављене у оквиру сваке од пет компоненти интерне контроле и да ли тако успостављене контроле служе својој сврси, односно да ли су активности контроле примерене конкретним ризицима. У оквиру организације, надзор од стране руководства може се сматрати контролном активношћу, док се рецимо увиди од стране службе за контролу квалитета могу сматрати активношћу праћења.

- обезбедити да руководство односно више руководство оцењује резултате текућег и посебног праћења
- омогућити да се недостаци саопште странама одговорним за предузимање корективних акција, а по потреби и вишем руководству
- осигурати да руководство, односно по потреби више руководство, врши провере у погледу отклањања недостатака на адекватан начин и у утврђеним роковима.

АНЕКС В

Модел изјаве о управљању⁷⁸

Ја, доле потписани (*презиме, име, звање односно функција*), национални службеник за одобравање Републике Србије, за програм (*назив програма, ССИ*) на основу спровођења (*назив програма*) током године (*година*), на основу сопствене оцене и свих информација које су ми биле на располагању, укључујући и резултате мог непосредног надзора и предузетих активности интерне ревизије. Такође, на бази ревизија и контрола у вези са трошковима укљученим у захтеве за плаћање поднете Комисији током године (*година*) и узимајући у обзир моје обавезе по Уредби Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу, а посебно њен члан 9,

овим изјављујем:

- да су подаци у годишњим финансијским извештајима, односно завршним рачунима прописно приказани, да су комплетни и тачни у складу са чланом 23. став 1. тачка б) Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу;
- да су трошкови унети у годишње финансијске извештаје односно завршне рачуне коришћени у наменске сврхе, у складу са Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу и у складу са начелом одговорног финансијског управљања⁷⁹;
- систем управљања и контроле⁸⁰ успостављен за дати програм пружа потребне гаранције у погледу законитости и регуларности односних трансакција.
- Надгледао сам рад система интерне контроле⁸¹ у погледу спровођења помоћи ИПА II као и у погледу Финансијског споразума [реф. ознака ФС]

Потврђујем да су неправилности препознате у завршним ревизорским односно контролним извештајима у односу на дату финансијску годину према члану 5. став 2. анекса А Оквирног споразума, адекватно отклоњене у складу са чланом 2. став 4. тачка е) Оквирног споразума. У складу са потребама предузете су одговарајуће пропратне активности у погледу недостатака у систему управљања и контроле који су пријављени у овим извештајима или су овакве активности у току у погледу следећих нужних корективних мера: (ако је могуће, навести које су корективне мере још увек у току на дан пописивања изјаве).

Такође потврђујем да су трошкови који су предмет текуће оцене законитости и регуларности, искључени из изјаве о трошковима и из финансијских извештаја

⁷⁸ Према члану 9. став 4 Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу.

⁷⁹ Начело одговорног финансијског управљања обухвата начела економичности, ефикасности и делотворности. Начело економичности налаже да коришћена средства треба ставити благовремено на располагање, и то у адекватној количини и по најбољој цени. Начело ефикасности се односи на најбољи однос између ангажованих средстава и постигнутих резултата. Начело делотворности се односи на остваривање специфичних циљева и постизање жељених резултата. (члан 30. Уредбе (ЕУ, ЕУРАТОМ) бр. 966/2012).

⁸⁰ Структуре и органи наведени у члану 7. став 1. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 које је установио корисник ИПА II и управљачка структура поменута у члану 7. став 2. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу коју је установио национални службеник за одобравање.

⁸¹ Оперативна структура и управљачка структура.

до окончања оцене, због могућег укључивања у захтев за плаћање у наредној години.

Осим тога, потврђујем и да су предузете ефикасне и сразмерне мере против превара и да се кроз ове мере узимају у обзир препознати ризици, као и да ми није познато да постоји неко неоткривено питање у вези са спровођењем програма које би могло нанети штету угледу односно финансијском интересу Уније.

(Место и датум)

Потпис

(Име и звање, односно функција националног службеника за одобравање)

АНЕКС Г

Модел годишњег ревизорског извештаја⁸²

упућен

- Европској комисији, Генералном директорату
- Влади Републике Србије
- копија националном ИПА координатору (НИПАК) Републике Србије и
- копија националном службенику за одобравање Републике Србије

1. УВОД

- 1.1 Подаци о надлежном ревизорском телу и другим органима који су учествовали у припреми извештаја.
- 1.2 Референтни период (тј. година) и обим ревизија (укључујући трошкове који су пријављени Комисији за дату годину).
- 1.3 Назначити сектор/област политика коју (-е) обухвата извештај и њену/њихову оперативну структуру и управљачку структуру.
- 1.4 Опис корака предузетих приликом припреме извештаја и састављања ревизорског мишљења.

2. БИТНЕ ИЗМЕНЕ У СИСТЕМИМА УПРАВЉАЊА И КОНТРОЛЕ

- 2.1 Подаци о битним изменама у системима управљања и контроле и потврда њихове усаглашености са чланом 7. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу на основу ревизије коју је обавило ревизорско тело у складу са чланом 12. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу.
- 2.2 Навести датуме од када се примењују ове измене, датуме обавештавања ревизорског тела о изменама, као и утицај ових измена на ревизију.

3. ИЗМЕНЕ РЕВИЗОРСКЕ СТРАТЕГИЈЕ

- 3.1 Подаци о изменама ревизорске стратегије које су извршене или се предлажу као и о разлозима за исте. Посебно навести било какву измену у начину узорковања који се користио за ревизију операција (видети став 5. овог Анекса).
- 3.2 Ревизорско тело прави разлику између измена које су извршене или се предлажу у касној фази, а које не утичу на активности спроведене током референтног периода, и измена које су извршене током референтног периода и које утичу на ревизију и резултате.

Укључене су само оне измене које настају из поређења са претходном верзијом ревизорске стратегије.

4. СИСТЕМСКЕ РЕВИЗИЈЕ

- 4.1 Подаци о органима који су спровели системске ревизије укључујући и само ревизорско тело.
- 4.2 Табела са прегледом извршених ревизија уз навођење органа/тела која су подвргнута ревизији, процена кључних захтева за сваки орган/свако тело, обухваћена питања⁸³ и поређење са планирањем ревизија.

⁸² Према члану 12. став 3 Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу

⁸³ Питања треба да одговарају оним наведеним у ревизорској стратегији (али не искључиво), као што је квалитет провера управљања, као и у вези са правилима јавне набавке, правилима државне помоћи, захтевима који се тичу животне средине, једнаких могућности, имплементације финансијских техничких инструмената, делотворности информационих система, пријављивања повлачења и повраћаја, обављања оцене ризика од проневере, поузданости података који се тичу показатеља и кључних догађаја и напредовања програма у постизању циљева.

Преглед укључује програм (назив и ССИ), орган/тело који-е је извршио-ло ревизије система, датум ревизије, обим ревизије укључујући ограничења обима као и органе/тела који-а су подвргнута ревизији. У овом одељку извештава се и о хоризонталним тематским ревизијама.

Период ревизије	1. програм (ССИ) и наслов	2. Ревизорско тело ⁸⁴	3. тело које је било предмет ревизије	4. датум ревизије ⁸⁵	5. Обим ревизија ⁸⁶	6. главни налази и закључци	7. проблеми систематске природе и предузете мере	8. Процењени финансијски утицај (ако постоји)	9. стање Праћења (завршено /или није)

4.3 Опис критеријума за селекцију ревизија у контексту ревизорске стратегије. Упућује се на важећу ревизорску стратегију, нарочито у односу на методологију процене ризика и резултате који су довели до израде посебног плана ревизије система. У случају да је обављено ажурирање процене ризика, опис је дат у тачки 3. овог анекса која се односи на измене ревизорске стратегије.

4.4 По потреби, у наредном одељку се могу навести остали подаци као додатак уз горњу табелу у вези са:

4.4.1 Описом главних налаза и закључака ревизорског рада који се односе на системе управљања и контроле и њихово функционисање, укључујући и адекватност провера управљања, поступке сертификације и ревизорски траг, адекватну поделу функција и усаглашеност са захтевима и политиком Уније, и

4.4.2 Подацима о томе да ли је неки од идентификованих проблема препознат као проблем системске природе, о предузетим мерама, укључујући утврђивање износа нерегуларних трошкова и финансијске корекције у вези с тим.

4.5 Опис (кад је могуће) посебних недостатака у вези са управљањем финансијским инструментима, откривеним током системских ревизија и опис пропратних активности које су предузели национални органи како би се отклонили ови недостаци.

4.6 Ниво уверености који је постигнут након системских ревизија (низак/просечан/висок) и аргументација.

5. РЕВИЗИЈЕ УЗОРАКА ТРАНСАКЦИЈА

5.1 Органи/тела који-а су извршили-а ревизије узорака, укључујући ревизорско тело.

5.2 Опис примењене методологије узорковања и информација о томе да ли је методологија у складу са ревизорском стратегијом.

5.3 Навести параметре коришћене за статистичко узорковање, ниво материјалности, ниво поузданости, пријављену стопу очекиваних грешака, израчунавање потребног узорка и времена, узорак, укупан број јединица за узорковање, број узорака који је стварно подвргнут ревизији.

5.4 Сравнивање трошкова који су пријављени Комисији у датој финансијској години са узоркованим трошковима. Ставке сравнивања укључују

⁸⁴ Подаци о органима који су спровели ревизије система укључујући и само ревизорско тело.

⁸⁵ Датум ревизорских активности на терену.

⁸⁶ Органи подвргнути ревизији, хоризонтално тематски ревидирани, ограничења обима...

негативне ставке у случају да су вршене финансијске корекције у датој финансијској години као и разлике између износа пријављених у еврима и износа у националној валути.

- 5.5 У случају негативних ставки, потврда да су засебно третиране.
- 5.6 У случају да се користи нестатистичко узорковање, навести разлоге за примену метода у складу са чланом 12. став 2. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу, проценат акција/операција/трошкова покривених ревизијама, предузете кораке како би се обезбедила произвољност узорка (и његова репрезентативност) као и да би се обезбедио довољан обим узорка који омогућава ревизорском телу да формира ваљано ревизорско мишљење. У случају нестатистичког узорковања израчунава се и пројектована стопа грешке.
- 5.7 Табеларни преглед (видети испод), садржи по могућности ставке раздвојене по програму и то о трошковима пријављеним Комисији током године, о износу ревидираних трошкова и о проценту ревидираних трошкова у односу на укупне трошкове пријављене Комисији за претходну годину, као и о укупном броју јединица за узорковање и о броју узорака који је стварно ревидиран као случајни узорак. Подаци о случајном статистичком узорку се разликују од оних о другим узорцима (нпр. допунски узорци на основу ризика).
- 5.8 Анализа главних резултата ревизија (изабрани и ревидирани узорци заједно са односном сумом и врстама⁸⁷ грешака у оквиру операција) као и природа⁸⁸ откривених грешака, основни узроци и предложене корективне мере, укључујући и мере за отклањање ових грешака у будућности.
- 5.9 Подаци о највероватнијој стопи грешака (укупна стопа грешке⁸⁹) и, у случају метода статистичког узорковања, горња граница стопе грешака као резултат ревизија оперативних активности, као и износ откривених неисправних трошкова и стопа грешака која је резултат ревизије случајног узорка.
- 5.10 Упоредити стопу укупних грешака са утврђеним нивоом материјалности како би се утврдило да ли је укупни предмет ревизије битно погрешно представљен или није. Ако јесте, анализирати значај укупне стопе грешке за ревизорско мишљење и пријавити препоручене корективне мере.
- 5.11 Корекције које се односе на текућу годину, а спровела их је оперативна структура или управљачка структура пре подношења коначне пријаве трошкова и финансијских извештаја Комисији, и резултат су ревизија операција⁹⁰, укључујући паушалне корекције или корекције засноване на екстраполацији.
- 5.12 Преостала укупна стопа грешака⁹¹ након обављања горепомнутих корекција и значај за ревизорско мишљење.
- 5.13 Информације о резултатима ревизије допунског узорка (нпр. узорка заснованог на ризику), ако постоје.

⁸⁷ Произвољни, систематски, са грешком

⁸⁸ На пример: квалификованост, јавна набавка, државна помоћ

⁸⁹ Како је предвиђено у члану 28. став 14 Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 480/2014 о делегирању.

⁹⁰ Ово се тиче и корекција на ревидираним узорцима и корекција спроведених као резултат укупне стопе грешке.

⁹¹ Укупне грешке минус корекције из става 5.11, подељено са укупним становништвом

- 5.14 Информације о предузимању пропратних активности у погледу уочених неправилности, укључујући и ревизију претходно пријављених стопа грешака, као резултат свих накнадних корективних акција.
- 5.15 Информације о томе да ли се неки од препознатих проблема сматра проблемом систематске природе, као и о предузетим мерама, укључујући и утврђивање износа нерегуларних трошкова и финансијске корекције у вези с тим.
- 5.16 Опис (када је применљиво) посебних недостатака односно неправилности које се односе на финансијске инструменте. Кад је могуће, навести стопу грешака узорка која се односи на ревидиране финансијске инструменте.
- 5.17 Анализа главних резултата који проистичу из ревизија негативних ставки, укључујући и закључке о томе да ли су ревидиране негативне ставке у вези са одлукама државе односно Комисије, и срањивање са износима укљученим у извештаје о повученим и повраћеним износима током године и износима који су предвиђени за повраћај крајем године.
- 5.18 Закључци изведени на основу резултата ревизија у смислу делотворности система управљања и контроле.

6. РЕВИЗИЈЕ ГОДИШЊИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ОДНОСНО ЗАВРШНИХ РАЧУНА/ГОДИШЊИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ИЗВЕШТАЈА

- 6.1 Навести органе/тела која су спровела ревизије годишњих финансијских извештаја односно завршних рачуна/годишњих рачуноводствених извештаја.
- 6.2 Опис ревизорског приступа који је примењен у верификовању елемената годишњих финансијских извештаја односно завршних рачуна/годишњих рачуноводствених извештаја дефинисаних у члану 12. став 2. и члану 23. став 1. тачка б) Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу.
- 6.3 Навести закључке изведене на основу резултата ревизија у смислу комплетности, тачности и истинитости завршних рачуна и финансијских извештаја, а такође навести извршене финансијске корекције које се одражавају на завршни рачун и финансијске извештаје и које су предузете као пропратне мере након претходно извршених ревизија трансакција/операција.
- 6.4 Навести да ли се неки од препознатих проблема сматра проблемом систематске природе, и навести мере предузете у том смислу.

7. ПРОПРАТНЕ МЕРЕ У ПОГЛЕДУ РЕВИЗОРСКИХ АКТИВНОСТИ ИЗ ПРЕТХОДНИХ ГОДИНА

- 7.1 Подаци о пропратним мерама предузетим у погледу спровођења претходно истакнутих ревизорских препорука и о пропратним мерама предузетим у погледу резултата претходних системских ревизија и ревизија трансакција/операција (укључујући ревизије извршене на допунском узорку) из ранијих година.
- 7.2 Накнадни догађаји који утичу на претходно дато ревизорско мишљење и претходни годишњи извештај о ревизорским активностима према члану 12. став 3 Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу.

8. ОСТАЛИ ПОДАЦИ

- 8.1 Подаци о пријављеној превари и сумњама да постоји превара, уз опис предузетих мера.

- 8.2 Накнадни догађаји који су се десили по подношењу завршног рачуна и финансијских извештаја, а пре подношења годишњег извештаја о ревизорским активностима Европској комисији у складу са члном 12. став 3. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу, и који су узети у обзир приликом утврђивања нивоа усклађености и приликом припреме мишљења ревизорског тела.
- 8.3 У овом одељку се пријављују и остали подаци које ревизорско тело сматра релевантним и важним да се саопште Комисији, посебно како би се оправдало ревизорско мишљење.

9. ОПШТИ НИВО УСКЛАЂЕНОСТИ

- 9.1 Објаснити како се постиже општи ниво усклађености за правилно функционисање система управљања и контроле кроз комбиновање резултата системских ревизија и ревизија операција.
- 9.2 Када је укупна стопа грешке у односу на расходе пријављене у захтевима за плаћање у једној години изнад материјалног нивоа, анализирати њен значај и оценити да ли то указује на озбиљан недостатак (недостатке) у функционисању релевантног система управљања и контроле током те године. Такође узети у обзир резултате других националних ревизорских активности или ревизорских активности Уније које су спроведене у оквиру односне године.
- 9.3 Оцена корективне акције која је неопходна како из перспективе система, тако и са становишта финансија.
- 9.4 Оцена спроведених релевантних накнадних прилагођавања и предузетих корективних мера као што су финансијске корекције укључене у завршни рачун и финансијске извештаје и оцена преостале стопе грешака, као и оцена потреба за додатним корективним мерама неопходним како са становишта система, тако и са становишта финансија.

10. ТАБЕЛА ЗА ПРИЈАВЉЕНЕ ТРОШКОВЕ И ЗА РЕВИЗИЈУ УЗОРАКА

			А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е	Ж=Ђ-Е	З	ИЖ
Фонд	Референца (СС)	Програм	Трошкови пријављени и Комисији који се односе на ту годину ¹	Трошкови у односу на финансијску годину ревидирани као део случајног узорка	Укупан број јединица за узорковање	Број узорака који улазе у случајни узорак	Број и проценат нерегуларних трошкова у оквиру случајног узорка ²	Укупна планска стопакорекција	Корекције извршене као резултат укупне стопе грешака	Преостала укупна стопакорекција	Остали ревидирани трошкови ³	Износ нерегуларних трошкова у другом узорку трошкова
				Износ ⁴	% ⁵		Износ	%	%			

¹ Ова рубрика одговара укупном износу трошкова унетих у рачуноводствене системе управљачке структуре који су обухваћени у захтевима за плаћање поднетим Комисији. Ови трошкови одговарају бруто трошковима обухваћеним у захтевима за плаћање који су пријављени за дату годину, пре извршених било каквих корекција као резултат активности ревизорског тела за исту годину.

² Уколико случајни узорак покрива више од једног фонда или програма, дају се подаци о износу и проценту (стопа грешке) нерегуларних трошкова за цео узорак и не могу се дати на нивоу програма/фонда.

³ Трошкови из допунског узорка и трошкови за произвољни узорак који се не односе на референтну годину (износ).

⁴ Износ ревидираних трошкова.

⁵ Процент ревидираних трошкова у односу на трошкове пријављене Комисији у референтној години.

АНЕКС Д

Модел годишњег ревизорског мишљења⁹²

упућен

- Европској комисији, Генералном директорату
- Влади Републике Србије
- копија Националном ИПА координатору (НИПАК) Републике Србије и
- копија Националном службенику за одобравање Републике Србије

УВОД

Ја, доле потписани/а, руководилац ревизорског тела Републике Србије, независан у смислу члана 12. став 1. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу, применио/ла сам поступке ревизије на функционисање система управљања и контроле, на узорак пријављених трошкова и на рачуноводствене извештаје које је саставио односно који су састављени под одговорношћу националног службеника за одобравање у складу са чланом 7. став 2. и чланом 11. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу, за програм [назив програма, број СИ] (у даљем тексту „програм”) како бих дао/дала ревизорско мишљење у складу са чланом 12. став 3. и чланом 23. став 2. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу. Ово ревизорско мишљење је у складу са следећим стандардима [цитирати међународне стандарде ревизије који су поштовани].

Такође сам оценио/ла доследност изјаве о управљању коју је саставио национални службеник за одобравање према члану 9. став 4. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу са овом ревизорском активношћу.

ОБИМ РЕВИЗИЈЕ

Ревизија програма извршена је у складу са ревизорском стратегијом и уз уважавање међународно прихваћених стандарда ревизије, уз упућивање на годину (*година*) и представљена је у приложеном годишњем извештају о ревизорским активностима у складу са чланом 12. став 3. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу.

Или

Није било ограничавања обима ревизије.

Или

обим ревизије је ограничен следећим факторима:

- а)
- б)
- в) итд.

[Навести ограничење обима ревизије, на пример недостатак пратеће документације, случајеви који су предмет судског спора, и оценити у одељку Мишљење са квалификацијом испод, износе трошкова и доприноса Уније на који ограничење утиче као и утицај ограничења обима на ревизорско мишљење.]

⁹² Према члану 12. став 3 Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу

МИШЉЕЊЕ

ПОУЗДАНОСТ ГОДИШЊИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ОДНОСНО ЗАВРШНИХ РАЧУНА/ГОДИШЊИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ИЗВЕШТАЈА

Или

(Мишљење без квалификације)

На основу поступака ревизије горе наведених и у односу на програм, основано сам уверен(а) да:

- завршни рачун и финансијски извештаји дају истинит и праведан преглед.

По мом мишљењу, извршена ревизија не доводи у сумњу тврдње из изјаве о управљању.

Или

(Мишљење са квалификацијом)

На основу поступака ревизије горе наведених и у односу на програм, основано сам уверен(а) да:

- завршни рачун и финансијски извештаји дају истинит и праведан преглед, осим у следећем:⁹³

Према томе, оцењујем да је утицај квалификације(-а) [ограничен] / [значајан].

Овај утицај одговара [износ у еврима и %] од укупних пријављених трошкова.

Тако да је допринос Заједнице на који ова квалификација утиче [износ у еврима].

По мом мишљењу, извршена ревизија не доводи у сумњу тврдње из изјаве о управљању, или

По мом мишљењу, извршена ревизија доводи у сумњу тврдње из изјаве о управљању у погледу следећег:

(Негативно мишљење)

На основу поступака ревизије горе наведених и у односу на програм, основано сам уверен(а) да:

- завршни рачун и финансијски извештаји не дају истинит и праведан преглед.

Ово негативно мишљење се заснива на⁹⁴

По мом мишљењу, извршена ревизија доводи у сумњу тврдње из изјаве о управљању у погледу следећег:

[Ревизорско тело може, у складу са међународно признатим стандардима ревизије, да се определи и за наглашавање одређених питања које не утичу на његово мишљење. Одрицање у погледу мишљења може се предвидети само у изузетним случајевима⁹⁵.]

⁹³ У случају када је систем управљања и контроле угрожен, навести тело односно тела и аспект (-е) њихових система који нису усаглашени са захтевима и/или не раде ефикасно.

⁹⁴ У случају када је систем управљања и контроле угрожен, навести за свако тело и за сваки аспект разлоге за негативно мишљење.

⁹⁵ Ове изузетне случајеве треба доводити у везу са непредвидивим спољним факторима ван надлежности ревизорског тела.

ЗАКОНИТОСТ И РЕГУЛАРНОСТ ТРОШКОВА И ФУНКЦИОНИСАЊЕ СИСТЕМА УПРАВЉАЊА И КОНТРОЛЕ

Или

(Мишљење без квалификације)

На основу поступака ревизије горе наведених и у односу на програм, основано сам уверен(а) да:

- су трошкови за које се тражи надокнада од Комисије законити и регуларни,
- постављени системи управљања и контроле прописно функционишу.

По мом мишљењу, извршена ревизија не доводи у сумњу тврдње из изјава о одговорности.

Или

(Мишљење са квалификацијом)

На основу поступака ревизије горе наведених и у односу на програм, основано сам уверен(а) да:

- су трошкови за које се тражи надокнада од Комисије законити и регуларни,
- постављени системи управљања и контроле прописно функционишу. осим у погледу следећег (разјаснити који горе наведени аспекти су у питању):⁹⁶.

Према томе, оцењујем да је утицај квалификације(-а) [ограничен] / [значајан].

Овај утицај одговара [износ у еврима и %] од укупних пријављених трошкова.

Тако да је допринос Заједнице на који ова квалификација утиче [износ у еврима].

По мом мишљењу, извршена ревизија не доводи у сумњу тврдње из изјава о управљању, или

По мом мишљењу, извршена ревизија доводи у сумњу тврдње из изјаве о управљању у погледу следећег:

Или

(Негативно мишљење)

На основу поступака ревизије горе наведених и у односу на програм, основано сам уверен(а) да:

- трошкови за које се тражи надокнада од Комисије нису законити и регуларни,
- постављени системи управљања и контроле не функционишу прописно.

Ово негативно мишљење се заснива на⁹⁷

По мом мишљењу, извршена ревизија доводи у сумњу тврдње из изјаве о управљању у погледу следећег:

[Ревизорско тело може, у складу са међународно признатим стандардима ревизије, да се определи и за наглашавање одређених питања које не утичу на

⁹⁶ У случају када је систем управљања и контроле угрожен, навести тело односно тела и аспект (-е) њихових система који нису усаглашени са захтевима и/или не раде ефикасно.

⁹⁷ У случају када је систем управљања и контроле угрожен, навести за свако тело и сваки аспект разлоге за негативно мишљење.

његово мишљење. Одрицање у погледу мишљења може се предвидети само у изузетним случајевима⁹⁸.]

(Место и датум)

Потпис

(Име и звање односно функција руководиоца ревизорског тела)

⁹⁸ Ове изузетке треба доводити у везу са непредвидивим спољним факторима ван надлежности ревизорског тела.

АНЕКС Ћ

Модел ревизорског мишљења о коначном завршном рачуну⁹⁹

Упућен

- Европској комисији, Генералном директорату
- Влади Републике Србије
- копија националном ИПА координатору (НИПАК) Републике Србије и
- копија националном службенику за одобравање Републике Србије

УВОД

Ја, доле потписани/а, руководилац ревизорског тела Републике Србије, независан у смислу члана 12. став 1. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу, извршио/ла сам ревизију коначног завршног рачуна за програм (навести програм – наслов, период, деловодни број (СИ)) који је састављен под одговорношћу националног службеника за одобравање у складу са чланом 9. став 4. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу, како бих дао/дала ревизорско мишљење у складу са чланом 12. став 4. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу.

Ово ревизорско мишљење је у складу са следећим стандардима [навести међународне стандарде ревизије који су поштовани].
Уверен(а) сам да извршене ревизорске активности дају разложну основу за моје мишљење.

ОБИМ РЕВИЗИЈЕ

Ревизија је извршена у складу са чланом 17. став 1. Оквирног споразума (ОС).

Или

Није било ограничавања обима ревизије.

Или

је обим ревизије ограничен следећим факторима:

- а) ...
- б) ...
- в) итд.

[Навести ограничење обима ревизије, на пример недостатак пратеће документације, случајеви који су предмет судског спора, и оценити у одељку Мишљење са квалификацијом испод, износе трошкова и доприноса Уније на који ограничење утиче као и утицај ограничења обима на ревизорско мишљење.]

МИШЉЕЊЕ

Или

(Мишљење без квалификације)

На основу ревизије горе наведене и у односу на програм, основано сам уверен(а):

- да су износи наведени у коначном завршном рачуну и у завршном захтеву за плаћање, у који је укључен и завршни рачун, ваљани и прихватљиви,
- да су приказани финансијски подаци тачни и

⁹⁹ Према члану 12. став 4 Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу

- да су трошкови укључени у коначни завршни рачун законити и регуларни.

Или

(Мишљење са квалификацијом)

На основу ревизије горе наведене и у односу на програм, с разлогом сам уверен(а):

- да су износи наведени у коначном завршном рачуну и у завршном захтеву за плаћање, у који је укључен и завршни рачун, ваљани и прихватљиви,
- да су приказани финансијски подаци тачни и
- да су трошкови укључени у коначни завршни рачун законити и регуларни

осим у следећем:¹⁰⁰

Према томе, оцењујем да је утицај квалификације(-а) [ограничен] / [значајан].

Овај утицај одговара [износ у еврима и %] од укупних пријављених трошкова.

Тако да допринос Заједнице на који ова квалификација утиче износи [износ у еврима].

Или

(Негативно мишљење)

На основу ревизије горе наведене и у односу на програм, основано сам уверен(а):

- да износи наведени у коначном завршном рачуну и у завршном захтеву за плаћање, у који је укључен и завршни рачун, нису ваљани и прихватљиви,
- да приказани финансијски подаци нису тачни и/или
- да трошкови укључени у коначни завршни рачун нису законити и регуларни

Ово негативно мишљење се заснива на¹⁰¹

[Ревизорско тело може, у складу са међународно признатим стандардима ревизије, да се определи и за наглашавање одређених питања које не утичу на његово мишљење. Одрицање у погледу мишљења може се предвидети само у изузетним случајевима.¹⁰²]

(Место и датум)

Потпис

(Име и звање односно функција руководиоца ревизорског тела)

¹⁰⁰ У случају када је системе управљања и контроле угрожен, навести тело односно тела и аспект/аспекте њихових система који нису усаглашени са захтевима и/или не раде ефикасно.

¹⁰¹ У случају када је системе управљања и контроле угрожен, навести за свако тело и сваки аспект разлоге за негативно мишљење.

¹⁰² Ове изузетне случајеве треба доводити у везу са непредвидивим спољним факторима ван надлежности ревизорског тела.

АНЕКС Е

Модел ревизорске стратегије¹⁰³

1. УВОД

- 1.1 Одређивање програма (назив и ССИ) на које се односи ревизорска стратегија.
- 1.2 Одређивање ревизорског тела одговорног за израду, праћење и ажурирање ревизорске стратегије као и других тела која су дала допринос.
- 1.3 Објашњење поступка по којем је израђена, праћена и ажурирана ревизорска стратегија.
- 1.4 Спецификација свеобухватних циљева ревизорске стратегије и кораци који су предузети како би се циљеви ускладили код свих ревизорских тела.
- 1.5 Објашњење свих функција и обавеза ревизорског тела у погледу мисије ревизорског тела, ревизорске повеље или у погледу националног законодавства, ако је применљиво.
- 1.6 Потврда ревизорског тела о независности, у складу са чланом 12. став 1. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу и о обавезној финансијској самосталности, у складу са чланом 5. став 1. анекса А Оквирног споразума.

2. ПРАВНИ ОСНОВ И ОБИМ

- 2.1 Навести национални регулаторни оквир који утиче на ревизорско тело и његов рад.
- 2.2 Потврда да стратегија обухвата наредну годину и још две финансијске године после ње.

3. ПРОЦЕНА РИЗИКА

- 3.1 Објашњење о свеобухватном методу процене ризика према коме се поступало, укључујући: препознавање фактора ризика узетих у обзир као и оних за посебне тематске области описане у ставу 4.2.3 испод [заједно са циљаним процесима и оценом процедуралних и организационих промена, између осталог], метод за рангирање ризика, мера у којој су узети у обзир резултати претходних ревизија тела и система, обухватајући ревизије оперативних структура и управљачке структуре.
- 3.2 Означити контроле укључујући њихов садржај, примену и функционисање на три нивоа:
 - први ниво контрола који користе административне структуре ИПА,
 - други ниво контрола који се користи с једне стране, кроз систем интерне контроле и са друге стране, кроз функцију интерне ревизије, и
 - праћење на високом нивоу које се примењује кроз функције националног службеника за одобравање у погледу усклађивања.
- 3.3 Поступци за ажурирање процене ризика.

4. МЕТОДОЛОГИЈА

- 4.1 Кратак опис методологије ревизије

¹⁰³ Према члану 12. став 2 Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу

Кратак опис главних корака ревизорских активности као што су: планирање и одређивање циљева ревизија¹⁰⁴ које треба остварити, обављање ревизија и сакупљање доказа, вредновање доказа и доношење закључака, извештавање¹⁰⁵, процедуре за предузимање накнадних активности¹⁰⁶ и организација контроле квалитета за рад ревизорског тела.

Упућивање на постојеће ревизорске приручнике односно процедуре у којима су ови кораци детаљно описани.

Упућивање на међународно прихватљиве стандарде ревизије које ће применити ревизорско тело.

Упућивање на утврђене поступке за израду годишњег извештаја о ревизорским активностима и за израду ревизорског мишљења који се достављају Комисији у складу са чланом 12. став 3. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу.

4.2 За системске ревизије:

4.2.1 Прецизирање тела која се подвргавају ревизији и релевантни кључни елементи контроле.

4.2.2 Наглашавање системских ревизија које се односе на кључне елементе контроле у погледу посебних тематских области, као што су:

- квалитет провера управљања, укључујући и провере у погледу правила јавних набавки, захтева у вези са животном средином, једнаких могућности;
- квалитет одабира пројеката и провера управљања у погледу примене инструмената финансијског инжењеринга;
- функционисање и безбедност информатичких система и њихово повезивање са информатичким системом (системима) Комисије;
- поузданост података које даје оперативна структура о показатељима, кључним постигнућима и о напретку програма у остваривању постављених циљева;
- извештавање о повлачењу и повраћају средстава;
- спровођење ефикасних и сразмерних мера против превара подржаних адекватном проценом ризика од превара.

4.3 За ревизије трансакција/операција:

4.3.1 Спецификација методологије узорковања која се примењује у складу са чланом 12. став 2. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу, укључујући поступке за њену ревизију, по потреби.

4.3.2 По потреби, опис приступа нестатистичког узорковања који омогућава ревизорском телу да састави ваљано ревизорско мишљење, како предвиђа члан 12. став 2. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу.

4.3.3 Опис поступка којим се препоручује датим органима да предузимају адекватне кораке кад се открију грешке (или упућивање на ревизорске приручнике или поступке у којима је то питање уређено).

4.3.4 Опис утврђених поступака за класификацију и третирање откривених грешака (или упућивање на ревизорске приручнике или поступке у којима је то питање уређено).

4.3.5 Посебни аспекти који се тичу ревизија финансијских инструмената.

¹⁰⁴ Укључити упућивање на праг материјалности и друге квантитативне и квалитативне факторе приликом процене материјалности ревизорских налаза за главне врсте ревизија описаних у одељцима 4.2, 4.3 и 4.4 ове стратегије.

¹⁰⁵ То јест упућивање на различите фазе извештавања (као што су нацрт ревизорских извештаја, контрадикторни поступак према субјекту подвргнутом ревизији и завршни ревизорски извештаји), рокови за извештавање, процеси праћења.

¹⁰⁶ Укључити упућивање на поступке за праћење примене препорука и корективних мера које произилазе из ревизорских извештаја.

- 4.3.6 Посебни аспекти који се тичу ревизија упрошћених опција трошкова, у складу са чланом 31. тачка в) Оквирног споразума.
- 4.4 За ревизије годишњих финансијских извештаја или завршних рачуна/годишњих рачуноводствених извештаја:
Навести ревизорски приступ за ревизију годишњих финансијских извештаја или завршних рачуна/годишњих рачуноводствених извештаја, поступак који се препоручује датим органима за предузимање одговарајућих корака кад се открију грешке.
Ревизорски приступ треба да уважи резултате системских ревизија и ревизија изведених на трансакцијама/операцијама у управљачкој структури и оперативним структурама, као и провере управљања предвиђене у члану 4. став 3. тачка б), подтачка (х) Анекса А уз овај споразум.
- 4.5 Поступци који омогућавају ревизорском телу да утврди да ли ревизорске активности доводе у сумњу потврде или одсуство резерви у изјави о управљању, у складу са чланом 9. став 4. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 447/2014 о спровођењу.

5. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ РЕВИЗИЈЕ

- 5.1 Навести и аргументовати приоритете и посебне циљеве за наредну годину и две следеће године, уз појашњење повезаности резултата процене ризика са планираним ревизорским активностима.
- 5.2 Планирано праћење и предузимање накнадних активности у погледу претходних ревизорских налаза.
- 5.3 Индикативни распоред ревизорских послова за наредну годину и две следеће године за системске ревизије и тематске ревизије:

Органи/тела или посебне тематске области за ревизију	(CCI)	Програм назив	Резултат процене ризика	20xx циљ и обим ревизије	20xx циљ и обим ревизије	20xx циљ и обим ревизије

6. ПЛАНИРАНА СРЕДСТВА

- 6.1 Предочити организациону шему ревизорског тела.
- 6.2 Навести планирана средства која треба одредити за наредну годину и две следеће године.
- 6.3 Навести потребне квалификације и искуство запослених који обављају ревизије, као и захтеве у вези са обуком, где је применљиво.

АНЕКС Ж

Извештавање о могућим преварама и о другим неправилностима у вези са Инструментом претприступне помоћи (ИПА II)

Члан 1. Дефиниције

У циљу извештавања о могућој превари и о другим неправилностима, примењују се дефиниције утврђене у члану 51. овог споразума, о заштити финансијског интереса Уније.

Члан 2. Почетно извештавање

1) Корисник ИПА II, без одлагања, извештава Комисију о могућој превари и о другим неправилностима које су биле предмет примарног управног односно судског налаза и обавештава Комисију о напретку односних управних и судских поступака.

У таквом извештају корисник ИПА II, у свим случајевима, наводи податке о следећем:

- а) Инструменту ИПА II и области политике у питању, називу и броју програма и акције односно операције;
- б) идентитету укљученог физичког и правног лица или других субјеката који у томе учествују и о њиховим улогама, осим уколико ови подаци нису релевантни за сузбијање неправилности, имајући у виду природу дате неправилности;
- в) о региону односно области где је извршена операција, користећи адекватне податке као што је ниво НУТС¹⁰⁷;
- г) о пропису (прописима) који је прекршен;
- д) о датуму и извору првих информација које су довеле у сумњу да је извршена неправилност;
- ђ) о активностима примењеним у извршавању неправилности;
- е) о томе да ли такве активности дају основе за сумњу у постојање преваре;
- ж) о начину на који је откривена неправилност;
- з) уколико је сврсисходно, о инволвираности корисника ИПА II и државе чланице и/или треће државе;
- и) о периоду у току којег је извршена неправилност или о тренутку када је она извршена;
- ј) о датуму када је утврђен иницијални управни односно судски налаз о неправилности;
- к) о укупном износу прихватљивих трошкова одређених доприносом Уније, националним доприносом и приватним доприносом;
- л) о трошковима из доприноса Уније и из националног доприноса на које директно утиче конкретна неправилност;
- љ) о износу који би био непрописно исплаћен из доприноса Уније и из националног доприноса да неправилност није откривена;
- м) о природи неисправних трошкова;
- н) о обустави плаћања, где је применљиво, и о могућностима за повраћај средстава.

¹⁰⁷ Номенклатура територијалних јединица за статистичке податке

- 2) Када нису на располагању сви подаци наведени у ставу 1. овог члана, а нарочито информације у вези са активностима предузетим у извршењу неправилности и о начину на који је она откривена, или је такве податке потребно додатно обрадити, корисник ИПА II ће, у мери у којој је могуће и без одлагања, пружити Комисији податке који недостају односно тачне податке.
- 3) Ако национални прописи предвиђају поверљивост истрага, саопштавање информација подлеже одобрењу надлежног трибунала односно суда.

Члан 3. Хитни случајеви

Сваки корисник ИПА II одмах извештава Комисију и, по потреби, државе чланице или друге кориснике ИПА II, о неправилностима које су откривене или се претпоставља да су се догодиле, у случају да постоји бојазан да би могле врло брзо да имају последице изван његове територије.

Члан 4. Извештавање о накнадно предузетим активностима

- 1) Поред података наведених у члану 2. корисник ИПА II без одлагања доставља Комисији информације о евентуалним претходним извештајима у вези са елементима из члана 2, односно детаљне информације о покретању, закључивању односно одустајању од поступака за увођење административних или кривичних санкција за пријављене неправилности као и о исходу таквих поступака.

Када је реч о неправилностима за које су одређене санкције, корисник ИПА II наводи следеће:

- a) да ли су санкције управног или кривичног карактера;
 - b) да ли су санкције последица кршења закона Уније или националног закона;
 - v) одредбе прописа којима су те санкције предвиђене;
 - г) разлоге за одустајање од поступака за повраћај средстава;
 - д) да ли је утврђена превара.
- 2) На писани захтев Комисије, корисник ИПА II доставља додатне информације о одређеној неправилности или групи неправилности.

Члан 5. Пренос електронским путем

Подаци предвиђени у члановима 2, 3. и члану 4. став 1. шаљу се на енглеском језику електронским путем коришћењем модула који обезбеђује Комисија за ову сврху путем безбедне везе.

Члан 6. Коришћење података

Комисија може да користи податке опште или оперативне природе које су јој саопштили корисници ИПА II у складу са овим одредбама, ради анализа ризика и може, на основу добијених података, да састави извештаје и разради системе за рано упозоравање како би се ефикасније препознавали ризици.

Члан 7. Употреба евра

Евро се користи као валута за извештавање о неправилностима. Корисник ИПА II конвертује у евре износе трошкова насталих у националној валути. Ови износи се конвертују у евре по месечном обрачунском девизном курсу Комисије у месецу у којем су трошкови евидентирани у рачуноводственим извештајима оперативне структуре програма односно акције. Комисија објављује девизни курс електронским путем на месечном нивоу.

Уколико се износи односе на трошкове евидентирани у рачуноводственим извештајима националног органа у периоду дужем од месец дана, може се применити девизни курс у месецу у којем су трошкови последњи пут евидентирани. Када нису евидентирани трошкови у рачуноводственим извештајима националног органа, примењује се последњи обрачунски девизни курс који је Комисија објавила електронским путем.

Члан 8. Заштита података о личности

- 1) Корисници ИПА II и Комисија предузимају све неопходне мере како би спречили неовлашћено откривање података или приступ подацима наведеним у члановима 2, 3. и члану 4. став 1.
- 2) Подаци из чланова 2, 3. и члана 4. став 1. шаљу се само оним лицима код корисника ИПА II или у оквиру институција Уније, чији послови изискују приступ тим подацима, изузев када се корисник ИПА II који даје такве податке, изричито сложи са ширим дељењем односних података.
- 3) Подаци о личности обухваћени информацијама у складу са одредбама чланова 2, 3. и члана 4. став 1 обрађују се само у сврху утврђену односним одредбама.

АНЕКС 3

Тематски приоритети помоћи ИПА II

Помоћ се може односити на следеће тематске приоритете:

- а) Поштовање принципа добре јавне управе и економског управљања. Интервенције у овој области имају за циљ: јачање државне управе, укључујући професионализацију и деполитизацију државне службе, уграђивање начела која се заснивају на меритократији (принципи напредовања у складу са заслугама) и обезбеђивање адекватних управних поступака; повећање капацитета за јачање макроекономске стабилности и подржавање напретка ка функционалној тржишној економији и конкурентнијој привреди; подршка за учешће у мултилатералном фискалном надзорном механизму Уније и подршка систематској сарадњи са међународним финансијским институцијама по питањима основа економске политике, као и јачању управљања јавним финансијама.
- б) Успостављање и промовисање у што ранијој фази правилног функционисања институција како би се осигурала владавина права. Интервенције у овој области имају за циљ: успостављање независног, одговорног и ефикасног правосудног система, укључујући транспарентно и на заслугама засновано запошљавање, системе оцењивања и напредовања и ефикасне дисциплинске поступке у случајевима прекршаја; успостављање снажних система за заштиту границе, управљање миграционим токовима и за пружање азила онима којима је потребан; разраду ефикасних механизма за спречавање и борбу против организованог криминала и корупције; унапређење и заштиту људских права, права лица која припадају мањинама – укључујући Роме, лезбијску, геј, бисексуалну и транссексуалну популацију – као и промовисање и заштиту основних слобода укључујући и слободу медија.
- в) Јачање капацитета организација цивилног друштва и организација социјалних партнера, укључујући и професионална удружења код корисника са списка у Анексу I ИПА II Уредбе и јачање умрежавања на свим нивоима између организација у оквиру Уније и организација код корисника са списка у Анексу I ИПА II Уредбе, омогућавајући им да се укључе у делотворан дијалог са државним и приватним учесницима.
- г) Улагање у образовање, развијање вештина и целоживотно учење. Интервенције у овој области имају за циљ: унапређење једнаког приступа квалитетном образовању у раном детињству, основном и средњем образовању; смањење напуштања школе на почетку образовања; прилагођавање система образовања за професионална занимања и обуку према захтевима тржишта рада; побољшање квалитета и значаја вишег образовања; унапређивање доступности целоживотног учења и подржавање инвестиција у образовну инфраструктуру и инфраструктуру за обуке, а посебно ради ублажавања територијалних разлика и ради јачања инклузивног образовања.
- д) Подстицање запошљавања и подржавање покретљивости радне снаге. Интервенције у овој области имају за циљ: одрживо интегрисање младих који нису запослени, не школују се или нису на обуци на тржишту радне снаге, укључујући и мере које стимулишу улагање у отварање квалитетних радних места; подршка интегрисању незапослених; и подстицај већем учешћу на тржишту рада свих мање заступљених група. Друге кључне области интервенције биће подршка родној равноправности, прилагођавање радника и предузећа променама,

- успостављање одрживог друштвеног дијалога и модернизација и јачање институција тржишта рада.
- ђ) Унапређење социјалне инклузије и борба против сиромаштва. Интервенције у овој области имају за циљ: интегрисање маргинализованих заједница као што су Роми; борбу против дискриминације засноване на полу, раси или етничком пореклу, религији или веровању, инвалидности, старости или сексуалној опредељености; и побољшање доступности приступачним, одрживим и висококвалитетним услугама, као што су здравствена заштита и социјална заштита од општег интереса, укључујући и модернизацију система социјалне заштите.
 - е) Промовисање одрживог саобраћаја и отклањање уских грла у кључним инфраструктурним мрежама улагањем у пројекте са изразитом европском додатом вредношћу. Препознатим улагањима треба дати приоритет према њиховом доприносу мобилности, одрживости, смањеној емисији гасова са ефектом стаклене баште, значају веза са државама чланицама и усклађености са Јединственом европском зоном транспорта.
 - ж) Побољшање амбијента за приватни сектор и конкурентност предузећа, укључујући и паметну специјализацију („smart specialisation”) као кључне покретаче раста, отварања нових радних места и кохезије. Приоритет треба дати пројектима који унапређују пословну климу.
 - з) Јачање истраживања, технолошког развоја и иновација, посебно побољшањем инфраструктуре за истраживање, као и кроз креирање подстицајног окружења и кроз промовисање умрежавања и сарадње.
 - и) Допринос сигурности и безбедности снабдевања храном и очување разноврсности и виталности пољопривредних система у активним руралним заједницама и селима.
 - ј) Повећање способности пољопривредно-прехранбеног сектора да се избори са притиском конкуренције и тржишта, и подршка што доследнијем усклађивању са правилима и стандардима Уније у остваривању економских, социјалних и еколошких циљева за равномеран територијални развој руралних области.
 - к) Заштита и побољшање квалитета животне средине, допринос смањењу емисије гасова са ефектом стаклене баште, повећање отпорности на климатске промене и унапређење управљања климатским деловањем и информисаности о томе. Финансијска подршка из ИПА II промовише политику ефикасног коришћења ресурса, и усмеравање безбедном и одрживом пословању са ниском емисијом угљеника.
 - л) Промовисање мера за помирење, изградњу мира и поверења.

АНЕКС И

Тематски приоритети помоћи ИПА II у оквиру територијалне сарадње

Помоћ за прекограничну сарадњу може се односити на следеће тематске приоритете:

- а) унапређење запошљавања, покретљивости радне снаге и социјалне и културне инклузије преко граница помоћу, између осталог: интегрисања прекограничних тржишта рада, укључујући и прекограничну покретљивост; заједничких иницијатива запошљавања на локалном нивоу; услуге обавештавања и саветодавне услуге и кроз заједничку обуку; родну равноправност; једнаке могућности; интегрисања имиграционих заједница и рањивих група; улагање у јавне службе за запошљавање; као и помоћу подстицања улагања у јавно здравље и социјалне службе;
- б) заштита животне средине и побољшање прилагођавања климатским променама и њихово ублажавање, спречавање ризика као и управљање ризицима путем, између осталог: заједничких акција за заштиту животне средине; промовисања унапређења одрживог искоришћавања природних ресурса, ефикасности ресурса, обновљивих енергетских извора и усмеравања ка безбедном и одрживом пословању са ниском емисијом угљеника; промовисања улагања у решавање посебних ризика, обезбеђивања отпорности на непогоде/катастрофе и развијања система за управљање непогодама/катастрофама као и спремности за случајеве опасности;
- в) унапређење одрживог транспорта и побољшање јавне инфраструктуре помоћу, између осталог, смањења изолованости побољшаним приступом транспортним, информационим и комуникационим мрежама и услугама и путем улагања у прекограничне системе и постројења за водоснабдевање, управљање отпадом и енергијом;
- г) подстицање туризма и културног и природног наслеђа;
- д) улагање у омладину, образовање и вештине помоћу, између осталог, развијања и имплементације заједничког образовања, професионалне/стручне обуке, разраде програма обуке и путем улагања у инфраструктуру ради подстицања заједничке активности омладине;
- ђ) унапређење локалног и регионалног управљања и побољшање планирања и административних капацитета локалних и регионалних органа;
- е) унапређење конкурентности, пословног окружења и развој малих и средњих предузећа, трговине и улагања помоћу, између осталог, промовисања и подршке предузетништву, посебно малих и средњих предузећа, као и развојем локалних прекограничних тржишта и интернационализације;
- ж) јачање истраживања, технолошког развоја, иновација и информационих и комуникационих технологија помоћу, између осталог, промовисања размене/уступања људских ресурса и опреме за истраживање и технолошки развој.

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Међународни уговори”.